GÖTEBORGS UNIVERSITET

UTBILDNINGSVETENSKAPLIGA FAKULTETSKANSLIET

PM

Datum: 2026-05-05
Diarienummer: GU 2024/2676
Mottagare: Nämnden för ämneslärarexamen
Handläggare: Karin Fogelberg, Mattias Danielsson

Utbildningsutvärdering med extern bedömning av utbildning som leder till ämneslärarexamen – åtgärdsplan

Bakgrund:
Utbildningsvetenskapliga fakulteten genomför utbildningsutvärdering med extern bedömning utifrån den policy som fastställts inom GU. Det innebär att utvärderingar med extern bedömning genomförs utifrån en fastställd sexårscykel.

Under vårterminen 2025 utvärderades utbildning som leder till ämneslärarexamen, vilket innebär att Kompletterande pedagogisk utbildning (KPU), Utbildningsutbildade lärares vidareutbildning (ULV), Vidareutbildning av lärare (VAL) och Ämneslärarprogrammet (ÄLP) utvärderades. Bedömargruppen genomförde platsbesök 6-8 maj 2025. Bedömargruppen lämnade den 19 juni 2025 sitt slutliga utlåtande kring utvärderingen.

Institutionen för didaktik och pedagogisk profession, IDPP, och programinstitutionen för Ämneslärarprogrammet, ÄLP, har för att ta tillvara de synpunkter som bedömargruppen uttryckt i sitt utlåtande arbetat fram en gemensam åtgärdsplan för samtliga program.

Åtgärdsplanen kommer att följas upp i samband med de programuppföljningar som årligen genomförs.

Ärendets beredning:
Förslaget till åtgärdsplan har hanterats vid två tillfällen i Beredning för utbildning på grundnivå och avancerad nivå – lärarutbildningarna; vid BUGAL:s programuppföljningskonferens den 18 december 2025 samt vid BUGAL:s sammanträde den 19 februari 2026. BUGAL föreslår Nämnden för ämneslärarexamen att fastställa åtgärdsplan för utbildning som leder till ämneslärarexamen.

Ärendet behandlades vid Nämnden för ämneslärarexamens sammanträde den 19 mars. Nämnden enades om att återsända ärendet till de berörda institutionerna med synpunkter för åtgärd. De berörda institutionerna har åtgärdat de synpunkter som NÄL hade och bifogat finns den reviderade åtgärdsplanen för utbildning som leder till ämneslärarexamen.

Förslag till beslut:
Nämnden för ämneslärarexamen beslutar

- ***att*** fastställa åtgärdsplan för utbildning som leder till ämneslärarexamen.

Bilagor:
1. Förslag till åtgärdsplan
2. Bedömarutlåtande
3. Protokollsutdrag från BUGAL:s sammanträde 2026-02-19

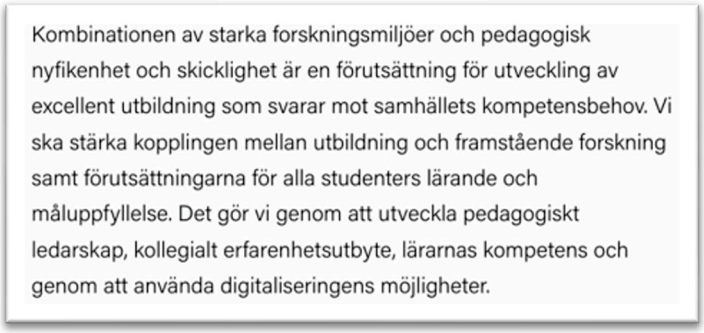
Åtgärdsplan ÄLEX 2025

Inledning

Den externa utvärderingen av utbildning som leder till ämneslärarexamen (2025) identifierar både styrkor och utvecklingsområden av relevans för lärarutbildningarna vid Göteborgs universitet.

Utvärderingen omfattar Kompletterande pedagogisk utbildning, förhöjd utbildningstakt (KPUf[1]), Kompletterande pedagogisk utbildning, ordinarie (KPUo), Vidareutbildning av lärare (VAL), Utlandsutbildade lärares vidareutbildning (ULV), och utbildningsvetenskaplig kärna samt VFU på ramkursplanenivå inom Ämneslärarprogrammet (ÄLP).

Denna åtgärdsplan tar sin utgångspunkt i bedömargruppens utlåtande och syftar till att stärka utbildningens samlade kvalitet, med särskilt fokus på progression, koherens och professionsrelevans. Planen fokuserar på identifierade utvecklingsområden inom ramen för ämneslärarexamen vid Göteborgs universitet och utgör ett underlag för fortsatt kvalitetsarbete och uppföljning inom programmen. Utöver bedömargruppens rapport har också Göteborgs universitets Vision 2021–2030 samt Universitetsgemensamma strategier 2025–2027 använts vid framtagande av åtgärdsplan.

Kombinationen av starka forskningsmiljöer och pedagogisk nyfikenhet och skicklighet är en förutsättning för utveckling av excellent utbildning som svarar mot samhällets kompetensbehov. Vi ska stärka kopplingen mellan utbildning och framstående forskning samt förutsättningarna för alla studenters lärande och måluppfyllelse. Det gör vi genom att utveckla pedagogiskt ledarskap, kollegialt erfarenhetsutbyte, lärarnas kompetens och genom att använda digitaliseringens möjligheter.

Utdrag ur Göteborgs universitets Universitetsgemensamma strategier 2025-2027

Åtgärdsplanens disposition

Åtgärdsplanen är disponerad enligt följande. Inledningsvis redovisas bedömargruppens bedömning av gemensamma styrkor och utvecklingsbehov för de granskade utbildningarna. Därefter följer programvisa avsnitt med sammanfattande reflektioner utifrån bedömargruppens utlåtande, där respektive programs identifierade utvecklingsområden och övergripande inriktning för åtgärdsarbetet beskrivs. Avslutningsvis presenteras en sammanfattande tabell med samtliga rekommendationer från bedömargruppen. En mer detaljerad redovisning av åtgärder på programnivå återfinns i bilagor där även utdrag ur Göteborgs universitets vision och hela bedömarutlåtandet finns.

[1] Programmet KPUf är pausat varvid bedömargruppen inte granskat programmet på samma grundliga sätt som övriga utbildningar.

Gemensamma styrkor och utvecklingsbehov

Bedömargruppen konstaterar att de granskade programmen gemensamt präglas av ett medvetet och genomtänkt arbete med formell progression och måluppfyllelse. Studiegångar, kursplaner och examensmålsmatriser uppvisar sammantaget en tydlig struktur och logik. Den verksamhetsförlagda utbildningen utgör i samtliga program en central och sammanhållande progressionslinje med stor betydelse för studenternas professionsutveckling. Bedömargruppen noterar en stark kultur av fokus på och engagemang för studenternas lärande och rekommenderar oss att noggrant bevaka och bevara den.

De gemensamma utvecklingsbehov bedömargruppen identifierar avser framför allt hur progression och koherens realiseras i utbildningens genomförande. Studenter upplever i flera av de granskade programmen svårigheter att se samband mellan utbildningens olika delar. Vidare framhålls behov av stärkt samordning, systematisk uppföljning och utvecklade former för studentdialog och kursutvärderingar som underlag för fortsatt kvalitetsarbete.

För att svara mot de identifierade utvecklingsbehoven behövs åtgärder på flera nivåer, inom program, inom enskilda kurser, vid program- och/eller kursansvarig institution, samt på en gemensam programövergripande nivå och/eller fakultetsnivå.

Utveckling på programövergripande och/eller fakultetsnivå

Bedömarutlåtandet identifierar utvecklingsbehov som kräver samordnade insatser på programövergripande eller fakultetsnivå. Ett sådant område rör behovet av en gemensam och tydligare förståelse av vad vetenskaplig grund innebär i lärarutbildning och hur denna ska komma till uttryck i undervisning, examination och professionsanknytning. Ett programövergripande utvecklingsarbete skulle kunna synliggöra komplexiteten i att ämneslärarutbildningen vilar på vetenskaplig grund inom flera olika vetenskapliga och/eller konstnärliga områden. Därutöver skulle arbetet kunna bidra till en gemensam förståelse för vad vetenskaplig grund innebär inom utbildningsvetenskaplig kärna och VFU vid Göteborgs universitet, samt hur detta tar sig uttryck i utbildningen.

Bedömargruppen pekar vidare på att varierande organisatoriska, ekonomiska och administrativa förutsättningar mellan institutioner försvårar samordning, kontinuitet och realiserad progression i utbildningarna. Ett programövergripande arbete kan tydliggöra mandat och ansvarsfördelning mellan programledning och medverkande institutioner gällande rekrytering och bemanning, samt utveckla strategier för rekrytering och bemanning inom programmen där så är tillämpligt.

Ett ytterligare utvecklingsområde som lämpar sig för samordnade insatser rör kompetensförsörjning och pedagogisk kvalitet, där behovet av stärkt högskolepedagogisk meritering hos adjunkter särskilt lyfts.

Slutligen identifieras behov av att vidareutveckla formerna för studentvärderingar och studentdialoger, både på lokal nivå och genom mer sammanhållna centrala system, för att stärka underlaget för systematiskt kvalitetsarbete. Ett programövergripande utvecklingsarbete behövs som skulle kunna ta fram en modell för hur kursvärderingar kan genomföras. På tydligare sätt än idag behöver en förändrad modell vila både på

studentgruppens ansvar att ge respons och kursansvariga lärares ansvar att dokumentera och visa de kursförändringar som är genomförda.

Reflektioner om bedömargruppens utlåtande om de enskilda programmen

VAL och ULV

Styrkor som lyfts fram inom VAL och ULV

Utbildningarna inom VAL och ULV bidrar till bredden inom det utbud av ämneslärarutbildningar som erbjuds vid GU. Engagemanget för studenternas lärande är en styrka för samtliga program som ingår i utvärderingen men här lyfter bedömargruppen särskilt fram ULV och VAL. Det stora högskolepedagogiska engagemanget och det aktiva arbetet som görs för att utforma undervisningen på ett sätt som ska passa den heterogena studentgruppen framstår som en tydlig styrka för programmet. Bedömargruppen kommenterar den stora medvetenhet som finns i programledning och bland lärare om dessa studentgruppers särskilda utmaningar, och att detta är ett kontinuerligt tema för åtgärder och förbättringar bland annat inom språkstöttning och akademiskt skrivande.

När det gäller progressionen så är det inom VAL och ULV VFU-kurserna som samlar de flesta examensmålen inom sig vilket inom en akademisk professionsutbildning också kommenteras som en styrka. De allra flesta examensmål examineras i fler än en kurs och examensmål gällande färdighet och förmåga samt värderingsförmåga och förhållningssätt examineras både under HFU och VFU. Det tematiska arbetssättet inom VAL och ULV bidrar till att programmen uppnår koherens mellan utbildningens olika delar.

Programrådet lyfts som en viktig arena där studenter finns närvarande i planering och utvärdering av utbildningen. En styrka inom VAL och ULV, tillsammans med KPU, är att programmen är organisatoriskt sammanhållna vilket underlättar för programledning och kursledning att involvera studenter även i genomförande och uppföljning av utbildning. Möjligheten att vara lyhörda för studenternas behov och att synpunkter från studenter får genomslag kan delvis förklaras med att utbildningarna genomförs i samverkan mellan ett begränsat antal institutioner och med mindre studentgrupper. Trots utbildningarnas komplexitet och delvis fragmenterade upplägg visar bedömarutlåtandet att bedömargruppen fått en god förståelse av utbildningarna. De styrkor som bedömargruppen lyfter fram, så som studentcentrerad utgångspunkt i utbildningen och högskolepedagogiskt engagemang för att möta studenterna behov, är områden som programrådet, programledare, programsamordnare och kursledare arbetar kontinuerligt med.

Utvecklingsbehov och åtgärder inom VAL och ULV

Programrådet behöver öka sin uppmärksamhet på att verksamma lärare inom utbildningarna ska vara välinformerade om utbildningarna och dess utformning som helhet, ex när kurser är placerade i programmet.

Många studenter inom VAL och ULV-utbildningarna arbetar och de uttrycker i intervjuer med bedömargruppen att de har svårt att hinna med att arbeta och bedriva studier samtidigt. Inom utbildningarna är vi mycket medvetna om den pressande situation

studenterna befinner sig. Samtidigt vill vi erbjuda en kvalitativ utbildning som leder till professionsutveckling. Programledning önskar därför lyfta perspektivet att ansvaret för att skapa en dräglig studiesocialsituation inte endast är lärosätet ansvar.

VAL-studenterna är alla redan verksamma i skolan. Skolhuvudmän, som låter studenten gå utbildningen, gör inte alltid anpassningar för studenten så att hen på ett rimligt sätt ska kunna kombinera sitt arbete med studier. För ULV-studenter kräver inte lärosätet att de har en anställning för att kunna läsa inom utbildningen. Trots det arbetar många parallellt med studierna. ULV- och VAL-studenterna är ofta äldre, de har familj och försörjningsansvar, vilket gör att studenten kan ställas i en svår situation om hen måste välja mellan arbete och studier.

För att stötta studenterna har flera åtgärder genomförts. Under vt26 kommer VAL-studenter att få en av skolan utsedd handledare under VFU, vilket är tänkt att ge utökad stöttning för studenten på arbetsplatsen. Kursledare kommer att träffa VAL-handledare på zoom med avsikten att skapa ett nätverk runt VAL-studenten i högre grad än idag. Vi har också sett över utformningen av utbildningen. För att få större kunskap om studenternas synpunkter har programledning genomfört en enkätundersökning. Det var 102 studenter som svarade på enkäten, varav 57% läste VAL-utbildningen och 43% läste ULV-utbildningen. Utfallet visar att studenterna önskar en fördelning mellan distansinslag (sen eftermiddag) och en till två campusträffar per kurs. Utifrån dessa enkätsvar har programledning tagit fram riktlinjer till kursledare hur det är önskvärt att kurserna ser ut. Vi har som avsikt att låta schemat bli tillgängligt med mer framförhållning för studenterna. Att ha en gemensam struktur på Canvas i alla kurser är också en åtgärd som skulle underlätta studierna.

Under vt26 kommer ett inplaceringstest i engelska införas för studenter som söker ULV likt det inplaceringstest som idag görs i svenska. Om studenten inte får godkänt på inplaceringstester kommer hen att bli anvisad att läsa kurser i engelska.

Särskilda utvecklingsbehov och åtgärder inom VFU för ULV

ULV-utbildningen har studenter från ett stort upptagningsområde. Det gör det omöjligt att låta alla ULV-studenter genomföra VFU på en övningsskola. Programledning försöker därför öka samverkan med både övningsskolor och andra skolor, vilket exempelvis sker genom riktad fortbildning i form av en VFU-konferens riktad till handledare som tar emot ULV-studenter. Under denna lyftes att ULV-studenter kan behöva ett delvis annat fokus under VFU-kurserna jämfört med andra studenter, eftersom de flesta inte själva gått i svensk skola. Hur genomförs ett föräldramöte, utvecklingssamtal etc?

Programledningen vill förmedla till handledarna att studenterna är utlandsutbildade lärare som är under fortbildning samtidigt som de lär sig ett nytt språk. Handledaren måste vara medveten om studentens tidigare erfarenheter och kompetens samt att hen är under språklig utveckling. Denna kunskap är viktig för att förebygga risker så som att studenten blir rasistiskt bemött eller kritiserad för sin språkliga förmåga under VFU-perioden.

KPU

Styrkor som lyfts fram inom KPU

Några av de styrkor inom KPU som lyfts fram särskilt är att ämnesdidaktik och UVK knyts till VFU-kurser, den goda strukturen i programrådets arbete och att trots höga krav har KPU en hög genomströmning i programmet. Bedömarutlåtandet lyfter bland annat fram de konkreta åtgärder för att fördjupa integrationen mellan teori och praktik som sker i kollegiala diskussioner och initiativ eller forum som Brobyggaren och Tillsammansprojektet. Bedömargruppen noterar särskilt att i KPU examineras de flesta examensmål i fler än en kurs och examensmål gällande färdighet och förmåga samt värderingsförmåga och förhållningssätt examineras både i campuskurser och VFU-kurserna.

Programrådet lyfts som en viktig arena som fungerar väl inom KPU, där studenter finns närvarande i planering och utvärdering av utbildningen. Liksom i VAL och ULV är KPU organisatoriskt sammanhållet vilket underlättar för programledning och kursledning att involvera studenter även i genomförande och uppföljning av utbildning. Övergripande initiativ som introduktionsdagar och återkommande studentdialoger avspeglar ett fokus på att ge studenterna så goda förutsättningar som möjligt att tillgodogöra sig utbildningen. Utvecklingsarbetet har en framträdande plats i programrapporterna och den detaljrikedom och tydlighet som finns i KPU's programrapport lyfts särskilt upp. Inom KPU har detta arbete fokuserat utvecklingen av en ny studiegång samt att ge utbildningen både på campus och som distansutbildning.

Sammanfattningsvis beskriver bedömargruppen ett helhetsintryck där KPU liksom övriga granskade program uppvisar ett mycket medvetet och genomtänkt arbete med såväl progression som måluppfyllelse och att utbildningen förbereder för kommande yrkesverksamhet som ämneslärare.

Utvecklingsbehov och åtgärder inom KPU

Något som bedömargruppen i utlåtandet återkommer till är behovet av att i högre grad anpassa lärmiljön och undervisningsformer i distansvarianten av utbildningen till de behov som denna studentgrupp har. Samläsning mellan campusvariant och distansvariant kan möjliggöra grupperingar med studenter med samma eller näraliggande ämnen för ämnesdidaktiska innehåll, men samtidigt skapa en lärmiljö som inte är anpassad varken för distansstudier eller campusstudier. Formerna för distansundervisning behöver utvecklas och ett utvecklingsarbete planeras kring detta. En annan möjlig åtgärd skulle kunna vara att förändra antagningen till olika terminer eller att erbjuda olika ämnen på campus respektive distans vilket kommer att utredas vidare.

Arbete med studiegången har gjorts för att förbättra progressionen men utlåtandet pekar på att ytterligare insatser kan behövas. En del i arbetet med att realisera progression inom och mellan kurser i programmet är att revidera den examensmålsmatris som används inom KPU. För att underlätta gemensamma diskussioner om ämneslärarexamen vid GU bör samma numrering av examensmål användas i de olika programmen, vilket nämns i bedömarutlåtandet. En annan del i att bättre realisera progression inom och mellan

kurser i KPU kan ske genom kollegialt arbete under kursledardagar, samt genom att programledare genomför uppsamlingsmoment i början av termin 2.

När det gäller särskilda examensmål lyfts examensmålen om bedömning och betygssättning som en möjlig svaghet och viktig att uppmärksamma i fortsatt utvecklingsarbete inom KPU även om innehållet behandlas genom konkreta och autentiska seminarieuppgifter under termin 2. När det gäller att utveckla studenters trygghet i betygssättning innebär förstås utbildningens tre terminer också en konkret tidsmässig utmaning. Relationen mellan yrkesutbildning och professionell utveckling inom yrket kan behöva tydliggöras. Utbildningen ger en grund för yrkesverksamhet som ämneslärare, men att den professionella utvecklingen t ex vad gäller betygssättning, fortsätter i yrkeslivet behöver vara tydligt.

Ämneslärarprogrammet (ÄLP)

Kurser inom utbildningsvetenskaplig kärna (UVK) samt ramkursplaner för verksamhetsförlagd utbildning (VFU) har utvärderats, inte övriga ämneskurser.

Styrkor som lyfts fram inom ÄLP

Bedömargruppen konstaterar att Ämneslärarprogrammet vilar på en välutvecklad akademisk och professionsinriktad grund. Programmet uppvisar tydliga styrkor i sin formella struktur, med genomtänkta studiegångar, kursplaner och examensmålsmatriser som sammantaget ger goda förutsättningar för progression och måluppfyllelse. De flesta examensmål examineras i flera kurser, vilket stärker möjligheterna till fördjupning och återkommande bearbetning över tid.

En särskilt framträdande styrka är programmets tydliga professionsinriktning. Den verksamhetsförlagda utbildningen utgör ÄLP:s mest sammanhållna och tydliga progressionslinje och har stor betydelse för studenternas professionsutveckling. Den tidiga introduktionen av VFU och professionsmoment bidrar till att etablera studenternas förståelse för lärarrollen tidigt i utbildningen, samtidigt som kraven successivt ökar under programmets gång. Samspelet mellan teori och praktik bedöms därmed som en central kvalitet i utbildningen.

Utbildningen bedöms vidare vila på en solid vetenskaplig grund, med tydlig progression mellan grundnivå och avancerad nivå inom den utbildningsvetenskapliga kärnan. Studenterna ges goda förutsättningar att utveckla ett självständigt och kritiskt vetenskapligt förhållningssätt och koppling till utbildningsvetenskapliga perspektiv. Kombinationen av vetenskaplig förankring och professionsrelevans bidrar till utbildningens trovärdighet och kvalitet.

Lärarnas engagemang och tillgänglighet lyfts fram som en viktig styrka. Lärarnas samlade vetenskapliga kompetens och erfarenhet från skolans verksamhet bidrar till en undervisning som präglas av studentfokus, stöd och tydlig professionsanknytning. Studenterna beskriver lärarnas bemötande och handledning som betydelsefulla för deras lärande och motivation.

Ämneslärarprogrammet bedöms också i hög grad svara mot skolans och samhällets behov. Utbildningen förbereder studenterna för läraryrkets komplexa uppdrag och bidrar till utvecklingen av en professionell läraridentitet. Sammantaget ger bedömargruppen ett helhetsintryck av ett program med hög kvalitet och stark förankring i både akademi och profession.

Det är av vikt att programmets styrkor bevakas och får utvecklas i den reformerade lärarutbildningen, LU27/LU28.

Utvecklingsbehov och åtgärder inom ÄLP

Samtidigt som ÄLP uppvisar tydliga styrkor identifierar bedömargruppen flera utvecklingsområden. Det mest framträdande gäller behovet av att stärka den realiserade progressionen i utbildningen. Även om progressionen är tydligt formulerad i studiegångar och kursplaner upplever studenterna inte alltid att denna blir synlig i utbildningens genomförande. Skillnaden mellan formell och upplevd progression utgör därmed ett centralt utvecklingsområde. Detta gäller även för lärare som undervisar kortare moment inom kurs.

Ett relaterat utvecklingsbehov rör koherensen mellan utbildningens olika delar, särskilt samspelet mellan utbildningsvetenskaplig kärna, ämnesdidaktik och verksamhetsförlagd utbildning. Programmets omfattning och organisatoriska komplexitet, med flera involverade institutioner, ställer höga krav på samordning och gemensamt ansvarstagande. Bedömargruppen pekar på behovet av tydligare former för samverkan och gemensam planering för att stärka utbildningens helhet och tydliggöra samband för studenterna.

Vidare identifieras behov av att utveckla en mer sammanhållen och konsekvent linje för bedömning och betygssättning genom utbildningen. Även om innehållet behandlas i flera kurser finns indikationer på att studenterna upplever osäkerhet kring detta område. Att tydligare integrera bedömningsfrågor och synliggöra deras progression över tid framstår därför som ett viktigt utvecklingsområde.

När det gäller utbildningens vetenskapliga grund framhålls behovet av att ytterligare fördjupa den gemensamma förståelsen av vad vetenskaplighet innebär inom ÄLP och hur denna tar sig uttryck i undervisning, examination och examensarbeten. Bedömargruppen pekar särskilt på möjligheten att inom kurserna stärka kopplingen till praktiknära forskning och även till skolans (huvudmännens) utvecklingsbehov, i syfte att ytterligare öka utbildningens professionsrelevans.

Slutligen lyfts behovet av stärkt systematisk uppföljning som ett centralt utvecklingsområde. Detta omfattar uppföljning av genomströmning, realiserad progression, examensmålsuppfyllelse och studenternas erfarenheter. Utvecklade former för kursvärderingar, studentdialoger och återkoppling bedöms vara viktiga för att skapa ett mer robust underlag för fortsatt kvalitetsarbete och programutveckling.

Bedömargruppens rekommendationer

Tabellbaserad översikt med samtliga rekommendationer från bedömargruppen.

-	På vilken organisatorisk nivå bör rekommendationen hanteras?			
	Programövergripande nivå (UF)	Programinstitution	Programråd	Kursansvarig institution
Kriterium 1 **De faktiska studieresultaten motsvarar lärandemål och högskoleförordningens examensmål**				
Arbeta fram ett paket av åtgärder för att öka den realiserade progressionen, såsom:				
-Tydligare ansvar och mandat för kursansvariga att skapa samsyn och kännedom om kursen, dess plats i progressionen och dess relation till motsvarande kurser på andra program.		ÄLP ULV och VAL	ÄLP ULV och VAL KPU	ULV och VAL KPU
-En genomtänkt och explicit ”plan” för att lärare återkommande ska påminna studenterna om innehållet i tidigare kurser och hur innehållet i aktuell kurs förhåller sig till tidigare kurser.		ÄLP ULV och VAL	ULV och VAL KPU	ULV och VAL
-”Uppsamlingsmoment” i utvalda kurser för att sammanfatta utbildningen för studenterna.		ÄLP	ULV och VAL KPU (programledare)	ULV och VAL KPU (kursansvarig lärare)
Gör en ny översyn av examensmålsmatrisen i KPU(o), med särskilt fokus på att säkerställa en progression för de flesta av examensmålen, samt på hur färdighet/förmåga och värderingsförmåga/förhållningssätt kan inkluderas ytterligare i VFU-kurserna.			KPU	
Integrera de två kurserna i början av ÄLP som behandlar bedömning samt se över innehåll och genomförande av samtliga campuskurser där examensmålen behandlas.		ÄLP		
Se över validiteten i examinationen av lärandemål som anknyter till färdighet/förmåga samt värderingsförmåga/förhållningssätt i campuskurser.		KPU		KPU
Kriterium 2 **Undervisningen sätter studenternas lärande i centrum**				
Den huvudsakliga rekommendationen från bedömargruppen är att noggrant bevaka och bevara den starka kulturen av fokus på och engagemang för studenternas lärande.		ÄLP ULV och VAL	ÄLP ULV och VAL	ÄLP ULV och VAL
Gör dokumentet med rekommendationer för uppbyggnad av Canvassidor gemensamt för samtliga program och revidera det med mer explicita och pedagogiskt grundade rekommendationer som bygger på student- och användarperspektiv.	ULV och VAL	ÄLP ULV och VAL KPU	ÄLP ULV och VAL	ULV och VAL

-	På vilken organisatorisk nivå bör rekommendationen hanteras?			
	Programövergripande nivå (UF)	Programinstitution	Programråd	Kursansvarig institution
KPU(o) fortsätter att arbeta med de utmaningar som den ålagda parallella campus- och distansutbildningen innebär, och inhämtar kunskap och erfarenhet från universitetsresurser som PIL liksom från kurser som bedrivits på distans tidigare.		KPU	KPU	KPU (kursansvarig lärare)
Kriterium 3 Undervisningens innehåll och form vilar på vetenskaplig grund samt beprövad erfarenhet				
En samlad syn utformas på den innebörd som ämneslärarutbildningen vill lägga i förståelsen av den vetenskapliga grunden	ULV och VAL ÄLP KPU??	ÄLP ULV och VAL	ÄLP ULV och VAL	ULV och VAL
Inslaget av handfast forskningsmetodisk litteratur införs i den kurs som förbereder studenterna för det första självständiga arbetet och kompletteras med en breddad och mer konkret metodrepertoar som förbereder för det andra självständiga arbetet.		ÄLP ULV och VAL	ÄLP ULV och VAL	ÄLP ULV och VAL
Kriterium 4 Lärarna har aktuell och adekvat ämnesmässig och högskolepedagogisk kompetens samt att antalet lärare står i proportion till utbildningens omfattning och innehåll.				
Utveckla formerna för samplanering och dialog inom lärarlag, särskilt i kurser där lärare från fler institutioner deltar.		ÄLP ULV och VAL	ÄLP ULV och VAL	ULV och VAL
Förtydliga kursstruktur och kursers roll i utbildningen, genom att exempelvis se över benämningar och kommunikationsstrategier kring systerkurserna och deras teman, så att både lärare och studenter lättare kan förstå kursens funktion i utbildningens helhet. Ett pedagogiskt stödmaterial för nya lärare i utbildningen kan också övervägas.		ÄLP ULV och VAL KPU	ULV och VAL KPU	ULV och VAL KPU
Utveckla strategi för hur utbildningens behov beaktas vid rekrytering och bemanning, samt synliggör ansvarsförhållanden i lärarförsörjningen. Tydliggör i styrdokument och i organisationen hur ansvar för bemanning är fördelat mellan programledning och ämnesinstitutioner, i syfte att säkerställa att ämneslärarutbildningens behov finns med vid rekrytering och bemanning.	ÄLP ULV och VAL	ÄLP ULV och VAL		
Se över behovet och möjligheten att ytterligare förstärka närvaron av yrkesverksamma lärare i delar av de campusförlagda kurserna, samt de akademiska lärarutbildarnas möjlighet att genom praktiknära forskning öka sin förankring i skolpraktiken	ÄLP Kan detta vara programöverskridande?	ÄLP ULV och VAL	ÄLP ULV och VAL	ULV och VAL KPU
Stärk den högskolepedagogiska meriteringen hos adjunkter	ÄLP ULV och VAL KPU	ÄLP ULV och VAL		KPU
Uppmärksamma de utmaningar som kan finnas rörande VFU-placering och handledning av ULV-studenter, genom ett projekt med särskilt syfte att skapa större kontinuitet i handledargruppen och fördjupad kunskap om handledning av flerspråkiga studenter		ULV	ULV	ULV
Kriteruim 5 Utbildningen är relevant för studenternas och samhällets behov				

-	På vilken organisatorisk nivå bör rekommendationen hanteras?			
	Programövergripande nivå (UF)	Programinstitution	Programråd	Kursansvarig institution
Fortsatt förstärkning av kopplingen mellan UVK och ämnesstudier för att öka utbildningens relevans. Detta gäller särskilt ämnesdidaktiska perspektiv, där variationer mellan ämnen kan leda till ojämlika förutsättningar för studenterna i UVK- och VFU-kurserna.		ÄLP	ÄLP	ÄLP
Översyn av möjligheten att ge mer ämnesspecifik ämnesdidaktik i KPU, eventuellt genom samläsning med ÄLP				
Fortsatt arbete i syfte att uppmärksamma och stödja ULV-studenternas speciella situation och behov, både inom de campusförlagda delarna av utbildningen och inom VFU	ULV	ULV	ULV	ULV
Kriterium 6 Studenterna har inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen				
Satsa på ett utvecklingsarbete som ökar värdet av studenternas kursutvärderingar. Möjliga åtgärder som redan omtalas, men inte verkar genomföras i någon större utsträckning, är att tid för kursutvärderingar avsätts på schemat, gärna i anslutning till annan undervisning, och att studentdialoger görs till något återkommande i varje kurs.	ÄLP ULV och VAL KPU	ULV och VAL	ÄLP ULV och VAL	ÄLP ULV och VAL KPU
Examinationen kan behöva utvärderas separat, och här kan kursansvarig pröva olika vägar. En möjlighet är att ha en särskild fråga i samband med examinationen, som bara syftar till att utvärdera denna (och där det förstås är frivilligt att svara). En annan möjlighet är att utvärdera föregående kursexamination i samband med utvärderingen av efterföljande kurs.		ULV och VAL	ULV och VAL	ULV och VAL KPU (kursansvarig lärare)
Kriterium 7 En för alla studenter tillgänglig och ändamålsenlig studie- och lärmiljö föreligger				
Fortsatta åtgärder för att utveckla vertikal och horisontell koherens mellan kurser med målet att skapa en för alla tillgänglig och ändamålsenlig studie- och lärmiljö.		ÄLP	ULV och VAL KPU	ÄLP ULV och VAL KPU (kursansvarig lärare)
Fortsatta ansträngningar för att tillrättalägga utbildningen inom VAL och ULV till de specifika behov som är förknippade med studierna inom programmen.		ULV och VAL	ULV och VAL	ULV och VAL
Kriterium 8 Kontinuerlig uppföljning och utveckling av utbildningen genomförs				
Gör en fakultetsövergripande (eller möjligen universitetsövergripande) översyn av hur kurs- och programutvärderingar genomförs centralt, med fokus på att hitta goda exempel som kan spridas.	ÄLP ULV och VAL KPU	ULV och VAL	ÄLP	ÄLP
Överväg en ny policy för återkoppling av kurs- och programutvärderingar, i syfte att göra dessa mer offentliga och tillgängliga för studenter utöver nästkommande studentgrupp.	ULV och VAL KPU	ÄLP ULV och VAL KPU		KPU
Etablera ett enhetligt format för kursrapporter tillsammans med någon form av rutin- eller vägledning för hur dessa skrivs.	ULV och VAL KPU	ULV och VAL	KPU	
Slutligen skulle programledarna kunna jämföra, inspireras av och eventuellt synkronisera dagordningar och minnesanteckningar avseende exempelvis stående punkter (som ”Pågående och nyss avslutade kurser”). Denna rekommendation	KPU		ULV och VAL KPU	

-	På vilken organisatorisk nivå bör rekommendationen hanteras?			
	Programövergripande nivå (UF)	Programinstitution	Programråd	Kursansvarig institution
skrivs i full medvetenhet om de skilda förutsättningar som råder i respektive programråd, och som också kräver skilda lösningar på vad som tas upp under mötena.				
9 Organisationsstruktur och ledning				
Tanken om att lärarutbildningen ska vara hela universitetets angelägenhet behöver utvecklas vidare så att kontaktytor breddas och fördjupas över institutionsgränser och särskilt mellan programråd och lärare.	ULV och VAL	ÄLP ULV och VAL	ÄLP ULV och VAL	ÄLP ULV och VAL
Som en kvalitetsdrivande åtgärd rekommenderar bedömargruppen att programråden fäster ökad uppmärksamhet på lärarnas behov av att vara välinformerade om programmet som helhet och om hur och när kurser är inplacerade i programmen.		ÄLP	ÄLP ULV och VAL KPU	ÄLP ULV och VAL KPU (kursansvarig lärare)
Verksamheten bedömdes som svårorganiserad med flera samverkande institutioner som delvis hade olika förutsättningar, som olika sätt för timberäkning och olika finansieringsmodeller. Bedömargruppen rekommenderar att åtgärder vidtas för att reducera svårigheter som är förknippade med att samverkande institutioner har olika verksamhetsförutsättningar, exempelvis olika finansieringsmodeller.	ÄLP ULV och VAL KPU	ULV och VAL		

Sammanställning åtgärdsförslag per program, kriterium och rekommendation

Program	Förslag åtgärd (inom LP11 och eller LU27/28)	Ansvar för genomförande av åtgärd T ex. Fakultet/programinst/programråd/ kursansvarig inst	Tidplan för genomförande	Prioritering (1-3)
KPU(o)				
Kriterium 1 **De faktiska studieresultaten motsvarar lärandemål och högskoleförordningens examensmål**				
Arbeta fram ett paket av åtgärder för att öka den realiserade progressionen, såsom:	Se nedan			
-Tydligare ansvar och mandat för kursansvariga att skapa samsyn och kännedom om kursen, dess plats i progressionen och dess relation till motsvarande kurser på andra program.	LP11 och LU27/28 Kursledardag: uppmärksamma progression mellan kurser att kurslärare behöver känna till kursens placering I programmet samt de innehåll som behandlas före och efter kursen, dela erfarenheter av hur detta görs programmets kurser	Programråd		2
-En genomtänkt och explicit ”plan” för att lärare återkommande ska påminna studenterna om innehållet i tidigare kurser och hur innehållet i aktuell kurs förhåller sig till tidigare kurser.	LP11 och LU27/28 Plan för progressionen genom programmet. Ta fram en lättillgänglig beskrivning av resp. kurs i programmet där kopllingar till föregående och kommande kurser framgår. Dessa beskrivninga görs tillgängliga för studenterna samt för undervisande lärare. Detta ska samlas i en programguide med inspiration från tidigare KPU(f).	Programråd		1
-”Uppsamlingsmoment” i utvalda kurser för att sammanfatta utbildningen för studenterna.	LP11 och LU27/28 Uppsamlingsmoment för studenter i samband med kursstart i början av termin 2 (sker redan under ledning av programledare). Här presenteras de kommande kurserna under termin 2 och 3.	Kursansvarig lärare Programråd Programledare	PÅGÅENDE	2
Gör en ny översyn av examensmålsmatrisen i KPU(o), med särskilt fokus på att säkerställa en progression för de flesta av examensmålen, samt på hur färdighet/förmåga och värderingsförmåga/förhållningssätt kan inkluderas ytterligare i VFU-kurserna.	LP11 och LU27/28. En reviderad examensmålsmatris för Lp11 färdigställs under vårterminen 2026.	Programråd	VT 2026	1
Integrera de två kurserna i början av ÄLP som behandlar bedömning	Åtgärdsförslaget syftar inte mot KPU			

Program	Förslag åtgärd (inom LP11 och eller LU27/28)	Ansvar för genomförande av åtgärd T ex. Fakultet/programinst/programråd/ kursansvarig inst	Tidplan för genomförande	Prioritering (1-3)
KPU(o)				
samt se över innehåll och genomförande av samtliga campuskurser där examensmålen behandlas.				
Se över validiteten i examinationen av lärandemål som anknyter till färdighet/förmåga samt värderingsförmåga/förhållningssätt i campuskurser.	Ingår i arbetet med att realisera KPU inom LU27/28.	Programinstitution Kursansvarig institution	Löpande	3
Kriterium 2 **Undervisningen sätter studenternas lärande i centrum**	**Förslag åtgärd (inom LP11 och eller LU27/28)**	**Ansvar för genomförande av åtgärd** **T ex.** **Fakultet/programinst/programråd/ kursansvarig inst**	**Tidplan för genomförande**	**Prioritering**
Den huvudsakliga rekommendationen från bedömargruppen är att noggrant bevaka och bevara den starka kulturen av fokus på och engagemang för studenternas lärande.	Bevakas för att bibehållas inom LU27/28.	Programinstitution Programråd Kursansvarig institution		
Gör dokumentet med rekommendationer för uppbyggnad av Canvassidor gemensamt för samtliga program och revidera det med mer explicita och pedagogiskt grundade rekommendationer som bygger på student- och användarperspektiv.	LP11 Riktlinjer för Canvassidor har tagits fram på programansvarig institution och information om riktlinjerna har förmedlats till övriga institutioner i programmet.	Programansvarig institution	VT 2026	1
KPU(o) fortsätter att arbeta med de utmaningar som den ålagda parallella campus- och distansutbildningen innebär, och inhämtar kunskap och erfarenhet från universitetsresurser som PIL liksom från kurser som bedrivits på distans tidigare.	LP11 och LU27/28 Utvecklingsarbete: stärka distansundervisningen organisera erfarenhetsutbyten utveckla undervisningsformer för ämnesdidaktik med små grupper i LKK11G, LKK41G, LKK60G Undersöka alternativa organisatoriska möjligheter för ämnen med ett fåtal studenter, ex vis periodisering eller separata antagningsterminer för campus och distans. Frågan om samläsning mellan campusstudenter och ÄLP-studenter i ämnesdidaktik skall utredas inför LU27/28.	Programansvarig institution Programråd Kursansvarig lärare		1

Program	Förslag åtgärd (inom LP11 och eller LU27/28)	Ansvar för genomförande av åtgärd T ex. Fakultet/programinst/programråd/ kursansvarig inst	Tidplan för genomförande	Prioritering (1-3)
KPU(o)				
Kriterium 3 Undervisningens innehåll och form vilar på vetenskaplig grund samt beprövad erfarenhet	**Förslag åtgärd (inom LP11 och eller LU27/28)**	**Ansvar för genomförande av åtgärd T ex. Fakultet/programinst/programråd/ kursansvarig inst**	**Tidplan för genomförande**	**Prioritering**
En samlad syn utformas på den innebörd som ämneslärarutbildningen vill lägga i förståelsen av den vetenskapliga grunden	Aktualiseras i arbetet med att skapa/förstärka samsyn mellan kursledare och undervisande lärare (se kriterium 1).	Programråd		
Inslaget av handfast forskningsmetodisk litteratur införs i den kurs som förbereder studenterna för det första självständiga arbetet och kompletteras med en breddad och mer konkret metodrepertoar som förbereder för det andra självständiga arbetet.	Ingen åtgärd, inte aktuellt i KPU då det enbart skrivs ett examensarbete (på grundläggande nivå). I samband med skapandet av en ny kurs 2024 om 18 hp med vetenskaplig metod och uppsats uppfylldes dessa synpunkter. Ett liknande upplägg planeras att kvarstå i LU27/28.	Kursledare		
Kriterium 4 Lärarna har aktuell och adekvat ämnesmässig och högskolepedagogisk kompetens samt att antalet lärare står i proportion till utbildningens omfattning och innehåll.	**Förslag åtgärd (inom LP11 och eller LU27/28)**	**Ansvar för genomförande av åtgärd T ex. Fakultet/programinst/programråd/ kursansvarig inst**	**Tidplan för genomförande**	**Prioritering**
Utveckla formerna för samplanering och dialog inom lärarlag, särskilt i kurser där lärare från fler institutioner deltar.	Eftersom det är förhållandevis få institutioner och även relativt få lärare som är involverade i KPU-kurserna är detta något som redan äger rum i programmet.			
Förtydliga kursstruktur och kursers roll i utbildningen, genom att exempelvis se över benämningar och kommunikationsstrategier kring systerkurserna och deras teman, så att både lärare och studenter lättare kan förstå kursens funktion i utbildningens helhet. Ett pedagogiskt stödmaterial för nya	Inom LP11: Ta fram en lättillgänglig beskrivning av resp. kurs i programmet där kopllingar till föregående och kommande kurser framgår. Dessa beskrivninga görs tillgängliga för studenterna samt för undervisande lärare. Kan samlas i en programguide. Inom LU27/28: Ta fram ett motsvarande material med kursbeskrivningar samt se över benämning av kurser för största möjliga tydlighet.	Programråd	HT 2026 HT2027	2

Program	Förslag åtgärd (inom LP11 och eller LU27/28)	Ansvar för genomförande av åtgärd T ex. Fakultet/programinst/programråd/ kursansvarig inst	Tidplan för genomförande	Prioritering (1-3)
KPU(o)				
lärare i utbildningen kan också övervägas.				
Utveckla strategi för hur utbildningens behov beaktas vid rekrytering och bemanning, samt synliggör ansvarsförhållanden i lärarförsörjningen. Tydliggör i styrdokument och i organisationen hur ansvar för bemanning är fördelat mellan programledning och ämnesinstitutioner, i syfte att säkerställa att ämneslärarutbildningens behov finns med vid rekrytering och bemanning.	Beakta behovet av bred ämnesdidaktisk kompetens vid programansvarig institution samt vid medverkande institutioner med ämnesdidaktiska inslag i programmet, i anslutning till LU27/28.	Programinstitution	HT 2028	
Se över behovet och möjligheten att ytterligare förstärka närvaron av yrkesverksamma lärare i delar av de campusförlagda kurserna, samt de akademiska lärarutbildarnas möjlighet att genom praktiknära forskning öka sin förankring i skolpraktiken	Fr.o.m. VT 26 prövas att yrkesverksamma lärare deltar i undervisning i programmet inom ramen för ett samverkansprojekt. Detta skulle kunna utvecklas ytterligare inom ramen för LP11 och LU27/28. Här är befintliga funktioner för skolsamverkan (utskott samt övningsskolesamordnare) av stor vikt för det fortsatta arbetet. Överväga att åter anställa adjungerande adjunkter, när ekonomin så tillåter.	Kursansvarig institution	VT 2026 ff	3
Stärk den högskolepedagogiska meriteringen hos adjunkter	Uppmuntra och stödja adjunkter i högskolepedagogisk meritering. LP11 och LU27/28	Fakultet Kursansvarig institution		2
Uppmärksamma de utmaningar som kan finnas rörande VFU-placering och handledning av ULV-studenter, genom ett projekt med särskilt syfte att skapa större kontinuitet i handledargruppen och fördjupad kunskap om handledning av flerspråkiga studenter	Åtgärdsförslaget syftar inte mot KPU			
Kriterium 5 Utbildningen är relevant för studenternas och samhällets behov	**Förslag åtgärd (inom LP11 och eller LU27/28)**	**Ansvar för genomförande av åtgärd**	**Tidplan för genomförande**	**Prioritering**

Bilaga

Program	Förslag åtgärd (inom LP11 och eller LU27/28)	Ansvar för genomförande av åtgärd T ex. Fakultet/programinst/programråd/ kursansvarig inst	Tidplan för genomförande	Prioritering (1-3)
KPU(o)				
		T ex. Fakultet/programinst/programråd/ kursansvarig inst		
Fortsatt förstärkning av kopplingen mellan UVK och ämnesstudier för att öka utbildningens relevans. Detta gäller särskilt ämnesdidaktiska perspektiv, där variationer mellan ämnen kan leda till ojämlika förutsättningar för studenterna i UVK- och VFU-kurserna.	Ingen åtgärd, inte aktuellt i KPU där det inte ingår några ämnesstudier.			
Översyn av möjligheten att ge mer ämnesspecifik ämnesdidaktik i KPU, eventuellt genom samläsning med ÄLP	Möjligheten av att få mer ämnesspecifik ämnesdidaktik (volymmässigt och innehållsmässigt) ska ses över inför LU27/28. Det kan dels handla om att se över möjligheten av samarbete med ÄLP, dels samarbete med andra lärosäten där KPU erbjuds.	Programråd Programinstiution	VT 2027	3
Fortsatt arbete i syfte att uppmärksamma och stödja ULV-studenternas speciella situation och behov, både inom de campusförlagda delarna av utbildningen och inom VFU	Åtgärdsförslaget syftar inte mot KPU			
Kriterium 6 Studenterna har inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen	**Förslag åtgärd (inom LP11 och eller LU27/28)**	**Ansvar för genomförande av åtgärd T ex. Fakultet/programinst/programråd/ kursansvarig inst**	**Tidplan för genomförande**	**Prioritering**
Satsa på ett utvecklingsarbete som ökar värdet av studenternas kursutvärderingar. Möjliga åtgärder som redan omtalas, men inte verkar genomföras i någon större utsträckning, är att tid för kursutvärderingar avsätts på schemat, gärna i anslutning till annan undervisning, och att studentdialoger görs till något återkommande i varje kurs.	Hitta goda exempel såväl inom GU som externt. Diskussion med studentrepresentanter i programråd och i studentkåren kring hur svarsfrekvens kan ökas. Ta fram en exempellista med förslag på möjliga sätt att genomföra kursvärderingar med syfte av hög svarsfrekvens. Programledaren diskuterar frågan med resp. kursledare i kursledardialogerna.	Utbildningsvetenskaplig fakultet Kursansvarig lärare Programråd	HT 2026	2

Program	Förslag åtgärd (inom LP11 och eller LU27/28)	Ansvar för genomförande av åtgärd T ex. Fakultet/programinst/programråd/ kursansvarig inst	Tidplan för genomförande	Prioritering (1-3)
KPU(o)				
Examinationen kan behöva utvärderas separat, och här kan kursansvarig pröva olika vägar. En möjlighet är att ha en särskild fråga i samband med examinationen, som bara syftar till att utvärdera denna (och där det förstås är frivilligt att svara). En annan möjlighet är att utvärdera föregående kursexamination i samband med utvärderingen av efterföljande kurs.	Denna punkt ingår i föregående fråga.	Kursansvarig lärare		2
Kriterium 7 En för alla studenter tillgänglig och ändamålsenlig studie- och lärmiljö föreligger	**Förslag åtgärd (inom LP11 och eller LU27/28)**	**Ansvar för genomförande av åtgärd T ex. Fakultet/programinst/programråd/ kursansvarig inst**	**Tidplan för genomförande**	**Prioritering**
Fortsatta åtgärder för att utveckla vertikal och horisontell koherens[2] mellan kurser med målet att skapa en för alla tillgänglig och ändamålsenlig studie- och lärmiljö.	LP11 och LU27/28 Kursledardag: uppmärksamma progression mellan kurser att kurslärare behöver känna till kursens placering I programmet samt de innehåll som behandlas före och efter kursen, dela erfarenheter av hur detta görs programmets kurser Plan för progressionen genom programmet Uppsamlingsmoment med programledare i början av termin 2 Inför LU27/28 förtydliga progression i ny studiegång.	Kursansvarig lärare Programråd		
Fortsatta ansträngningar för att tillrättalägga utbildningen inom VAL och ULV till de specifika behov som är förknippade med studierna inom programmen.	Åtgärdsförslaget syftar inte mot KPU			
Kriterium 8 Kontinuerlig uppföljning och utveckling av utbildningen genomförs	**Förslag åtgärd (inom LP11 och eller LU27/28)**	**Ansvar för genomförande av åtgärd**	**Tidplan för genomförande**	**Prioritering**

[2] Med vertikal koherens avses i bedömarutlåtandet sammanhang mellan olika kursdelar över tid – det som ofta brukar benämnas som en ”röd tråd” genom utbildningen. Med horisontell koherens avses oftast sammanhang (”röd tråd”) inom en och samma kurs, exempelvis om kursen består av många lärare eller olika moment. I något fall avses istället sammanhang mellan kurser i olika program.

Program	Förslag åtgärd (inom LP11 och eller LU27/28)	Ansvar för genomförande av åtgärd T ex. Fakultet/programinst/programråd/ kursansvarig inst	Tidplan för genomförande	Prioritering (1-3)
KPU(o)				
		T ex. Fakultet/programinst/programråd/ kursansvarig inst		
Gör en fakultetsövergripande (eller möjligen universitetsövergripande) översyn av hur kurs- och programutvärderingar genomförs centralt, med fokus på att hitta goda exempel som kan spridas.	Se kriterium 6.	Fakultet		2
Överväg en ny policy för återkoppling av kurs- och programutvärderingar, i syfte att göra dessa mer offentliga och tillgängliga för studenter utöver nästkommande studentgrupp.	Hitta former för återkoppling och för kurs- och programutvärderingarnas tillgänglighet samt arkivering, för att förenkla en analys av förändringar i hur kurserna samt programmet som helhet fungerar.	Fakultet Programansvarig institution Kursansvarig institution		3
Etablera ett enhetligt format för kursrapporter tillsammans med någon form av rutin- eller vägledning för hur dessa skrivs.	Uppmuntra att kursrapporter skrivs utifrån en KPU-mall snarare än olika institutionsmallar, med beaktande av skillnad för HFU- och VFU-kurser.	Fakultet		3
Slutligen skulle programledarna kunna jämföra, inspireras av och eventuellt synkronisera dagordningar och minnesanteckningar avseende exempelvis stående punkter (som ”Pågående och nyss avslutade kurser”). Denna rekommendation skrivs i full medvetenhet om de skilda förutsättningar som råder i respektive programråd, och som också kräver skilda lösningar på vad som tas upp under mötena.	Ingen åtgärd, den stående punkt som föreslås ingår sedan länge i dagordningen för programrådsmötena i KPU. Det finns redan pågående samarbeten i olika konstellationer.			2
9 Organisationsstruktur och ledning	**Förslag åtgärd (inom LP11 och eller LU27/28)**	**Ansvar för genomförande av åtgärd T ex. Fakultet/programinst/programråd/ kursansvarig inst**	**Tidplan för genomförande**	**Prioritering**
Tanken om att lärarutbildningen ska vara hela universitetets angelägenhet behöver utvecklas	Ingen åtgärd behövs då endast ett fåtal institutioner är involverade i KPU (inga ämnesstudier bedrivs).			

Program	Förslag åtgärd (inom LP11 och eller LU27/28)	Ansvar för genomförande av åtgärd T ex. Fakultet/programinst/programråd/ kursansvarig inst	Tidplan för genomförande	Prioritering (1-3)
KPU(o)				
vidare så att kontaktytor breddas och fördjupas över institutionsgränser och särskilt mellan programråd och lärare.				
Som en kvalitetsdrivande åtgärd rekommenderar bedömargruppen att programråden fäster ökad uppmärksamhet på lärarnas behov av att vara välinformerade om programmet som helhet och om hur och när kurser är inplacerade i programmen.	LP11 och LU27 Kursledardag där det uppmärksammas att kurslärare behöver känna till resp. kurs placering i programmet samt de innehåll som behandlas före och efter kursen, tillfälle att dela erfarenheter av undervisningsinnehåll, undervisningsmetoder samt examinationer. Plan för progressionen genom programmet i form av en programguide med beskrivning av kurser. Uppsamlingsmoment under ledning av programledare i samband med kursstart i början av termin 2.	Kursansvarig lärare Programråd	VT 2026-HT 2026	1
Verksamheten bedömdes som svårorganiserad med flera samverkande institutioner som delvis hade olika förutsättningar, som olika sätt för timberäkning och olika finansieringsmodeller. Bedömargruppen rekommenderar att åtgärder vidtas för att reducera svårigheter som är förknippade med att samverkande institutioner har olika verksamhetsförutsättningar, exempelvis olika finansieringsmodeller.	Överväga att se över modellen för finansiering och bemanning inför införandet av LU27/28. Denna problematik kan inte lösas på programnivå.	Fakultet		

Program	Förslag åtgärd (inom LP11 och eller LU27/28)	Ansvar för genomförande av åtgärd T ex. Fakultet/programinst/programråd/ kursansvarig inst	Tidplan för genomförande	Prioritering (1-3)
ULV/VAL				
Kriterium 1 **De faktiska studieresultaten motsvarar lärandemål och högskoleförordningens examensmål**				
Arbeta fram ett paket av åtgärder för att öka den realiserade progressionen, såsom:	Vidareutveckla kategoriseringsmodeller som gör det möjligt att jämföra centrala delar av den utbildningsvetenskapliga kärnan och verksamhetsförlagda delen av utbildningens innehåll med studentens tidigare meriter. När den reformerade lärarutbildningen sjösätts kommer sökande till ULV och VAL kunna prövas mot samma examina med delvis olika innehåll, och antagning kan innebära studier enligt äldre lärandemål.	Samordnare Handläggare för ULV och VAL. Programråd	2026-2027	
-Tydligare ansvar och mandat för kursansvariga att skapa samsyn och kännedom om kursen, dess plats i progressionen och dess relation till motsvarande kurser på andra program.	Fortsatta dialogsamtal mellan programledare och kursledare på de olika institutioner som ansvarar för utbildningarnas kurser.	Programledare Kursledare	2026 och framåt	Prioriterat under 2026
-En genomtänkt och explicit ”plan” för att lärare återkommande ska påminna studenterna om innehållet i tidigare kurser och hur innehållet i aktuell kurs förhåller sig till tidigare kurser.	I och med att alla ULV-och VAL-studenter läser utifrån sin egen individuella studieplan så är progressionen i utbildningen inte given. Däremot bör vi (kursledare och kurslärare) synliggöra vad som är centralt i varje kurs. Kursledare inom utbildningarna kommer av programrådet uppmanas att på kursintroduktion och kursavslutning tydliggöra för studenterna vad som är centralt i kursen.	Programråd Programledare Kursledare	2026	Prioriterat under 2026
-”Uppsamlingsmoment” i utvalda kurser för att sammanfatta utbildningen för studenterna.	Se ovan	Programråd Programledare Kursledare	2026	
Gör en ny översyn av examensmålsmatrisen i KPU(o), med särskilt fokus på att säkerställa en progression för de flesta av examensmålen, samt på hur färdighet/förmåga och värderingsförmåga/förhållningssätt kan inkluderas ytterligare i VFU-kurserna.				
Integrera de två kurserna i början av ÄLP som behandlar bedömning samt se över innehåll och genomförande av				

Program	Förslag åtgärd (inom LP11 och eller LU27/28)	Ansvar för genomförande av åtgärd T ex. Fakultet/programinst/programråd/ kursansvarig inst	Tidplan för genomförande	Prioritering (1-3)
ULV/VAL				
samtliga campuskurser där examensmålen behandlas.				
Se över validiteten i examinationen av lärandemål som anknyter till färdighet/förmåga samt värderingsförmåga/förhållningssätt i campuskurser.	Programledare lyfter frågan på kursledardag och kontaktar de kursledare som inte kunnat delta. Eventuella förändringar kan göras inom LP11 och när LU27/28 införs finns detta arbete tas med in i de nya kurser som tas fram inför LU27/28.	Programledare Kursledare	Ht26 Vt27	Prioritering 2
Kriterium 2 **Undervisningen sätter studenternas lärande i centrum**	Förslag åtgärd (inom LP11 och eller LU27/28)	Ansvar för genomförande av åtgärd T ex. Fakultet/programinst/programråd/ kursansvarig inst	Tidplan för genomförande	Prioritering
Den huvudsakliga rekommendationen från bedömargruppen är att noggrant bevaka och bevara den starka kulturen av fokus på och engagemang för studenternas lärande.	Studenternas lärande kommer fortsatt att vara det centrala temat på våra kursledareftermiddagar som genomförs en gång per termin. Studentrepresentanten röst i programrådet och studentdialoger är viktiga inslag i utbildningarnas kvalitetsutveckling gällande studenters lärarande. Målsättningen är att programledare och samordnare ska ha två studentdialoger per termin.	Programråd Programledare Samordnare	Ständigt pågående utvecklingsarbete.	Prioriterat under 2026 1
Gör dokumentet med rekommendationer för uppbyggnad av Canvassidor gemensamt för samtliga program och revidera det med mer explicita och pedagogiskt grundade rekommendationer som bygger på student- och användarperspektiv.	Programråd och programledare gör en översyn av utbildningarnas Canvassidor. Därefter arbetar programrådet fram en gemensam ram för hur utbildningarnas Canvassidor bör se ut. Kursledare bör få möjlighet att komma med synpunkter på förslaget innan det beslutas i programrådet.	Programråd Programledare Kursledare	2026	Prioriterat under 2026 1
KPU(o) fortsätter att arbeta med de utmaningar som den ålagda parallella campus- och distansutbildningen innebär, och inhämtar kunskap och erfarenhet från universitetsresurser som PIL liksom från kurser som bedrivits på distans tidigare.				
Kriterium 3 Undervisningens innehåll och form vilar på vetenskaplig grund samt beprövad erfarenhet	Förslag åtgärd (inom LP11 och eller LU27/28)	Ansvar för genomförande av åtgärd T ex. Fakultet/programinst/programråd/ kursansvarig inst	Tidplan för genomförande	Prioritering
En samlad syn utformas på den innebörd som ämneslärarutbildningen				

Program	Förslag åtgärd (inom LP11 och eller LU27/28)	Ansvar för genomförande av åtgärd T ex. Fakultet/programinst/programråd/ kursansvarig inst	Tidplan för genomförande	Prioritering (1-3)
ULV/VAL				
vill lägga i förståelsen av den vetenskapliga grunden				
Inslaget av handfast forskningsmetodisk litteratur införs i den kurs som förbereder studenterna för det första självständiga arbetet och kompletteras med en breddad och mer konkret metodrepertoar som förbereder för det andra självständiga arbetet.	Programledare, kursledare för LVK60G och LVX1G och utbildningens språkhandledare gör en översyn vilken kurslitteratur som används idag, vad som saknas och som behöver tillkomma. Arbetet med att göra en översyn över studenternas utveckling av akademisk litteracitet under utbildningen har påbörjats. Språkhandledaren har som uppdrag att sammanställa vilka olika moment av akademisk litteracitet som tas upp i utbildningarnas kurser. Denna kartläggning ska ligga till grund för vårt fortsatta arbete.	Programledare Programråd Språkhandledare Kursledare	2026 och framåt	Prioriterat 2026 1
Kriterium 4 Lärarna har aktuell och adekvat ämnesmässig och högskolepedagogisk kompetens samt att antalet lärare står i proportion till utbildningens omfattning och innehåll.	Förslag åtgärd (inom LP11 och eller LU27/28)	Ansvar för genomförande av åtgärd T ex. Fakultet/programinst/programråd/ kursansvarig inst	Tidplan för genomförande	Prioritering
Utveckla formerna för samplanering och dialog inom lärarlag, särskilt i kurser där lärare från fler institutioner deltar.	Programledningen arrangerar kursledareftermiddagar varje termin. Det brukar vara flertalet kursledare som deltar och det ges stora möjligheter till samtal mellan kursledare. Under 2026 ska genomföras en kursplanegranskning mellan olika kurser i utbildningarna. Till denna heldagskonferens ska alla medverkande lärare i utbildningarnas kurser bjudas in.	Programråd Programledare Programsamordnare Kursledare	2026 och framåt	Prioriterat Ht26 1
Förtydliga kursstruktur och kursers roll i utbildningen, genom att exempelvis se över benämningar och kommunikationsstrategier kring systerkurserna och deras teman, så att både lärare och studenter lättare kan förstå kursens funktion i utbildningens helhet. Ett pedagogiskt stödmaterial för nya lärare i utbildningen kan också övervägas.	Programledaren har påbörjat arbetat med att ta fram ett pedagogiskt stödmaterial för kursledare och lärare inom utbildningarna. Nästa steg är att bearbeta detta material för att det ska kunna rikta sig även till studenter. Här kan också studentrepresentanten vara behjälplig. I arbetat med att ta fram förslag till ny studiegång för LU27/28 kommer också detta tas i beaktan.	Programråd Programledare Programsamordnare Kursledare		2
Utveckla strategi för hur utbildningens behov beaktas vid rekrytering och bemanning, samt synliggör ansvarsförhållanden i lärarförsörjningen. Tydliggör i styrdokument och i organisationen hur ansvar för bemanning är fördelat mellan programledning och ämnesinstitutioner,	Inom programledningen ses det som mycket prioriterat att det finns kontinuitet i bemanning gällande bemanning i utbildningens kurser. I och med att våra utbildningar är svårbegripliga underlättar det om medverkande lärare/kursledare känner till studentgrupperna och deras förutsättningar. Vi behöver fortsatt påtala behovet av kontinuitet för de som ansvarar för bemanning och rekrytering.	Programinstitution Kursansvarig institution Programledning	2026 och framåt	2

Program	Förslag åtgärd (inom LP11 och eller LU27/28)	Ansvar för genomförande av åtgärd T ex. Fakultet/programinst/programråd/ kursansvarig inst	Tidplan för genomförande	Prioritering (1-3)
ULV/VAL				
i syfte att säkerställa att ämneslärarutbildningens behov finns med vid rekrytering och bemanning.				
Se över behovet och möjligheten att ytterligare förstärka närvaron av yrkesverksamma lärare i delar av de campusförlagda kurserna, samt de akademiska lärarutbildarnas möjlighet att genom praktiknära forskning öka sin förankring i skolpraktiken	Inom programledning ser vi ett behov av att våra ULV-studenter, framför allt under deras ”basår” möter verksamma lärare. Vi arbetar med att detta ska realiseras i de kurser som tas fram inför LU27/28.	Programledning Kursledare	2027	2
Stärk den högskolepedagogiska meriteringen hos adjunkter				
Uppmärksamma de utmaningar som kan finnas rörande VFU-placering och handledning av ULV-studenter, genom ett projekt med särskilt syfte att skapa större kontinuitet i handledargruppen och fördjupad kunskap om handledning av flerspråkiga studenter	Programledning och kursledare önskar knyta tätare kontakt med VFU-handledare som tar emot ULV-studenter. Vi har genomfört en ULV-handledarkonferens. Frågor som är specifikt kopplade till ULV-studenternas VFU berördes. Vi kommer att fortsätta med liknande mötesplatser för ULV-handledare för att utveckla kunskap om att handleda flerspråkiga studenter och lyfta studenternas rika erfarenheter. VFU-samverkansutskottet är en viktig kontaktyta för att få samtala med VFU-samordnare och sprida kunskap om ULV-utbildningen. VFU-handläggaren är en viktig kontaktperson för samordnarna och VFU-handledarna. ULV-utbildningens VFU-samordnare kommer att gå i pension till sommaren. Vi ser det som mycket centralt för VFU inom ULV att hen känner engagemang och intresse för studentgruppen. Det krävs för att placeringsarbetet ska fungera och utvecklas. Samordnare och VFU-handläggare menar att de ser en positiv trend gällande handledare som vill ta emot våra studenter. VFU-handläggaren är en nyckelperson för att denna positiva trend ska fortgå. En grupp forskare från IPS, som är verksamma lärare i ULV, har sökt ULF- medel för att utveckla relationen mellan HFU och VFU inom ULV, och för att arbete med mentorsgrupper och kollegahandledning.	VFU-samverkansutskottet VFU-handläggare Programledare	2026 och framåt	Prioriterat Ht26

Program	Förslag åtgärd (inom LP11 och eller LU27/28)	Ansvar för genomförande av åtgärd T ex. Fakultet/programinst/programråd/ kursansvarig inst	Tidplan för genomförande	Prioritering (1-3)
ULV/VAL				
Kriterium 5 Utbildningen är relevant för studenternas och samhällets behov	Förslag åtgärd (inom LP11 och eller LU27/28)	Ansvar för genomförande av åtgärd T ex. Fakultet/programinst/programråd/ kursansvarig inst	Tidplan för genomförande	Prioritering
	Utbildningarna är genom styrande förordningar och utvecklad praxis anpassade för att möta individuella kompletteringsbehov för att studenterna ska kunna nå en ämneslärarexamen. Målsättningen är att de individuella studieplanerna enbart ska innehålla kurser inom de områden som studenten inte tidigare tillgodogjort sig via tidigare utbildning eller yrkeslivserfarenhet. För att kunna upprätthålla en ändamålsenlig administration i relation till ovanstående målsättning är ett fortsatt nära samarbete med övriga medverkande lärosäten för ULV- och VAL- utbildningarna, Skolverket och Universitet- och högskolerådet nödvändigt. Detta för att, med utgångspunkt i respektive myndigheters ansvarsområden, tillse att utbildningarna bedrivs på ett resurseffektivt vis, både för den enskilde studenten och samhället i stort. Ht25 påbörjades omläggningen av ULV-utbildningen. Det innebär att hela det första året genomförs på helfart för de studenter som både läser SVA106 (dvs de som inte klarat inplaceringstestet i svenska) parallellt med hfu/vfu. De flesta ULV-studenter är tänkta att läsa detta första "bas-år" och inga VAL-studenter deltar på dessa kurser. Detta är av särskild vikt i ULV eftersom en kompletteringshänvisning innebär att kraven för legitimation, inte examen, ska uppfyllas inom utbildningen.	Samordnare Programråd Handläggare för ULV och VAL.	2026 och framåt	
Fortsatt förstärkning av kopplingen mellan UVK och ämnesstudier för att öka utbildningens relevans. Detta gäller särskilt ämnesdidaktiska perspektiv, där variationer mellan ämnen kan leda till ojämlika förutsättningar för studenterna i UVK- och VFU-kurserna.	Utbildningens språkhandledare har en viktig funktion i utbildningarna genom att stötta kursledare och studenter i hur de kan ta sig an språkliga utmaningar. Programledare och programråd vill också lyfta den kompetens och de erfarenheter som ULV-studenterna redan besitter. Dessa studenter har goda möjligheter att ett viktigt tillskott till svensk skola. Kursledare behöver fortsatt stöttas i att utveckla språkstöttande strategier i utbildningens olika kurser.	Programråd Programledare Kursledare	2026 och framåt	Ständigt prioriterat

Program	Förslag åtgärd (inom LP11 och eller LU27/28)	Ansvar för genomförande av åtgärd T ex. Fakultet/programinst/programråd/ kursansvarig inst	Tidplan för genomförande	Prioritering (1-3)
ULV/VAL				
	Fortsätta stärka progressionen i VFU-kurserna så att institutionerna som har kursansvar kan förmedla till studenterna vad den ”egna” kursen ska leda till men också hur den ska förbereda dem för nästa VFU. Det är även viktigt att studenterna känner igen sig i upplägget under VFU-kurserna, t ex att de gör lika många dagar ute på sin VFU-skola i varje kurs, att möjlighet till kompletteringar av dagar sker inom en bestämd tidsram. Detta är också viktigt när förutsättningarna för VFU-kurserna ska kommuniceras till VFU-samordnare och VFU-handledare. Samma upplägg bör också finnas i VFU-kursernas kursplaner, t ex möjligheten att underkänna en student under pågående VFU-kurs vid misskötsel.			
Översyn av möjligheten att ge mer ämnesspecifik ämnesdidaktik i KPU, eventuellt genom samläsning med ÄLP				
Fortsatt arbete i syfte att uppmärksamma och stödja ULV-studenternas speciella situation och behov, både inom de campusförlagda delarna av utbildningen och inom VFU				
Kriterium 6 Studenterna har inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen	Förslag åtgärd (inom LP11 och eller LU27/28)	Ansvar för genomförande av åtgärd T ex. Fakultet/programinst/programråd/ kursansvarig inst	Tidplan för genomförande	Prioritering
	Studenterna i både ULV och VAL har i högre utsträckning än i de reguljära programmen möjlighet att påverka både planering och genomförande av sina studier. I båda utbildningar erbjuds studenterna möjligheten att läsa kurser vid andra lärosäten om aktuell kurs är bättre lämpad för yrkesverksamma studenter. De individuella studieplanerna, och den nationella samverkan kring kursgivning, innebär också att det finns en flexibilitet för den enskilde studenten att under vissa förutsättningar göra ändringar i den individuella utbildningens upplägg.	Nationella ledningsgrupper	2026 och framåt	

Program	Förslag åtgärd (inom LP11 och eller LU27/28)	Ansvar för genomförande av åtgärd T ex. Fakultet/programinst/programråd/ kursansvarig inst	Tidplan för genomförande	Prioritering (1-3)
ULV/VAL				
Satsa på ett utvecklingsarbete som ökar värdet av studenternas kursutvärderingar. Möjliga åtgärder som redan omtalas, men inte verkar genomföras i någon större utsträckning, är att tid för kursutvärderingar avsätts på schemat, gärna i anslutning till annan undervisning, och att studentdialoger görs till något återkommande i varje kurs.	Programledare och programsamordnare genomför sedan tidigare studentdialoger två gånger per år. Detta kunde dock systematiseras och dokumenteras än mer, vilket vi har för avsikt att göra. Programrådet behöver arbeta vidare med frågan om kursvärderingar och hur de kan göras relevanta för studenterna att delta i.	Programledare Programsamordnare Kursledare Programråd Kursansvarig institution	2026 och framåt	
Examinationen kan behöva utvärderas separat, och här kan kursansvarig pröva olika vägar. En möjlighet är att ha en särskild fråga i samband med examinationen, som bara syftar till att utvärdera denna (och där det förstås är frivilligt att svara). En annan möjlighet är att utvärdera föregående kursexamination i samband med utvärderingen av efterföljande kurs.	Programrådet behöver arbeta vidare med frågan om hur examinationer kan utvärderas. Frågan kommer att lyftas på den kurskonferens som kommer äga rum under ht26. Där kommer alla kurser granskas och diskuteras. Examinationerna kommer då vara en viktig fråga.	Programråd Programledare Kursledare Kursansvarig institution	Ht 2026 och framåt	
Kriterium 7 En för alla studenter tillgänglig och ändamålsenlig studie- och lärmiljö föreligger	Förslag åtgärd (inom LP11 och eller LU27/28)	Ansvar för genomförande av åtgärd T ex. Fakultet/programinst/programråd/ kursansvarig inst	Tidplan för genomförande	Prioritering
Fortsatta åtgärder för att utveckla vertikal och horisontell koherens mellan kurser med målet att skapa en för alla				

Program	Förslag åtgärd (inom LP11 och eller LU27/28)	Ansvar för genomförande av åtgärd T ex. Fakultet/programinst/programråd/ kursansvarig inst	Tidplan för genomförande	Prioritering (1-3)
ULV/VAL				
tillgänglig och ändamålsenlig studie- och lärmiljö.				
Fortsatta ansträngningar för att tillrättalägga utbildningen inom VAL och ULV till de specifika behov som är förknippade med studierna inom programmen.	Det fortsatta arbetet med att öka medverkande institutioners och kurslärares medvetenheten om ULV- och VAL-studenternas situation. Det kan innebära att föreläsningar och seminarier ligger sent på dagen och att campusdagar är heldagar med mycket innehåll. Campusdagarna bör inte vara mer än 2 till 3 per kurs. Det kommer att vara kursledares ansvar att förmedla denna kunskap till lärare verksamma inom utbildningarna. Vi avser också att skriva ett introduktionsdokument för nya lärare inom ULV- och VAL-utbildningarna. Där kommer studentgruppernas förutsättningar vara ett viktigt inslag.	Kursledare Programråd Programledare Programsamordnare Handläggare för ULV och VAL.	2026	Prioriterat 2026
Kriterium 8 Kontinuerlig uppföljning och utveckling av utbildningen genomförs	Förslag åtgärd (inom LP11 och eller LU27/28)	Ansvar för genomförande av åtgärd T ex. Fakultet/programinst/programråd/ kursansvarig inst	Tidplan för genomförande	Prioritering
Gör en fakultetsövergripande (eller möjligen universitetsövergripande) översyn av hur kurs- och programutvärderingar genomförs centralt, med fokus på att hitta goda exempel som kan spridas.	Programinstitutionen för ULV- och VAL-utbildningarna, IDPP, bör initiera denna process. Programledningen behöver stötta processen.	Programinstitution Utbildningsvetenskapliga fakultet Programledning		
Överväg en ny policy för återkoppling av kurs- och programutvärderingar, i syfte att göra dessa mer offentliga och tillgängliga för studenter utöver nästkommande studentgrupp.	Programinstitutionen för ULV- och VAL-utbildningarna, IDPP, bör initiera denna process. Programledningen behöver stötta processen.	Programinstitution Utbildningsvetenskapliga fakultet Programledning		
Etablera ett enhetligt format för kursrapporter tillsammans med någon form av rutin- eller vägledning för hur dessa skrivs.	Programinstitutionen för ULV- och VAL-utbildningarna, IDPP, bör initiera denna process. Programledningen behöver stötta processen.	Programinstitution Utbildningsvetenskapliga fakultet Programledning		
Slutligen skulle programledarna kunna jämföra, inspireras av och eventuellt synkronisera dagordningar och minnesanteckningar avseende exempelvis stående punkter (som ”Pågående och nyss avslutade kurser”). Denna rekommendation skrivs i full	Programledare på den utbildningsvetenskapliga fakulteten bör mötas och dela goda erfarenheter gällande utformning av programråd etc. Vi möts relativt ofta, men det är inte frågor av praktisk karaktär som diskuteras vid dessa tillfällen.	Vicedekan för utbildning Viceprefekt för utbildning på IDPP Programledare	2026 och framåt	

Program	Förslag åtgärd (inom LP11 och eller LU27/28)	Ansvar för genomförande av åtgärd T ex. Fakultet/programinst/programråd/ kursansvarig inst	Tidplan för genomförande	Prioritering (1-3)
ULV/VAL				
medvetenhet om de skilda förutsättningar som råder i respektive programråd, och som också kräver skilda lösningar på vad som tas upp under mötena.				
9 Organisationsstruktur och ledning	Förslag åtgärd (inom LP11 och eller LU27/28)	Ansvar för genomförande av åtgärd T ex. Fakultet/programinst/programråd/ kursansvarig inst	Tidplan för genomförande	Prioritering
Tanken om att lärarutbildningen ska vara hela universitetets angelägenhet behöver utvecklas vidare så att kontaktytor breddas och fördjupas över institutionsgränser och särskilt mellan programråd och lärare.	Genom att kursledare deltar på kursledareftermiddagarna finns det chans för att skapa större kunskap om utbildningarnas olika kurser. Vi planerar också för att genomföra ett seminarium inom ULV/VAL där kursledarna har förberett kollegiala kursgranskningar.	Programråd Programledare Kursledare	2026 och framåt	Ht26 – kollegial kursgransking
Som en kvalitetsdrivande åtgärd rekommenderar bedömargruppen att programråden fäster ökad uppmärksamhet på lärarnas behov av att vara välinformerade om programmet som helhet och om hur och när kurser är inplacerade i programmen.	Vi avser att skriva ett introduktionsdokument för nya lärare inom ULV- och VAL-utbildningarna. Där kommer utbildningarna presenteras. Inom ULV- och VAL-utbildningarna kan detta sägas vara extra viktigt eftersom det är utbildningar som är svåra att förstå.	Programråd Programledare Samordnare Handläggare inom ULV- och VAL-utbildningarna	2026	Prioriterat 2026
Verksamheten bedömdes som svårorganiserad med flera samverkande institutioner som delvis hade olika förutsättningar, som olika sätt för timberäkning och olika finansieringsmodeller. Bedömargruppen rekommenderar att åtgärder vidtas för att reducera svårigheter som är förknippade med att samverkande institutioner har olika verksamhetsförutsättningar, exempelvis olika finansieringsmodeller.	Programinstitutionen för ULV- och VAL-utbildningarna, IDPP, bör initiera denna process. Utbildningsvetenskapliga fakulteten behöver stötta processen. Programledning bör också vara med i arbetet.	Programinstitution Utbildningsvetenskapliga fakulteten Programledning	Ht26 och framåt	

Bilaga

Program	Förslag åtgärd (inom LP11 och eller LU27/28)	Ansvar för genomförande av åtgärd T ex. Programinst/programråd/ kursansvarig inst	Tidplan för genomförande	Prioritering (1-3)
ÄLP				
Kriterium 1 **De faktiska studieresultaten motsvarar lärandemål och högskoleförordningens examensmål**				
Arbeta fram ett paket av åtgärder för att öka den realiserade progressionen, såsom:				
-Tydligare ansvar och mandat för kursansvariga att skapa samsyn och kännedom om kursen, dess plats i progressionen och dess relation till motsvarande kurser på andra program.	Workshop med kursansvariga T1 + K42 Fokusera progression inom snarare än mellan program för att öka progression för student Utveckla programkonferenser utifrån återkommande ämnesinnehåll (delvis LP11, men framförallt LU27/28)	Programinst. Programinst., Programråd	H26, V27	1
-En genomtänkt och explicit ”plan” för att lärare återkommande ska påminna studenterna om innehållet i tidigare kurser och hur innehållet i aktuell kurs förhåller sig till tidigare kurser.	Enhetligt sätt att åskådliggöra var studenter befinner sig i programmet på Canvas LP11 Införa rutin för kursledare där det passar att gå in i föregående kurs och presentera sig Slå ihop programguide med info på MP så att MP utvecklas till att också innefatta en ”berättelse” om programmet och dess progression.	Programinst	H26, V27	2
-”Uppsamlingsmoment” i utvalda kurser för att sammanfatta utbildningen för studenterna.	Föreläsningsserie (15 min) som visar på den röda tråden enligt: - T3 vid K42, - T6 vid K50 - T8 vid K61 - Programledning genomför	Programinst	H26, V27	2
Gör en ny översyn av examensmålsmatrisen i KPU(o), med särskilt fokus på att säkerställa en progression för de flesta av examensmålen, samt på hur färdighet/förmåga och värderingsförmåga/förhållningssätt kan inkluderas ytterligare i VFU-kurserna.				
Integrera de två kurserna i början av ÄLP som behandlar bedömning samt se över innehåll och genomförande av samtliga campuskurser där examensmålen behandlas.	Ingår i arbetet med och genomförandet av LU27/28. Skapa ny examensmålsmatris utifrån LU27/28 Följa upp hur bedömning hanteras inom ämnesdidaktiken (LP11) genom genomförande av inventering av ämnesdidaktik/metodik inom samtliga ämneskurser	Programinst.	H26-H28	1-2

Bilaga

Program	Förslag åtgärd (inom LP11 och eller LU27/28)	Ansvar för genomförande av åtgärd T ex. Programinst/programråd/ kursansvarig inst	Tidplan för genomförande	Prioritering (1-3)
ÄLP				
Se över validiteten i examinationen av lärandemål som anknyter till färdighet/förmåga samt värderingsförmåga/förhållningssätt i campuskurser.	Ingår i arbetet med och genomförandet av LU27/28.			
Kriterium 2 Undervisningen sätter studenternas lärande i centrum	**Förslag åtgärd (inom LP11 och eller LU27/28)**	**Ansvar för genomförande av åtgärd T ex. Programinst/programråd/ kursansvarig inst**	**Tidplan för genomförande**	**Prioritering**
Den huvudsakliga rekommendationen från bedömargruppen är att noggrant bevaka och bevara den starka kulturen av fokus på och engagemang för studenternas lärande.	I arbetet med och genomförande av LU27/28 bevaka denna synpunkt	Programinst/programråd/ kursansvarig inst	H26 utifrån arbetet med LU28	1
Gör dokumentet med rekommendationer för uppbyggnad av Canvassidor gemensamt för samtliga program och revidera det med mer explicita och pedagogiskt grundade rekommendationer som bygger på student- och användarperspektiv.	Diskussion med PIL om utbildningsmaterial till lärarutbildare som visar hur lärplattformen Canvas kan användas didaktiskt samt hur studenter kan använda en lärplattform för effektivt lärande.	Programinst, Programråd, Kåren	V27-H27	2
KPU(o) fortsätter att arbeta med de utmaningar som den ålagda parallella campus- och distansutbildningen innebär, och inhämtar kunskap och erfarenhet från universitetsresurser som PIL liksom från kurser som bedrivits på distans tidigare.	Gäller ej ÄLP			
Kriterium 3 Undervisningens innehåll och form vilar på vetenskaplig grund samt beprövad erfarenhet	**Förslag åtgärd (inom LP11 och eller LU27/28)**	**Ansvar för genomförande av åtgärd T ex. Programinst/programråd/ kursansvarig inst**	**Tidplan för genomförande**	**Prioritering**
En samlad syn utformas på den innebörd som ämneslärarutbildningen vill lägga i förståelsen av den vetenskapliga grunden	Se båda dessa kommentarer i en helhet: - Studiegångsförändringar (LU27/28) - Praktiknära forskning med ÖS (bevaka särskild satsning i ÖS-budget) Revidering av ramkursplaner och bedömningskriterier för XA, återaktualisera diskussion i PR	 Programinst. Programinst. Programråd	 H26-V27 H26-V27 H26-V27	2

Program	Förslag åtgärd (inom LP11 och eller LU27/28)	Ansvar för genomförande av åtgärd T ex. Programinst/programråd/ kursansvarig inst	Tidplan för genomförande	Prioritering (1-3)
ÄLP				
Insla get av handfast forskningsmetodisk litteratur införs i den kurs som förbereder studenterna för det första självständiga arbetet och kompletteras med en breddad och mer konkret metodrepertoar som förbereder för det andra självständiga arbetet.	Dialog mellan fokusgrupp, programledning och kursansvarig institution och kursledning om relevant litteratur (LP11). Sker i samband med framtagande av ramkursplan och bedömningskriterier (se ovan).	Programinst., kursansvarig inst. programråd	H26-V27	2
Kriterium 4 Lärarna har aktuell och adekvat ämnesmässig och högskolepedagogisk kompetens samt att antalet lärare står i proportion till utbildningens omfattning och innehåll.	**Förslag åtgärd (inom LP11 och eller LU27/28)**	**Ansvar för genomförande av åtgärd T ex. Programinst/programråd/ kursansvarig inst**	**Tidplan för genomförande**	**Prioritering**
Utveckla formerna för samplanering och dialog inom lärarlag, särskilt i kurser där lärare från fler institutioner deltar.	- Inventering av kurser med många medverkande - Diskussion om praxis gällande kursmöten - Utbildningsdialoger som löpande uppföljning av UVK-kurser UVK dialog med programledning	Programinst. Programråd Programinst. Programinst.	H26-V27	2
Förtydliga kursstruktur och kursers roll i utbildningen, genom att exempelvis se över benämningar och kommunikationsstrategier kring systerkurserna och deras teman, så att både lärare och studenter lättare kan förstå kursens funktion i utbildningens helhet. Ett pedagogiskt stödmaterial för nya lärare i utbildningen kan också övervägas.	- Utveckla programguiden så att en version blir aktuell även för medarbetare. Utveckla texter om UVK-kurser och ändrad tonalitet. Länka till ämnen, medarbetarportalen, övningsskolor. - Utarbeta mall för studiegång som kan anpassas och spridas i respektive ämne till studenter och medarbetare exv. via canvas.	Programinst. med stöd av kommunikatör Programinst. med stöd av kommunikatör	H26-V27	3
Utveckla strategi för hur utbildningens behov beaktas vid rekrytering och bemanning, samt synliggör ansvarsförhållanden i lärarförsörjningen. Tydliggör i styrdokument och i organisationen hur ansvar för bemanning är fördelat mellan programledning och ämnesinstitutioner, i syfte att	o Utbildningsdialog med institutionerna o Programinst. deltar i NÄL:s uppföljning av ämnesansvar o Planeringstalsdialoger med institutionerna o ÖSSO och ökad samverkan med skolhuvudmän avseende kompetensförsörjning. (se även punkt nedan)	Programinst. ÖSSO	H26-H27	

Program	Förslag åtgärd (inom LP11 och eller LU27/28)	Ansvar för genomförande av åtgärd T ex. Programinst/programråd/ kursansvarig inst	Tidplan för genomförande	Prioritering (1-3)
ÄLP				
säkerställa att ämneslärarutbildningens behov finns med vid rekrytering och bemanning.				
Se över behovet och möjligheten att ytterligare förstärka närvaron av yrkesverksamma lärare i delar av de campusförlagda kurserna, samt de akademiska lärarutbildarnas möjlighet att genom praktiknära forskning öka sin förankring i skolpraktiken	- Dialog om anställning via exempelvis skolavtal med ÖS: o Skolsamverkansutskott o Utredning riktlinjer bl a kombinationstjänster, adjungeringar etc. GU, fak, inst via o Programöverskridande. Programinstitution lyfter frågan inom UF utifrån befintlig organisation o Goda exempel från inst. via programrådet	Programinst. Programråd	V27-H28	2
Stärk den högskolepedagogiska meriteringen hos adjunkter	Programledning via utbildningsdialogerna med UVK inst	Programinst.	V27-H28	3
Uppmärksamma de utmaningar som kan finnas rörande VFU-placering och handledning av ULV-studenter, genom ett projekt med särskilt syfte att skapa större kontinuitet i handledargruppen och fördjupad kunskap om handledning av flerspråkiga studenter	Åtgärdsförslaget syftar inte mot ÄLP			
Kriterium 5 Utbildningen är relevant för studenternas och samhällets behov	**Förslag åtgärd (inom LP11 och eller LU27/28)**	**Ansvar för genomförande av åtgärd T ex. Programinst/programråd/ kursansvarig inst**	**Tidplan för genomförande**	**Prioritering**
Fortsatt förstärkning av kopplingen mellan UVK och ämnesstudier för att öka utbildningens relevans. Detta gäller särskilt ämnesdidaktiska perspektiv, där variationer mellan ämnen kan leda till ojämlika förutsättningar för studenterna i UVK- och VFU-kurserna.	Fortsätta att se över VFU-uppgifter och stäm av innehåll, modeller m.m. i UVK, (LP11) Tydliggöra förväntningar/styrning av ämnesdidaktik, ange poängnivå i reviderad vägledning (LP11, LU27/28)	Programråd, kursansvarig inst.	H26- framåt	2
Översyn av möjligheten att ge mer ämnesspecifik ämnesdidaktik i KPU, eventuellt genom samläsning med ÄLP	Åtgärdsförslaget syftar inte mot ÄLP			
Fortsatt arbete i syfte att uppmärksamma och stödja ULV-	Åtgärdsförslaget syftar inte mot ÄLP			

Program	Förslag åtgärd (inom LP11 och eller LU27/28)	Ansvar för genomförande av åtgärd T ex. Programinst/programråd/ kursansvarig inst	Tidplan för genomförande	Prioritering (1-3)
ÄLP				
studenternas speciella situation och behov, både inom de campusförlagda delarna av utbildningen och inom VFU				
Kriterium 6 Studenterna har inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen	**Förslag åtgärd (inom LP11 och eller LU27/28)**	**Ansvar för genomförande av åtgärd T ex. Programinst/programråd/ kursansvarig inst**	**Tidplan för genomförande**	**Prioritering**
Satsa på ett utvecklingsarbete som ökar värdet av studenternas kursutvärderingar. Möjliga åtgärder som redan omtalas, men inte verkar genomföras i någon större utsträckning, är att tid för kursutvärderingar avsätts på schemat, gärna i anslutning till annan undervisning, och att studentdialoger görs till något återkommande i varje kurs.	Programöverskridande. Programinstitution lyfter frågan inom UF utifrån befintlig organisation. Hitta goda exempel inom GU och externt Dialog om vilka rutiner som gäller för kursvärderingar och skapa en exempellista med förslag på möjliga sätt att genomföra kursvärderingar med syfte av hög svarsfrekvens. Diskussion med kåren. Fokusera på kursvärderingar under läsåret 26/27 med uppföljning i PR.	Programråd Kursansvarig inst	H26-HV27	2
Examinationen kan behöva utvärderas separat, och här kan kursansvarig pröva olika vägar. En möjlighet är att ha en särskild fråga i samband med examinationen, som bara syftar till att utvärdera denna (och där det förstås är frivilligt att svara). En annan möjlighet är att utvärdera föregående kursexamination i samband med utvärderingen av efterföljande kurs.	Denna punkt bör ingå i ovanstående			
Kriterium 7 En för alla studenter tillgänglig och ändamålsenlig studie- och lärmiljö föreligger	**Förslag åtgärd (inom LP11 och eller LU27/28)**	**Ansvar för genomförande av åtgärd T ex. Programinst/programråd/ kursansvarig inst**	**Tidplan för genomförande**	**Prioritering**
Fortsatta åtgärder för att utveckla vertikal och horisontell koherens mellan kurser med målet att skapa en för alla tillgänglig och ändamålsenlig studie- och lärmiljö.	- Se övriga punkter gällande koherens och progression.			

Program	Förslag åtgärd (inom LP11 och eller LU27/28)	Ansvar för genomförande av åtgärd T ex. Programinst/programråd/ kursansvarig inst	Tidplan för genomförande	Prioritering (1-3)
ÄLP				
Fortsatta ansträngningar för att tillrättalägga utbildningen inom VAL och ULV till de specifika behov som är förknippade med studierna inom programmen.				
Kriterium 8 Kontinuerlig uppföljning och utveckling av utbildningen genomförs	**Förslag åtgärd (inom LP11 och eller LU27/28)**	**Ansvar för genomförande av åtgärd T ex. Programinst/programråd/ kursansvarig inst**	**Tidplan för genomförande**	**Prioritering**
Gör en fakultetsövergripande (eller möjligen universitetsövergripande) översyn av hur kurs- och programutvärderingar genomförs centralt, med fokus på att hitta goda exempel som kan spridas.	Se kriterium 6A.			
Överväg en ny policy för återkoppling av kurs- och programutvärderingar, i syfte att göra dessa mer offentliga och tillgängliga för studenter utöver nästkommande studentgrupp.	Uppföljning av nuvarande policy kan behöva skärpas. Föreslås göras i samband med och efter utvecklingsarbete gällande ökad svarsfrekvens gällande kurs.- och programutvärderingar är genomfört se punkt 6.1	Programinst.	Följer 6.1	3
Etablera ett enhetligt format för kursrapporter tillsammans med någon form av rutin- eller vägledning för hur dessa skrivs.	Mall för kursrapport finns inom ÄLP och används. Ingen ytterligare åtgärd.			
Slutligen skulle programledarna kunna jämföra, inspireras av och eventuellt synkronisera dagordningar och minnesanteckningar avseende exempelvis stående punkter (som ”Pågående och nyss avslutade kurser”). Denna rekommendation skrivs i full medvetenhet om de skilda förutsättningar som råder i respektive programråd, och som också kräver skilda lösningar på vad som tas upp under mötena.	KPU och ÄLP samarbetar gällande VFU och övningsskolor, exv genom gemensamt samverkansutskott. Ingen ytterligare åtgärd föreslås.			
9 Organisationsstruktur och ledning	**Förslag åtgärd (inom LP11 och eller LU27/28)**	**Ansvar för genomförande av åtgärd T ex. Programinst/programråd/ kursansvarig inst**	**Tidplan för genomförande**	**Prioritering**

Program	Förslag åtgärd (inom LP11 och eller LU27/28)	Ansvar för genomförande av åtgärd T ex. Programinst/programråd/ kursansvarig inst	Tidplan för genomförande	Prioritering (1-3)
ÄLP				
Tanken om att lärarutbildningen ska vara hela universitetets angelägenhet behöver utvecklas vidare så att kontaktytor breddas och fördjupas över institutionsgränser och särskilt mellan programråd och lärare.	Inst berättar för PR om struktur så ÄLP-frågor diskuteras av PR-ledamot, utbildningsansvarig, involverade lärare, andra delaktiga inom varje institution ansvarig för ÄLP. Både inför och efter PR med stöd av dagordningar och minnesanteckningar.	Programinst/programråd/ kursansvarig inst	H27-V28	3
Som en kvalitetsdrivande åtgärd rekommenderar bedömargruppen att programråden fäster ökad uppmärksamhet på lärarnas behov av att vara välinformerade om programmet som helhet och om hur och när kurser är inplacerade i programmen.	PR tar fram en ”lärarfolder” liknande programguiden att skicka ut till nya lärare. Se tidigare punkt.	Programinst/Programråd/kursansvarig inst	H27-V28	2
Verksamheten bedömdes som svårorganiserad med flera samverkande institutioner som delvis hade olika förutsättningar, som olika sätt för timberäkning och olika finansieringsmodeller. Bedömargruppen rekommenderar att åtgärder vidtas för att reducera svårigheter som är förknippade med att samverkande institutioner har olika verksamhetsförutsättningar, exempelvis olika finansieringsmodeller.	Bedömargruppen har endast tittat på institutioner vid UF, tas alla inst med i ÄLP så är det svårt med samsyn. Viktigare att avtal hålls och förändringar i beräkningsmodell eller annat också ger möjlighet att förhandla om avtal (ingen åtgärd).			

Bilaga
Göteborgs universitet, Vision 2021-2030: Ett universitet för världen, utdrag

Utbildning och forskning av högsta kvalitet

Göteborgs universitet ska utveckla internationellt framstående utbildning och forskning inom universitetets samtliga vetenskapliga och konstnärliga områden för att bidra till kunskapsutvecklingen och stärka sin konkurrenskraft.

Utbildningen och forskningen ska kännetecknas av hög vetenskaplig eller konstnärlig kvalitet samt pedagogiskt samarbete i kompletta akademiska miljöer som präglas av ett etiskt förhållningssätt. Medarbetare och studenter som drivs av nyfikenhet, kreativitet och fritt kunskapssökande inom starka discipliner möts för att utveckla ny kunskap.

Ett kontinuerligt kvalitetsarbete ska bidra till kunskapsutveckling och stärka universitetets internationella konkurrenskraft och erkännande. I kvalitetsarbetet ingår också att utveckla den akademiska och kollegiala kulturen samt att sprida resultat och erfarenheter.

All utbildning ska vara forskningsanknuten och kvaliteten i utbildningen och forskningen förstärks genom lokala, regionala, nationella och internationella samarbeten. Universitetet ska bedriva ett aktivt arbete för att motverka ojämlika villkor på strukturell nivå och främja normer som leder till att medarbetare och studenter behandlar varandra med ömsesidig respekt.

Hämtat från https://www.gu.se/om-universitetet/vision-och-varderingar/vision-2021-2030-ett-universitet-for-varlden

Utbildningsutvärdering med extern bedömning
vid Göteborgs universitet

Slutversion

Bedömarutlåtande för den utbildning som leder till ämneslärarexamen vid Utbildningsvetenskapliga fakulteten

2025, 06.19

Introduktion

Bedömargruppen (se nedan) har haft i uppdrag att utifrån universitetets kriterier för utbildningsutvärdering enligt policy för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling utvärdera den utbildning som leder till ämneslärarexamen vid Utbildningsvetenskapliga fakulteten vid Göteborgs universitet. Utvärderingen omfattar utbildningsvetenskaplig kärna och verksamhetsförlagd utbildning inom de fem lärarprogram som leder till ämneslärarexamen, dvs ämneslärarprogrammet (ÄLP), kompletterande pedagogisk utbildning, ordinarie studiegång (KPUo), kompletterande pedagogisk utbildning, förhöjd studietakt (KPUf) samt studier mot ämneslärarexamen inom ramen för Utländska lärares vidareutbildning (ULV) och Vidareutbildning av lärare (VAL).

Den 7 april 2025 genomfördes ett upptaktsmöte där uppdraget introducerades och en bakgrund till utbildningsutvärderingen gavs. Inför platsbesöket tillgängliggjorde fakulteten och institutionerna ett antal dokument till bedömargruppen via Teams och Canvas. Vidare presenterades kriterierna för bedömningen liksom ett underlag för det kommande platsbesöket (bilaga 1). Platsbesöket genomfördes den 6 - 8 maj 2025 (program för platsbesök, se bilaga 2). Bedömargruppen har därefter med utgångspunkt i skriftliga underlag och platsbesöksintervjuer, gemensamt utarbetat sitt bedömarutlåtande.

Inför platsbesöket höll bedömargruppen flera digitala möten för att förbereda sig inför uppdraget. Även efter besöket har gruppen haft ett antal digitala arbetsmöten, och däremellan arbetat enskilt och gemensamt med att sammanställa, analysera och formulera bedömningen. Arbetet har präglats av en strävan till noggrannhet, samarbete och ett gemensamt ansvarstagande för uppdragets genomförande. Vi har försökt kvarhålla ett samlat grepp om de utvärderade programmen men kommenterat enskilda i den utsträckning vi funnit det motiverat, samtidigt som vi försökt undvika utpekande omdömen, i synnerhet då antalet deltagare i ett intervjupass varit litet. Under skrivarbetet har bedömargruppen kommunicerat och kommenterat framväxande texter. Vår strävan har varit att slutföra skrivprocessen med att innehållsligt hinna bearbeta, språkligt nyansera och stilistiskt förädla texten. Detta har vi gjort i den utsträckning givna tidsramar det tillåtit.

Följande personer har ingått i bedömargruppen:

- Sven-Erik Hansen, professor emeritus vid Åbo Akademi (ordförande)
- Joanna Jarnhäll, Uppsala universitet, studentrepresentant
- Evina Zebili, Uppsala universitet, studentrepresentant
- Ingrid Bosseldal, lektor vid Lunds universitet
- Malgorzata Erikson, docent vid Göteborgs universitet
- Karim Hamza, professor vid Stockholms universitet
- Carin Källström, projektledare, Göteborgsregionen

Utbildningens främsta styrkor och svagheter samt bedömargruppens reflektioner och rekommendationer

1. De faktiska studieresultaten motsvarar lärandemål och högskoleförordningens examensmål

Under detta kriterium har vi granskat kursdokument såsom kursplaner, litteraturlistor, examinationsuppgifter och planeringar i Canvas, översiktsdokument såsom studiegångar, examensmålsmatriser[1] (ÄLP, ULV/VAL och KPU(o); examensmålsmatrisen för KPU(f) är enligt bifogad kommentar inaktuell) och avbrotts- och genomströmningsstatistik samt skriftliga (programrapporter, uppföljningsrapporter, protokoll från programråd) och muntliga (intervjuer) synpunkter på måluppfyllelse, progression och koherens inom och mellan program. Till skillnad från övriga punkter ligger fokus i bedömningen på dokumentanalyserna, med intervjumaterialet som komplement.

Styrkor:

Helhetsintrycket av såväl dokument som intervjuer är att det har skett, och kontinuerligt sker, ett mycket medvetet och genomtänkt arbete med såväl progression som måluppfyllelse inom samtliga granskade program. Det grundarbete som gjorts avspeglas i väl genomtänkta studiegångar, där kursernas placering ser ut att ha varit föremål för noggranna överväganden avseende ämneslärarstudenternas utveckling från noviser till professionella. Ett exempel på detta är den inledande terminen med UVK och VFU inom ÄLP, där den vägledande ambitionen varit att lärarstudenterna tidigt under utbildningen behöver påbörja utvecklingen av en professionell identitet som ämneslärare. Det kommande inledande sammanhållna året inom ULV-programmet är också ett exempel på det kontinuerliga arbetet med progression, där studenternas språkutveckling ska gå hand i hand med en ökad förståelse för svensk skola via de två kurserna i professionskunskap (LVK11G och LVK12G) och två VFU-kurser för de studenter som enbart har ämnesutbildning med sig in i programmet. Ytterligare ett exempel på kontinuerlig finjustering av studiegångarna med avseende på progression och koherens är de åtgärder som vidtagits inom KPU(o) den första terminen för att knyta ämnesdidaktiska delar i LKK11G närmre första VFU-kursen, samt att flytta kursen Sociala relationer, konflikthantering och ledarskap (LKK32G) till termin 1, också här i nära anslutning till första VFU-kursen.

Den otvetydigt starkaste progressionen i samtliga program finns i VFU. För ÄLP och ULV/VAL är VFU-kurserna de som samlar de flesta examensmål inom sig (mellan 5 i första VFU-kursen på ÄLP till 14 i den sista). I ÄLP kan ökningen av antalet examensmål från första till sista VFU-

[1] Examensmålens numrering varierar i viss mån mellan de tre examensmålsmatriserna. Numreringen i texten ansluter till den numrering som respektive program utgått ifrån. Det vore förstås en styrka om numreringen av examensmål blev enhetlig över samtliga program.

kursen i sig betraktas som ett tecken på progression. I KPU(o) är situationen något annorlunda: VFU-kurserna samlar 6, 5 respektive 5 examensmål medan två campuskurser innehåller fler mål (se vidare nedan). VFU är också ett av två tydliga fokus för resonemang om progression i programrapporterna (det andra är progressionen i vetenskaplig metod, se vidare under kriterium 3). VFU lyftes också fram som den mest sammanhängande och tydliga delen av utbildningen av studenter på ÄLP. Slutligen framkom under intervjun med företrädare för VFU att det sker ett medvetet arbete avseende bemanningen av VFU-kurserna, med målet att skapa kontinuitet för studenterna genom att de idealt får möta en och samma VFU-kurslärare under samtliga kurser.

På motsvarande sätt som för progression sker ett betydande arbete för att stärka koherensen mellan utbildningens olika delar. Ett exempel på detta är de initiativ för att delge varandra innehåll och examinationsformer i utbildningens olika kurser, vilka framkommer i såväl programrapporterna för ÄLP, KPU och ULV/VAL som intervjuer med företrädare för programmen. Ett annat exempel, som tydligt visar på genomtänkta åtgärder för att uppnå såväl vertikal som horisontell koherens[2], är det tematiska arbetssättet i ULV/VAL.

Det är en styrka att de allra flesta examensmål i ÄLP och ULV/VAL examineras i fler än en kurs (se nedan för KPU(o)). En styrka är vidare att flera av förordningens examensmål avseende färdighet och förmåga samt värderingsförmåga och förhållningssätt även examineras i någon eller några campuskurser, utöver VFU-kurserna, vilket gäller både ÄLP, ULV/VAL och KPU(o). Det torde innebära att dessa examensmål examineras ur flera olika synvinklar, något mer teoretiskt och ”simulerat” i campuskurser och mer praktiskt och autentiskt under VFU (se emellertid nedan där potentiella risker med detta lyfts). Slutligen examinerar alla kurser minst 2 (KPU(o)) och som mest 14 (ÄLP) examensmål, vilket kan ses som ett tecken på att kurserna hanterar större helheter än enstaka examensmål. VFU-kurserna examinerar i ÄLP och ULV/VAL som tidigare nämnts flest examensmål, vilket rimligen bör ses som en styrka i en akademisk professionsutbildning. I KPU(o) är det emellertid två andra kurser som samlar flest examensmål: LKK11G (7 mål) och LKK32G (10 mål).

I många kurser finns en föredömlig, explicit koppling mellan lärandemål och motsvarande examensmål. Även om detta inte gäller alla kurser, utgör det där det förekommer en värdefull grund för att stödja arbetet med progression och koherens i utbildningen. Denna koppling kan fungera som ett slags ”minne” för hur de som en gång utformade kursplanerna tänkte sig kursens bidrag till utbildningen som helhet.

Intrycket från läsningen av kursplanerna är att de i både UVK och VFU medvetet anpassats efter respektive program. Man skulle alternativt kunna tänka sig att samma UVK-kurs ”återanvänds” i flera program i betydligt större utsträckning, men detta tycks alltså inte vara fallet (åtminstone inte utifrån vad som går att utläsa ur kursdokumenten). Detta är en styrka,

[2] Med vertikal koherens avses här sammanhang mellan olika kursdelar över tid – det som ofta brukar benämnas som en ”röd tråd” genom utbildningen. Med horisontell koherens avses oftast sammanhang (”röd tråd”) inom en och samma kurs, exempelvis om kursen består av många lärare eller olika moment. I något fall avses istället sammanhang mellan kurser i olika program.

vilken hänger samman med det sammanfattande inledande helhetsintrycket att det skett ett grundläggande arbete med progression och koherens inom programmen. Således visar variationen mellan kurser med motsvarande innehåll i olika program att kurserna har utvecklats i relation till andra kurser i programmet och med hänsyn till programmets helhet, snarare än att kopieras mellan program.

De skriftliga examinationer som granskats är över lag relevanta. Att de allra flesta kurser examineras både skriftligt och muntligt torde vidare öka validiteten i bedömningen av lärandemål, och i förlängningen examensmål. De muntliga examinationerna har av naturliga skäl inte kunnat granskas avseende sitt faktiska innehåll. De examensarbeten som tillhandahållits håller en god kvalitet, även på G-nivå.

Genomströmningen i ett program kan förstås som ett kvantitativt mått, om än grovt, på måluppfyllelse (betygsstatistik skulle vara ett kompletterande mått som dock inte varit tillgängligt annat än i enstaka kursrapporter på ÄLP). I förhållande till motsvarande program nationellt tycks genomströmningen vara normal till något bättre. I KPU(o) och KPU(f)) ligger den runt 85 procent vilket får betraktas som mer än godtagbart. Genomströmningen på ULV är 68 % och på VAL 57 %, vilket är högre respektive något högre än på ÄLP (se vidare under kriterium 7 avseende ULV och VAL). Genomströmningen på lite drygt 50 procent i ÄLP har av programrådet identifierats som ett problem som behöver hanteras, även om den enligt programrapporten är något högre än för landet som helhet. Vidtagna och planerade åtgärder (enligt programrapporten) fokuserar mer eller mindre på antingen att minska andelen tidiga avhopp eller mer explicit på just genomströmning. På ett övergripande plan är det en styrka att programrådet så tydligt arbetar med detta, samtidigt som aktuell genomströmning trots allt ligger på en ”rimlig” nivå i relation till landets genomsnitt.

Kan utvecklas:

Det tydligaste utvecklingsområdet avseende kriterium 1 handlar om den realiserade progressionen i samtliga program. Framför allt ger intervjuer med ämneslärarstudenter från samtliga program vid handen att de progressionslinjer och -ambitioner som framträder så tydligt i dels formella dokument, dels intervjuer med programledning och lärare, inte lika tydligt uppfattas av studenterna. En KPU-student (KPUf) sammanfattade detta, för en professionsutbildning tämligen klassiska dilemma, på följande träffsäkra sätt: ”På papperet är progressionen fantastisk i programmet, men den blir inte personlig, bland annat på grund av alltför många lärare under utbildningen. Det är inte det att det inte finns, utan att *det som är tänkt inte har realiserats* (vår emfas)”. I programrapporterna framträder en medvetenhet om denna diskrepans, vilket kan ses som en styrka. Även under lärarintervjuerna framträdde en medvetenhet om att det som uttrycks i dokument inte fullt ut realiseras, inte minst som en konsekvens av att mycket av detta arbete hänger på den som är kursansvarig. Här framträdde i intervjun med lärare på UVK i ÄLP en bild av att variationen ”på golvet” är stor, då några lärare uttryckte erfarenheter av att knappt bli kontaktade av kursansvarig från kursgivande institution, medan andra hade mycket goda erfarenheter av regelbundna möten på lärarnivå. Denna variation är ett väsentligt utvecklingsområde. Samtidigt som medvetenhet fanns om diskrepansen mellan den formella och realiserade progressionen,

framträdde i intervjuerna en emellanåt något idealiserad bild från programledning och lärare avseende i vilken utsträckning man knyter ihop utbildningen för studenterna (till exempel genom att anknyta till VFU-kurser, känna till vad som gjorts tidigare i utbildningen eller peka framåt mot vad som ska komma), jämfört med de vittnesmål som kom från studenterna. I något fall antyddes från programledningshåll även att man kanske inte ens bör ha som ambition att samtliga lärare i en kurs ska ha ”jättekoll på utbildningen”, utan att det bör räcka med att en lärare vet vilket program man undervisar inom. Även om denna hållning inte nödvändigtvis är representativ för programledningen, kan det vara något som behöver lyftas upp till närmare diskussion. Strävan bör rimligen vara att realisera de ambitioner avseende progression och koherens som uttrycks i kursdokument och studiegångar, även om man samtidigt kan se realistiskt på möjligheterna att i alla lägen uppnå dessa ambitioner. Sammantaget finns således en tydlig progression och måluppfyllelse på formell nivå, d.v.s. avseende studiegångar, kursplaners relation till examensmål, examinationer samt progression mot examensarbetet. Däremot är såväl progression som vertikal och horisontell koherens svagare på genomförandenivå, vilket antyds både i programrapporter (inklusive studentenkäter) och intervjuer av lärare och studenter. Initiativ finns redan, såsom att berätta om kurser för varandra i programråden, men sannolikt är sådana initiativ otillräckliga, i synnerhet i ÄLP på grund av programmets, och programrådets, storlek. Sannolikt behövs ett mer samlat paket av åtgärder, där fokus i utvecklingsarbetet förskjuts från den mer övergripande nivån (vilken i stor utsträckning ter sig väl genomarbetad och utvärderad) till implementeringen av progressionen och koherensen i utbildningen ”på golvet”. En ÄLP-student föreslog i detta sammanhang en ”uppsamlingskurs”.

Progressionen mellan VFU, UVK och ämnesdidaktik verkar vara en större utmaning i ÄLP än i övriga program. Detta hänger sannolikt samman med att ÄLP är mer komplext i och med att flera institutioner är involverade och att ansvaret för utbildningen är mer utspritt, exempelvis avseende kursansvar. Dock visar programrådet stor medvetenhet om detta, både vid intervju och i programrapport, t ex initiativ för att integrera kärnkurserna tydligare i programmet via presentationer av kärnkursernas fyra teman på programrådsmöten.

När det gäller enskilda examensmål visar analyserna av matriser och programrapporter endast på smärre svagheter för ÄLP och ULV/VAL. I ÄLP finns ett examensmål (F6: visa förmåga att identifiera och i samverkan med andra hantera specialpedagogiska behov inbegripet specialpedagogiska insatser för elever med neuropsykiatriska svårigheter) som endast examineras i en kurs (L9K71A/LGK71A). I ULV/VAL handlar det om fyra examensmål, av vilka två är relativt nya (”sexualitet” och ”kognitionsvetenskap”). Möjligen är det ett större problem att V4 (att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och kompetens) endast examineras i examensarbeteskursen. Det är inte uppenbart varför målet inte skulle kunna hanteras inom ramen för de senare VFU-kurserna, där reflektion över såväl enskilda lektioner som större helheter i undervisningen borde kunna ingå. Examensmålet om ”läroboksanalys” uppfylls inte inom ramen för UVK på ÄLP vilket tycks bero på att man valt att helt och hållet behandla detta examensmål inom ramen för ämnesstudierna (*Mötesanteckningar PR ÄLP 240424*). Däremot är sannolikt avsaknaden av examensmålet om sexualitet och relationer i ÄLP-matrisen ett förbiseende, då det uttrycks som ett lärandemål i

kursen L9K30G/LGK30G. KPU(o) avviker från ÄLP och ULV/VAL genom att hela 11 examensmål endast behandlas och examineras en gång under programmet. Samtliga dessa 11 examensmål examineras dessutom i någon av campuskurserna, trots att 9 av dem inte är kunskapsmål utan hör till gruppen färdighet/förmåga eller värderingsförmåga/förhållningssätt. Bedömargruppen ser det som problematiskt att så många examensmål inte examineras inom ramen för den verksamhetsförlagda utbildningen (i synnerhet de 9 mål som inte är kunskapsmål). Det reser även frågor om hur man tänker på progressionen i programmet; rent formellt sker ju ingen progression för dessa 11 examensmål. Möjligen beror skillnaderna mellan programmen i viss mån på att olika programråd gjort olika bedömningar av vad som krävs för att ett examensmål ska räknas inom en kurs, men detta bör rimligen inte vara den huvudsakliga förklaringen till skillnaderna.

Säkerställandet av de två examensmålen om bedömning och betygsättning (K7 och F7) utgör möjligen en svaghet både i ÄLP och KPU. Utmaningar avseende bedömning generellt nämns i ÄLP:s programrapport i samband med studentdialoger (kursen L9K20G/LGK20G) och i KPU(o):s programrapport i samband med en nationell enkät där GU:s KPU-studenter avviker genom att vara missnöjda med hur utbildningen förbereder dem för bedömning och betygsättning. Bedömning och betygssättning återkommer som en brist i utbildningen även i studentintervjun för ÄLP. En student har glömt att man behandlade bedömning redan under termin 1 och ansåg att detta innehåll kommer alltför sent i utbildningen (sista bedömningskursen kommer sista terminen för både 7–9 och Gy). Bedömargruppen noterar att till skillnad från det föredömliga förbättringsarbetet, avseende många andra delar av utbildningen i relation till upplevda brister i progression och måluppfyllelse, är åtgärder som rör dessa två examensmål antingen frånvarande (KPU (o) och KPU(f)) eller begränsade till delar av F7 som rör kommunikation med vårdnadshavare och som åtgärdas inom ramen för VFU (ÄLP). Intrycket är dock att problemet kan vara bredare än så och röra studenternas kunskaper och förmågor rörande bedömning och betygssättning mer generellt, exempelvis att döma av den nationella KPU-enkäten och intervjun med ÄLP-studenter. En genomgång av innehållet i de två kurserna T1 och T8/T10 på ÄLP och kursen T2 på KPU(o) ger vid handen att samtliga kurser ser ut att ha föredömligt konkreta och autentiska seminarier avseende bedömningsarbete i såväl planering som löpande undervisning och summativ betygsättning. Det finns således inga uppenbara ”brister” i kurserna som sådana. När det gäller ÄLP skulle en hypotes kunna vara att kurs 1 kommer alltför tidigt och kurs 2 alltför sent i programmet. Men detta kan inte vara orsaken till KPU-studenternas missnöje. Det kan också vara så att detta missnöje med en omvittnat svår skolpraktik (i synnerhet betygsättning) är inbyggt i förutsättningarna för utbildningen, och att kritiken således tenderar att dyka upp alldeles oavsett vad som ändras, eftersom trygghet i betygsättning rimligen kommer först efter några års erfarenhet av detta som verksam lärare.

Att flertalet examensmål avseende färdighet och förmåga samt värderingsförmåga och förhållningssätt examineras även på campuskurser lyftes ovan upp som en styrka, men kan i vissa fall även ses som problematiskt. Detta gäller i synnerhet de examensmål som i sina formuleringar inkluderar ”i det pedagogiska arbetet/i den pedagogiska verksamheten”. Å

ena sidan är det i vissa fall tydligt att förmågan examineras separat, exempelvis ”SKUA-uppgiften” i L9K42G/LGK42G. Men i många fall är det svårt att förstå hur ”den pedagogiska verksamheten” realiseras eller simuleras under examinationerna. Man kan åtminstone misstänka att det som examineras snarare är förmågan/förhållningssättet i en annan, mer akademisk verksamhet, varvid validiteten i examinationen skulle kunna ifrågasättas. Det kan också noteras att i ÄLP är det två examensmål av denna sort som enbart examineras på campus (nämligen F1 och F6, se även ovan för F6), vilket kan betraktas som en potentiell svaghet. Övriga examensmål i kategorierna färdighet och förmåga samt värderingsförmåga och förhållningssätt examineras däremot både via campuskurser och åtminstone en VFU-kurs. Som redan noterats är det i KPU(o) hela 9 examensmål inom dessa två kategorier som enbart examineras på campus (F3, F6, F6, F7, F9, F11, V2, V3, V4). Det är möjligt att en genomgång av examinationerna av färdigheter och förmågor samt värderingsförmåga och förhållningssätt i campuskurserna skulle tydliggöra vilka aspekter av respektive examensmål som faktiskt bedöms, och hur dessa behöver kompletteras av examinationerna under VFU. Det är vidare möjligt att en distinktion skulle kunna göras mellan att examensmålet bara “behandlas” och faktiskt “examineras” i olika kurser.

Slutligen kan noteras att samtidigt som det bedömts som en styrka att kurser med motsvarande innehåll i de olika programmen är anpassade till respektive program, är bristen på koherens mellan dessa kurser i de olika programmen också potentiellt en svaghet i vissa mer specifika fall. Detta kan ta sig olika uttryck: L9K20G/LGK20G och LKK22G har identiska innehållsbeskrivningar men skilda lärandemål; L9K30G /LGK30G och LKK32G har markant olika innehållsbeskrivningar och lärandemål men identiska litteraturlistor; LVK60G och L9K50G/LGK50G behandlar (enligt namnet) samma tema, nämligen lärarprofession och vetenskapligt förhållningssätt, men har tämligen skilda lärandemål. ULV/VAL-studenter behöver således till skillnad från ÄLP-studenter inte lära sig ”professionsteoretiska begrepp”, och ULV/VAL-studenterna ska kunna ”kritiskt granska vetenskapliga och populärvetenskapliga texter”, snarare än att som ÄLP-studenterna kunna ”kritiskt utvärdera vetenskapliga kunskapsanspråk”. Den typen av avvikelser är svåra att förstå som ett resultat av de olika programmens karaktär.

Rekommendationer:

- Arbeta fram ett paket av åtgärder för att öka den realiserade progressionen, såsom:
    - Tydligare ansvar och mandat för kursansvariga att skapa samsyn och kännedom om kursen, dess plats i progressionen och dess relation till motsvarande kurser på andra program.
    - En genomtänkt och explicit ”plan” för att lärare återkommande ska påminna studenterna om innehållet i tidigare kurser och hur innehållet i aktuell kurs förhåller sig till tidigare kurser.
    - ”Uppsamlingsmoment” i utvalda kurser för att sammanfatta utbildningen för studenterna.

  - Fortsatt arbete med att låta VFU i än större utsträckning bära progressionen i utbildningarna genom tydligare koppling till UVK.
  - Fortsatt utveckling av bemanning för kontinuitet i utbildningen, exempelvis att röra sig från formaliserade samverkansformer till mer behovsstyrd bemanning även mellan institutioner.

- Gör en ny översyn av examensmålsmatrisen i KPU(o), med särskilt fokus på att säkerställa en progression för de flesta av examensmålen, samt på hur färdighet/förmåga och värderingsförmåga/förhållningssätt kan inkluderas ytterligare i VFU-kurserna.

- Integrera de två kurserna i början av ÄLP som behandlar bedömning samt se över innehåll och genomförande av samtliga campuskurser där examensmålen behandlas.

- Se över validiteten i examinationen av lärandemål som anknyter till färdighet/förmåga samt värderingsförmåga/förhållningssätt i campuskurser.

2 Undervisningen sätter studenternas lärande i centrum

Under detta kriterium har vi granskat undervisningsformer så som de anges explicit i kursplanerna samt hur de framträder i planeringarna i Canvas, intervjuutsagor om undervisningens upplägg och relevans, studenternas skrivna kommentarer, program- och uppföljningsrapporter samt kursutvärderingar i de program där sådana varit tillgängliga.

Styrkor:

Sammantaget överväger styrkorna markant för detta kriterium. Ett bestående intryck från intervjuerna är det starka engagemang för och fokus på studenterna som präglar utbildningarna. Till att börja med är samtliga studentgrupper eniga om att lärarna generellt är engagerade, tillgängliga, tålmodiga, stöttande och har en god förmåga att anpassa undervisningen och skapa trygghet för studenterna – för att plocka några av de adjektiv och egenskaper som studenterna lyfter i intervjuer och skrivna kommentarer. Men även i intervjuerna med programledning och lärare framkommer detta engagemang för studenternas lärande. Detta kanske i synnerhet gäller för ULV/VAL, där medvetenheten om dessa studentgruppers särskilda utmaningar tycks vara stor och utgöra ett kontinuerligt tema för åtgärder och förbättringar. Språkstöttning utgör naturligt nog ett sådant tema, där bland annat en språkhandledare tycks utgöra ett viktigt stöd för såväl lärare som studenter. Ett annat tema där programmet arbetar medvetet och systematiskt är stöd för akademiskt skrivande. Men även övergripande initiativ inom alla program, såsom introduktionsdag respektive introduktionsveckor och återkommande studentdialoger i programmen, liksom initiativ som introduktionsdagar för enskilda kurser i syfte att förbereda studenterna för kursens krav, visar på detta fokus på att ge studenterna så goda förutsättningar som möjligt för att tillgodogöra sig utbildningen. Slutligen finns goda exempel på hur kursledare och

lärare anstränger sig för att skapa goda förutsättningar för lärande i enstaka kursers Canvas-sidor. Två sådana exempel är ”Planeringsinformation” i bland annat LVK10G och LVK30G, som tydligt och konkret anger vad studenterna behöver göra inför respektive undervisningstillfälle (”Campusdag”) på ULV och VAL och metaförklaringar av pedagogiken med drama och upplevelsebaserat lärande i L9K30G/LGK30G.

Det finns en rimlig variation i undervisningsformer i utbildningen som helhet. De formella undervisningsformer som anges i kursplanerna varierar mellan 2 och 4, med föreläsningar och seminarier som de två dominerande. Variationen ökar då hänsyn även tas till vissa (sannolikt inte systematiska) specificeringar i kursplanerna samt moment som enbart anges i Canvas. Exempelvis framkommer att flera kurser differentierar mellan olika former av seminarier (t ex seminarier och litteraturseminarier), men här syns även sådant som rollspel, dramapedagogiska workshopar, kollegial handledning och loggbok. Man kan vidare notera att den största variationen (av det som kunde utläsas av information i Canvas) fanns inom KPU(f). Man kan slutligen notera den spridda användningen av basgrupper för olika syften, i synnerhet inom ÄLP.

Undervisningen tycks vidare betona och premiera aktivitet hos studenterna på olika sätt. På det mest formella planet indikerar kravet på obligatorisk närvaro på seminarier, samt i flera fall en särskild markering om krav på ”aktivt deltagande”, att studenterna förväntas engagera sig i den undervisning som pågår snarare än enbart tillgodogöra sig den passivt. Det finns vidare flera inslag av genomlevande och autenticitet, dels genom specifika undervisningsupplägg som upplevelsebaserat lärande, drama, rollspel och arbete med fallbeskrivningar inom exempelvis konflikthantering (t ex L9K30G/LGK30G), myndighetsutövning och värdegrund (t ex L9K20G/LGK20G), dels genom mer traditionell seminarieform där exempelvis autentiska elevexempel används då studenterna ska lära sig att genomföra formativ och summativ bedömning (t. ex L9K60G/LGK60G och L9K61A/LGK61A).

Ytterligare en styrka som framgår av analyserna av Canvassidorna är ett starkt fokus på reflektion och kritiskt förhållningssätt. Även om detta är något som i och för sig är karakteristiskt för nordisk lärarutbildning generellt, ter sig uppgifter och seminarier väl genomarbetade när det gäller vägledning för studenterna avseende vad som ska reflekteras över eller granskas kritiskt. En särskild styrka är den tidiga reflektionen över den kommande professionstillhörigheten, bland annat i ljuset av tidigare skolerfarenheter i kursen L9K10G/LGK10G.

Slutligen ser bedömargruppen en styrka i ambitionen att skapa tydliga kopplingar mellan teorin på campus och studenternas erfarenheter från sin VFU. Detta syns särskilt väl i exempelvis kursen L9K42G/LGK42G via seminarier om exempelvis skilda villkor i olika skolor eller lärarens olika roller, samt i kursen LKK41G där studenterna går ut på så kallade ”fältdagar” och sedan bearbetar sina erfarenheter i kursens seminarier.

Kan utvecklas:

Givet den övervägande positiva bedömningen av utbildningarnas fokus på studenternas lärande, har endast smärre utvecklingsbehov identifierats. Vidare är dessa inte belagda lika brett som styrkorna, utan härrör från mer specifika noteringar som gjorts vid genomgången av dokument samt synpunkter från studenter.

Det är tydligt att Canvas-miljön inte utnyttjas på ett enhetligt sätt, utan i hög utsträckning färgas av de lärare som utformar den. Detta förhållande påpekas även av KPU(f)-studenterna i deras skrivna inlaga, där de ger exempel på variationen i hur ”modulerna” i Canvas används. ÄLP-studenterna föreslår i sin inlaga att man tar fram enhetliga rutiner utifrån student- och användarperspektiv. Detta låter i princip rimligt, i synnerhet om det finns upplägg där det är belagt (erfarenhetsmässigt) att uppläggen fungerar. Bedömargruppen noterar att det finns en rekommendation för uppbyggnad av Canvassidor inom ÄLP. Men den har ett formellt fokus, medan det studenterna tycks efterfråga snarare rör mer pedagogiska aspekter av hur Canvas bäst stöder studenternas lärande. I programrapporten för ULV/VAL anges att man arbetat fram en grundstruktur för specifikt VFU-kursernas Canvassidor. Vi har inte hittat några motsvarande rekommendationer för KPU. En fråga är i vilken utsträckning erfarenheter från KPU(f) tas tillvara i övriga utbildningar, liksom den kunskap som finns samlad i en kvalitetsresurs som PIL. Möjligen finns här ett utvecklingsområde som skulle kunna gå på tvärs över samtliga utbildningar.

En närliggande, om än samtidigt i viss mån motsatt synpunkt, är att kursen LKK11G, som ges parallellt på campus och distans, har närmast identiska canvassidor. Denna identitet är kanske rimlig att vänta sig avseende innehållet i kursen, men är mindre självklar avseende formerna för undervisning. Man kan föreställa sig att en kurs som den i exemplet ovan, LKK11G, skulle ha tydligt olika undervisningsupplägg givet de tämligen skilda förhållandena mellan campus- och distansundervisning. Detta kanske är särskilt viktigt i en kurs i didaktik, där sambandet mellan innehåll och val av undervisningssätt torde vara en viktig del av kursinnehållet. Vi är emellertid medvetna om att det från KPU(o)-programrådets sida fattades ett beslut om att inte experimentera alltför mycket första året utbildningen gavs parallellt, utan att man skulle hålla sig till en gemensam modell. Vidare anges i programrapporten att det helt enkelt inte funnits tid att pröva alla idéer som kursledarna haft om hur distanskurserna skulle kunna genomföras, vilket ter sig rimligt givet den korta framförhållningen för införandet av distansvarianten som tycks ha varit fallet. Samtidigt är det rimligt att de erfarenheter och den kunskap som finns att tillgå på universitetet används fullt ut för att, om än mot oddsen, bygga en distansutbildning som är så bra som möjligt. Sådana resurser är återigen PIL samt sannolikt erfarenheter från KPU(f), vilka kunde utnyttjas i högre grad.

Från såväl lärar- som studentintervjuer från KPU(o) lyftes också mer generellt dilemmat med att programmet emellanåt valt att slå ihop campus- och distansstudenter i en grupp, så att även campusstudenter fick all sin undervisning på distans. En lärare menade att ämnesdidaktiken blivit sämre genom hopslagningen och att det är synd att detta gjorts av ekonomiska skäl. Från campusstudenter framträdde kritik både mot problem med tekniken

och besvikelse över att ha valt campusstudier men ändå få undervisningen på distans. En relaterad fråga är den synpunkt som kom från lärare/kursledare om att det för vissa distansstudenter blir svårt att sätta sitt eget lärande i centrum då de är upptagna med andra saker och därför bara går på seminarier online för att de måste, när de egentligen behöver arbeta. Ur denna synvinkel finns det en risk med att blanda studenter från dessa två grupper, vilka sannolikt har tämligen skilda förväntningar och möjligen även ambitioner med sina studier, vilket potentiellt skulle kunna påverka båda studentgruppernas lärande negativt.

Både intervju och skriftlig inlaga från ULV-studenter antyder en önskan om ökad praktikorientering i utbildningen (ett nog så klassiskt dilemma i all lärarutbildning). Tyvärr har det endast varit möjligt att via Canvas granska en av de ULV/VAL-kurser som skulle kunna knyta tydligt an till skolans praktik, nämligen LVK30G, och i denna finns tydliga praktiknära inslag i form av fallbeskrivningar som behandlas under seminarier. Det går därför inte att tydligt härleda studenternas synpunkter till några specifika drag i undervisningen. En hypotes skulle kunna vara att dilemmat har att göra med de individuella studiegångarna för ULV- studenterna, d.v.s. att när studenterna får tillgodogöra sig tidigare studier/erfarenheter, tappar de samtidigt inslag i vissa kurser som de egentligen hade haft nytta av att läsa. En fråga är om man på något sätt skulle kunna fånga upp sådana behov under utbildningen och samla ihop dem i någon form av insatser som går utöver enskilda kurser.

Rekommendationer:

- Den huvudsakliga rekommendationen från bedömargruppen är att noggrant bevaka och bevara den starka kulturen av fokus på och engagemang för studenternas lärande.

- Gör dokumentet med rekommendationer för uppbyggnad av Canvassidor gemensamt för samtliga program och revidera det med mer explicita och pedagogiskt grundade rekommendationer som bygger på student- och användarperspektiv.

- KPU(o) fortsätter att arbeta med de utmaningar som den ålagda parallella campus- och distansutbildningen innebär, och inhämtar kunskap och erfarenhet från universitetsresurser som PIL liksom från kurser som bedrivits på distans tidigare.

3 Undervisningens innehåll och form vilar på vetenskaplig grund samt beprövad erfarenhet

Styrkor:

En översyn av kurser ger belägg för att undervisningen generellt sett präglas av ett vetenskapligt förhållningssätt. Enligt exempel från mål- och kursbeskrivningar ska studenterna på ett "självständigt vis kunna redogöra för och resonera om olika förhållningssätt till en vetenskaplig grund för läraryrket", vidare kunna behandla " teorier och forskning som redskap för att identifiera elever som riskerar att hamna i skolsvårigheter" och på ett "självständigt vis kunna redogöra för vissa utbildningsvetenskapliga metoders möjligheter och begränsningar. . .". I en kurs läggs fokus på argumentation, kritiskt tänkande och vetenskapsfilosofi och -teori och i en annan formuleras kravet på vetenskaplighet ambitiöst: "Med utgångspunkt i empiristiska och rationalistiska teoribildningar behandlas behavioristiskt, konstruktivistiskt, kulturhistoriskt och kognitiva perspektiv på lärande."

ÄLP-kurser inom UVK som explicit behandlar olika aspekter av vetenskaplighet (ex. L9K50G/LGK50G och L9K81A/LGK81A) är ändamålsenligt strukturerade enligt de tre målnivåerna och kraven distribuerade så att de balanserat korresponderar, den ena på grundnivå och den andra på avancerad nivå. Det kritiska perspektivet är i kursen L9K50G/LGK50G framskrivet i kravet på att studenterna självständigt kan "beskriva olika metoder inom humanistiska, samhällsvetenskapliga och naturvetenskapliga forskningstraditioner samt redogöra för deras vetenskapsteoretiska grund". Här betonas också det professionsorienterade syftet att ett vetenskapligt förhållningssätt ska "bidra till blivande ämneslärares utveckling till reflekterande och omdömesgilla praktiker". Uttalandet uttrycker en medveten ambition om att integrera teori och praktik som grund för lärares professionella arbete. Diskussioner i kollegiala forum och initiativ till Brobyggaren och Tillsammansprojektet visar på konkreta åtgärder för att fördjupa integrationen. Studenter från ÄLP menade också att utbildningens trovärdighet stärks av lärare som har både undervisningserfarenhet och vetenskaplig bakgrund. Kombination bidrar till balans mellan teori och praktik. Även i andra UVK-kurser, exempelvis i *Sociala relationer, konflikthantering och specialpedagogik* (L9K71A/LGK71A) behandlas teorier och forskning som redskap för att identifiera elever som riskerar att hamna i skolsvårigheter.

Till en del ger kurslitteraturen stöd för en undervisning som markerar betydelsen av en vetenskapligt förankrad förståelse för läraryrket. Det innebär också att studenterna får bekanta sig med för universitetsstudier generiska teman, som vetenskapsfilosofiska och –teoretiska frågeställningar, argumentation, analys, reflektion och kritiskt tänkande. Vetenskapliga begrepp som tas upp ska fungera som ett slags nav i kurserna och vetenskapligheten förstärks med inslag från praktiknära forskning och från gästföreläsare som anlitas för olika kursmoment.

Enligt studenter från ämneslärarprogrammet är kraven på läsning av litteratur omfattande och en student framhöll att "Vi läser väldigt mycket vetenskapliga artiklar, så vetenskapligt kopplad på det sättet". Distinktionen mellan grundnivå och avancerad nivå framgår tydligt i kraven på litteratur. Förteckningen i kursen på avancerad nivå upptar avsevärt flera och mer

mångsidigt täckande titlar och fäster uppmärksamhet på vissa forskningsmetodiska teman som avser att förbereda ÄLP-studenterna för det självständiga arbetet under termin åtta.

Bedömargruppen noterar den klarhet som är framskriven i anvisningarna om den "successiva fördjupningen mot och inom avancerad nivå nås inom området ämnes- och ämnesdidaktiska studier, i det undervisningsämne där studenten läser flest högskolepoäng". Här framhålls också tydligt att undervisningsämnet ska ha ett ämnes- och ämnesdidaktiskt innehåll och ges en utbildningsvetenskaplig inriktning. Bestämmelsen om undervisningsämnet som har "det största djupet" (förstaämne) är sedan vägledande både för ämnet inom vilket VFU och det självständiga arbetet genomförs. Strukturen är logiskt uppbyggd, koherent i sin vertikala struktur och innehållet i arbetet riktat mot lärarens yrkespraktik.

Progressionen är, vilket redan påpekats i fråga om kurslitteraturen, också framträdande i inriktningarna på examensarbetena på grundnivå och avancerad nivå. Att studenterna i det förra fallet får öva upp sin vetenskapliga förmåga att söka, analysera och sammanställa vetenskaplig litteratur ger goda förutsättningar för att i det senare fallet genomföra empiriskt orienterade studier. I de här forskningsliknande aktiviteterna får studenterna möjligheter att utveckla ett vetenskapligt förhållningssätt till och i det kommande yrket och att läsa och att träna sin förmåga att skriva akademiska texter.

Examensarbetet som är knutet till KPU följer samma konsekventa linje som för ÄLP, med ett utskrivet övergripande mål som förutsätter att arbetet ska vara utbildningsvetenskapligt, ha en didaktisk inriktning och bestå av "en vetenskaplig undersökning med relevans för det kommande yrket". Dessutom betonas att arbetet ska förankras i relevant forskning inom valt område, i teori och i metod. Den vetenskapliga nivån i utbildningen belystes av UVK-lärare inom KPU (o, f) som hävdade att studenterna upplevde att det ställdes höga krav på dem och citerade ett uttalande av en student: "Jag hade inte fattat att det var så här mycket arbete".

För VAL/ULV gäller i huvudsak samma innehållsliga uppläggning som för ÄLP men med preciseringar som är ändamålsenligt anpassade till målgrupperna, som att examensarbetet skrivs "inom det egna ämnet med utbildningsvetenskaplig relevans eller inom det allmändidaktiska området". Kurslitteraturen är fokuserad på metod och på processen att skriva en god uppsats. Utifrån den information bedömargruppen fick under intervjuerna är vår uppfattning att den valda litteraturen är relativt väl anpassad till målgrupperna.

Lärare och kursledare som undervisar i kurser inom den utbildningsvetenskapliga kärnan i VAL och ULV framhöll att en styrka i programmet "är lärarnas höga medvetenhet om studenternas heterogena men rika bakgrund och att de försöker använda dessa erfarenheter i undervisningen". Även om "beprövad erfarenhet", i den betydelse begreppet har getts av svenska skolmyndigheter, inte helt ansågs passa in på definitionen användes studenternas erfarenheter gjorda i praktiken som en viktig utgångspunkt för undervisningen. Lärarna förklarade att de på det här sättet efterhand kunde rikta uppmärksamheten mot utvecklingen av studenternas förmåga att reflektera, att ta till sig vetenskapliga perspektiv och "att skriva akademiskt". Studenterna i sin tur bekräftade att den vetenskapliga grunden

fungerade och att programmet var sammankopplat med forskning. De framhöll också att lärarna förberedde och stöttade dem väl i examensarbetet.

Företrädare för forskning fäste vikt vid av att undervisningen vilar på en mångfacetterad vetenskaplig grund och är förankrad i den senaste forskningen, att studenterna möter aktiva forskare och att undervisningens uppgift är att klargöra vad den vetenskapliga grunden betyder i en professionsutbildning. Flera aspekter och exempel framfördes som belyste innebörden i vetenskaplighet. Studenternas uppgift är att lära sig att konceptualisera och att relatera forskningen till professionen och den egna praktiken. Vikt ska läggas på problemformuleringar som korresponderar med forskningen och exempel gavs på aktiviteter inom området sociala relationer. Genom sina examensuppgifter ska studenterna utveckla en viss beredskap att vetenskapligt lära sig att hantera lärarskapet. Även om vetenskapen inte insågs kunna "lösa skolans praktiska problem" kan vetenskapligt utvecklade modeller anpassas och utvecklas till och bli lärares egna teorier.

Samstämmigt framhölls således från programråd, kursledare, företrädare för forskning och olika lärargrupper betydelsen av utbildningens stabila vetenskapliga grund och praktiska relevans.

Även om beprövad erfarenhet inte explicit lyfts fram i någon större utsträckning i vare sig dokument eller i intervjuer visar program och kursbeskrivningar implicit att samlad erfarenhet har utövat ett betydande inflytande över uppläggning och utformning. Varje kurs i studiegången för inriktningarna 7–9 och gymnasieskolan är placerade enligt en ordningsföljd som har bedömts pedagogiskt motiverad och där tajmningen har spelat en stor roll. Det här gäller koncentrationen av UVK kurser och av en VFU period under den första terminen utifrån motiveringen att grunden för blivande lärares professionsidentitet ska läggas. Ett annat exempel på beprövad erfarenhet som gäller studiegången för bägge utbildningarna är koncentrationen av UVK-kurser i mitten och mot slutet av studierna och som förbereder studenterna för examensarbeten. Andra exempel på hur den pedagogiska omdömesförmåga som beprövad erfarenhet representerar kan utläsas ur uppbyggnaden av kurser, som kravnivån, val och omfattning av litteratur. Kunskapen har vuxit fram ur arbetserfarenhet och har förhandlats fram, prövats och omprövats och utgör lärarutbildarprofessionens egen gemensamma kunskap.

Lärarnas vetenskapliga kompetens framstår generellt sett som hög i termer av avlagd doktorsgrad inom de olika ämneslärarutbildningarna. Tilläggas kan att tillgången på kompetens förstärks till följd att andelen tills vidare anställd också är relativt hög.

Kan utvecklas:

I genomgången av områden som enligt bedömargruppen kan utvecklas följer vi i stora drag samma struktur som i presentationen av styrkor.

Även om stor enighet rådde i uppfattningen om att ämneslärarutbildningen ska vara vetenskapligt grundad framförde företrädare för programråd, kursledare och lärare flera varierande uppfattningar om innebörden. Grunden kunde ligga i ämnet, i ämnesdidaktik, i

allmän didaktik eller mer generellt i pedagogik. Företrädare för forskning vidgade perspektivet och poängterade i första hand vikten av att utveckla ett vetenskapligt förhållningssätt och att göra vetenskap mera begriplig för studenter och exempelvis praktiknära forskning kan vara ett sätt. Men andra sätt behövs också. Studenterna behöver få möta olika bilder av vad forskningen kan betyda i olika praktiska situationer och ett vetenskapligt förhållningssätt ska bidra till att för studenterna skapa plattformar och utveckla förståelse för företeelser på olika intellektuella nivåer. Studenter, särskilt från KPU tillstod att programmet "på ett sätt [är] mycket vetenskapligt förankrat" men problemet är att mängden input blir för stor med många involverade lärare. Mera syntes efterlystes "så att input blir kvalitativt förändrande". Studenterna menade också att mycket handlar om hur läraren förhåller sig till forskning. Större fokus borde läggas på frågor som belyser lärande i klassrummet. Till och med VFU- kurser bedömdes som teoretiska, med hänvisning till omfattningen på litteratur.

Även om det mer eller mindre är en självklarhet att uppfattningarna varierar, är det till gagn för utbildningens kvalitet om en mer samlad syn utvecklas om den innebörd som ämneslärarutbildningen vill lägga i förståelsen av den vetenskapliga grunden.

Kursledare och -lärare för ÄLP och KPU ansåg att studenternas egna beprövade erfarenheter inte utnyttjas konsekvent vilket kan riskera att värdefulla praktiska perspektiv inte tas tillvara, särskilt från studenter med arbetserfarenhet. En utmaning med den vetenskapliga grunden är enligt UVK-lärare VAL-studenternas ibland bristande akademiska förankring och ULV-studenternas ovana vid att inte enbart referera ett kursinnehåll utan att även förhålla sig kritiskt analytiskt till innehållet. Bland studenter framfördes också kritiska synpunkter på frågan om utbildningens vetenskapliga grund. En student ansåg den "lite si så där, Vygotskijs teorier är från 1920-talet och mycket har hänt". Evidensfrågor ansågs av samma student ha hamnat i skymundan och likaså frågan om hur teorier appliceras i verkligheten. "Hade varit kul att möta mera nyare grejer". Enligt bedömargruppen borde utbildningar som avser att bygga vidare på och komplettera tidigare utbildningar utformas så att de, utan avkall på akademisk kvalitet, träffsäkert anpassas till studentens och målgruppens specifika behov.

Vetenskaplighet i studierna manifesteras i de självständiga arbetena som utgör en betydande del av kvalitetssäkringen av en akademisk examen. Som namnet antyder handlar det om att studenten arbetar självständigt med en studie som förväntas ha relevans för det kommande yrket och som avser att utveckla ett vetenskapligt förhållningssätt till yrkesutövningen. Studenternas frekvent uttalade krav på en "bättre koppling mellan teori och praktik samt en mer sammanhållen kursstruktur", inkluderade även frågan om examensarbetets vara eller icke vara. En del studenter såg examensarbeten "kanske ej [...] som direkt knutna till studenternas behov till att bli lärare". Problemet beskrevs även i termer av att en för stor del av utbildningen "läggs på skrivandet eller förberedandet inför självständigt arbete och där de båda också är isolerade från varandra".

Frågan om hur examensarbetet synliggörs i anslutning till praktiknära forskning förblev till en del otydligt belyst, kanske till en del beroende på att för få frågor ställdes, även om exempel gavs om hur praktiknära forskning kunde introduceras. Enligt bedömargruppen kunde en tanke, framförd av en student, vara att närmare knyta samman skolors behov av utvecklingsarbete/praktiknära forskning med examensarbeten, utan att begränsa valmöjligheter som idag erbjuds. Generellt efterlystes både av lärare och studenter en

närmare koppling mellan examensarbetet, praktiknära forskning och VFU i syfte att lösa problemen med utbildningens koherens "på marknivå", trots programmens välorganiserade och koherenta övergripande ledningsstruktur.

Studenterna framförde synpunkter på kurslitteraturens nivå och ändamålsenlighet. En student menade att vetenskaplig litteratur visserligen ingick men även "dåliga kompilationer" av kvalitativa studier, i stället för den typ av exempel på "god litteratur" som gavs. Studenter efterlyste även tydligare läsanvisningar till litteraturen för att underlätta förståelsen av texter. Bedömargruppen noterar svagheter i utbudet på forskningsmetodisk litteratur. I UVK-kursen relaterad till det första examensarbetet saknas litteratur som specifikt behandlar teman som forskningsprocess och -metoder, även om målen ställer krav på studenterna att kunna beskriva olika metoder inom humanistiska, samhällsvetenskapliga och naturvetenskapliga forskningstraditioner". Här föreligger en bristande kongruens mellan målen och fokus i kurslitteraturen. Bedömargruppen är väl medveten om att det första examensarbetet har sin tyngdpunkt på analys av vetenskapliga texter och begrepp, men även en sådan uppgift förutsätter en viss kännedom om bärande metodiska principer för vetenskapligt arbete. Litteraturen till kursen, knuten till det andra examensarbetet, är visserligen avsevärt mer omfattande men inslaget av handfast forskningsmetodisk litteratur är även här smalt. Exempelvis aktionsforskning, som tar sin utgångspunkt i vardaglig praxis och som är inriktad på att utveckla kunskap med potential att förändra praktiker, kunde bredda den forskningsmetodiska repertoaren.

Bristen på handledare påtalades av programrådet för KPU(o) och har även uppmärksammats i programrapporter. Ett sätt att komma till rätta med problemet har varit att låta studenterna skriva i par. Eftersom praktik- och klassrumsforskning ska profileras konstaterar bedömargruppen att forskningsmetodisk litteratur behöver breddas och i högre grad anpassas för studier om skolans verksamhet och ske i samarbete med forskare och praktiker. Skolverkets rapport (Minten, E. 2013) *Forskning för klassrummet. Vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet i praktiken* ger en allmän orientering i forskning om skolan men behandlar inte forskningsmetoder. KPU(o)-studenter skriver på grundläggande nivå ett självständigt arbete inom UVK som stöds av ett inslag på 3hp kallat Vetenskaplig metod 2024. Inslaget är motiverat men väcker även frågan om det kan anses som tillräckligt för att kvalificera KPU(o)-studenter i utbildningsvetenskaplig forskningsmetodik.

Rekommendationer:

- En samlad syn utformas på den innebörd som ämneslärarutbildningen vill lägga i förståelsen av den vetenskapliga grunden

- Inslaget av handfast forskningsmetodisk litteratur införs i den kurs som förbereder studenterna för det första självständiga arbetet och kompletteras med en breddad och mer konkret metodrepertoar som förbereder för det andra självständiga arbetet.

4 Lärarna har aktuell och adekvat ämnesmässig och högskolepedagogisk kompetens samt att antalet lärare står i proportion till utbildningens omfattning och innehåll.

Under detta kriterium har vi särskilt granskat lärarlistor, program- och uppföljningsrapporter samt sådant som framkom under intervjuerna om lärarförsörjning och lärarkompetens.

Styrkor:

Enligt rapporten *Slutredovisning av uppdraget kvalitetsutvärdering av lärarutbildningarna* (dnr GU 2024/1926) möter lärarstudenter vid GU lärarutbildare från olika disciplinära miljöer. Dessa lärarutbildare har enligt rapporten breda, långvariga och aktuella erfarenheter från verksamhet i ungdomsskolan och beskrivs vara väl förankrade i en stark profil av professionsnära forskning och vetenskapligt grundat utvecklingsarbete (s. 2).

På det stora hela delar bedömargruppen denna beskrivning. Vi kan inte av lärarlistorna, mer än undantagsvis, utläsa vem som har kursansvar och vilka som deltar i utbildningen som föreläsare respektive seminarieledare, inte heller vilka som har en personlig bakgrund som lärare i ungdomsskolan/vuxenutbildningen eller har titeln excellent lärare – men vi kan se att det inom de flesta VFU- och UVK-kurser finns en god bredd vad gäller lärarutbildarnas vetenskapliga meritering. I samband med intervjuerna framhölls också detta av lärarutbildarna själva. Kursansvariga och föreläsare är vanligtvis disputerade och vetenskapligt meriterade, medan det är en större spridning bland dem som är med och håller i workshops och seminarier. En lärare från en kursansvarig institution säger: “Vi har en UVK-kurs om bland annat förvaltning och styrsystem. Alla deltagande lärare har en vetenskaplig bakgrund, både de från oss och från andra institutioner (exempelvis de som kommer in och talar om läroplansteori). Vi har allt från professorer till docenter till vanliga lektorer. Och sen i seminarierna är det en större bredd och andra kunskaper.” Och i en annan intervju framhåller en studierektor att innehållet i det kursmoment som institutionen är delaktig i vilar på vetenskaplig grund men att det vad gäller beprövad erfarenhet samtidigt är “viktigt för oss som varit studierektorer och bemannat det här arbetslaget att det är kollegor som har erfarenhet av undervisning i skolan. Vi som jobbar är både disputerade lärare och odisputerade adjunkter.”

Genomgående framhålls i intervjuerna att kompetensen bland inblandade lärare är hög. Lärosätet beskrivs ha tillgång till lärare med starka ämneskunskaper, tydlig forskningsanknytning och även praktisk erfarenhet från lärarprofessionen. Seminarieledarna lyfts fram som extra viktiga stöd i studenternas utveckling. Goda erfarenheter och traditioner av att vid behov låna in expertis från andra institutioner nämns i intervjuerna, bland annat med referens till GU:s lärarutbildningsslogan om att lärarutbildningen är hela universitetets ansvar. Kurserna tycks också kunna bemannas utan större svårigheter. Kursansvarig som söker förstärkning vänder sig till studierektor för att få tillgång till önskad

kompetens. Undervisningen beskrivs dessutom vila på en mix av vetenskapligt förankrade UVK-lärare och adjunkter med förankring i den praktiska yrkesverksamheten. Någon nämner också att man har utvecklat ett samarbete med en kommun (Borås) för att i UVK-kurserna ge studenterna möjlighet att träffa lärare som är yrkesverksamma i skolan. Även studenterna beskriver i intervjuerna lärarna som professionella och stödjande, och som en tillgång för studenternas lärande och engagemang, men studenterna är inte – vilket vi återkommer till nedan – lika övertygade om att de akademiska lärarna generellt också besitter erfarenheter av undervisning i skolan.

Enligt lärarlistorna har en ganska stor andel av de disputerade lärarna högskolepedagogisk meritering, medan det i något mindre omfattning gäller adjunkterna.

Under intervjuerna iakttar vi att lärarutbildare inom ULV/VAL genomgående ger uttryck för ett stort högskolpedagogiskt engagemang och verkar arbeta särskilt aktivt med att utforma undervisningen på ett sätt som ska passa den heterogena studentgruppen. Det innebär riktade satsningar, som språkstöd, studiecirklar för att fördjupa förståelsen för akademiska formalia och akademiskt språk, introduktionsdag med syfte att skapa samhörighet och göra det möjligt att avdramatisera det som kan verka skrämmande i de akademiska studierna.

Införandet av en introduktionsvecka till ÄLP i kombination med att studenterna läser en termin med UVK/VFU allra först i utbildningen, framstår som ett annat sätt att i en akademisk professionsutbildning skapa sammanhang och synliggöra den utbildningsvetenskapliga grunden som en bas för utbildningen och förankra denna hos studenterna innan de påbörjar sina ämnesstudier.

Kan utvecklas:

Vad gäller tillgången till kompetenta lärare framstår ämneslärarutbildningarna som väl försörjda. Att programinstitutionerna inte har personalansvar och inte kan lägga sig i hur institutioner rekryterar, framställs inte i intervjuerna som något egentligt problem. Mer som ett konstaterande. Mot bakgrund av GU:s specificering av kvalitetskriteriet om lärarförsörjning kan det dock vara på sin plats att synliggöra detta konstaterande: dvs att spridningen av kursansvar på olika institutioner innebär att beaktandet av ämneslärarutbildningens behov är delegerad till många olika institutioner, och inte är en fråga för respektive programledning.

Det framkommer i intervjuerna, såväl med programledning som med lärare som studenter, att det finns en särskild utmaning när lärare från olika institutioner ska samordnas inom samma kurs. Vi fördjupar våra tankar kring denna utmaning under kriterium 1 ovan, men vill, genom att även nämna den här, synliggöra att den också hänger samman med detta kriterium: det är inte bara antalet lärare eller deras kompetens som bidrar till värdet av

deras deltagande, utan också hur detta bidrag infogas i kursens helhet. Den röda tråden i en kurs är inte alltid uppenbar för alla inblandade lärare, och det finns exempel i intervjuerna på att lärare varit osäkra på i *vilken* utbildning eller i vilken del av utbildningen som deras bidrag görs. Särskilt de lärare som inte ingår i programråd kan ha svårigheter att se hur det egna bidraget ingår i en större helhet. Valet att arbeta med systerkurser och på så vis begränsa antalet kursteman till fyra, är ett sätt att försöka synliggöra idén med respektive kurs. Benämningarna på kurserna, dvs dessa teman, är dock så omfattande att det kanske kan vara svårt att ändå se sin plats i utbildningen och kursen. Både programråd och kursansvariga adresserar den här frågan och arbetar på olika sätt med den. Inte minst träffar i programrådens regi och lärarlagsmöten är viktiga sätt att försöka skapa en större kunskap hos varje lärare om det sammanhang i vilket deras bidrag ingår. I intervjun med programrådet för ÄLP framkom att man är medveten om denna utmaning, särskilt vad gäller den progression som man velat åstadkomma genom att mål återkommer, och arbetar för att skapa fler kommunikationsytor mellan de lärare och kursledare som är involverade i undervisningen, så att det inte bara sker på kursplanenivå. De uppfattade spridningen av UVK på många institutioner som positivt, mot bakgrund av den breda kompetens som härigenom kan användas, men att det också finns utmaningar, särskilt vad gäller kommunikation över institutionsgränserna. För att stärka progression och sammanhang framstår samplanering och kontinuitet i lärarlagen som ett utvecklingsområde och som viktigt för att inte för mycket ska bäras av enskilda personer – och riskera att försvinna om dessa personer byts ut. På samma sätt som studenterna (som vi skriver angående kriterium 1 ovan) kan behöva stöd i att se den röda tråden i utbildningen, kan inblandade lärare ha glädje av organisatoriska former som stödjer exempelvis samplanering.

De adjunkter som deltar i verksamheten ser enligt lärarlistorna - och i jämförelse med de disputerade lärarutbildarna - ut att ha halkat efter något vad gäller högskolepedagogisk meritering. I bästa fall har de en eller möjligen två högskolepedagogiska kurser, men inte mer, medan exempelvis lektorerna i större utsträckning har genomgått både tre och fyra. Här finns måhända ett utvecklingsområde som ganska enkelt kan åtgärdas genom en särskild satsning på adjunkternas högskolepedagogiska meritering. Med tanke på att undervisning utgör en större del av deras tjänster borde detta vara enkelt att motivera.

VFU-handledarna som är en viktig lärarresurs, är organisatoriskt sett mycket löst knutna till lärarutbildningen. Det finns inga krav på handledarutbildning och ibland kan det vara svårt att få handledare att komma till handledarträffar när GU bjuder in. Inom övningsskolesamarbetet är det obligatoriskt att handledarna genomgått handledarutbildning, så sannolikt kommer detta problem att minska genom institutionaliseringen av övningsskoleverksamheten. Ett särskilt utvecklingsområde vad gäller handledare rör tillgången till VFU-handledare inom ULV. Här är det dels svårt att alls hitta handledare, dels svårt att få handledarna att delta i handledarträffar. Ett önskemål finns inom ULV att ha ett mer långsiktigt samarbete med en grupp handledare, för att

utveckla kompetensen att handleda flerspråkiga studenter. En förhoppning finns också att övningsskolorna, som ju har handledarutbildade handledare, ska börja ta emot ULV-studenter, vilket hittills inte varit fallet.

Mot bakgrund av förslagen i utredningen om en reviderad lärarutbildning (SOU 2024:81) kan, enligt kvalitetsutvecklingsrapporten (2024/1926), professionsperspektivet i vissa kurser förstärkas ytterligare genom att exempelvis öka inslaget av aktiva lärare i utbildningarna, samtidigt som lärarutbildare i högre grad kan öka sin närvaro i skolpraktiken, genom exempelvis praktiknära forskning. Det senare är också i linje med ambitionerna om samverkan mellan akademi och skola som ingår i den nationella verksamheten ULF (Utbildning, Lärande, Forskning). I intervjuerna nämns möjligheten att öka inslaget av aktiva lärare i de campusförlagda delarna av utbildningarna. Däremot framkommer ingen systematisk idé om att lärarutbildare i högre grad ska öka sin närvaro i skolpraktiken. I vissa intervjuer talas det om praktiknära forskning, men inte direkt knutet till ett behov av att ge lärarutbildarna en bättre eller färskare förankring i skolpraktiken. I intervjuer med ÄLP-studenter framkommer önskemål om fler lärarutbildare med förankring i yrkespraktiken. Studenternas bild av lärarnas erfarenheter av att arbeta i skolan och vuxenutbildningen skiljer sig betydligt från den som programråd och kursledningar ger uttryck för. Detta är, enligt en student, “en stor stötesten som kan förbättras. Vi borde ha fler personer som är både aktiva gymnasielärare och undervisar i UVK.”. En annan student säger att yrkesförankring framför allt saknas inom UVK-kurserna. Omvänt framhåller flera studenter att de i ämnesdidaktiken fått möta lärare med god förankring i yrkespraktiken. Studenter ger också en eloge till sådana ämnesinstitutioner som tagit in adjungerade yrkesverksamma lärare i ämnesdidaktiken. "Under två år berättar hon om hur hon lägger upp och planerar sin undervisning. Jag har svårt att se hur jag annars har möjlighet att få till … eller omsätta … allt det där som forskningen säger är bra.”

ÄLP-studenternas kommentar till programrapporten från ÄLP 2023 innehåller önskemål om tydligare målsättning rörande den praktiknära forskningen, särskilt vad gäller *hur* övningsskolorna ska underlätta praktiknära forskning och hur den annonsportal som ska “koppla samman utvecklingsbehov och frågor på skolor med studenters examensarbeten” kan utvecklas vidare. Om studenter i högre grad involveras i praktiknära forskningsprojekt i samband med skrivande av examensarbeten, skulle det eventuellt samtidigt kunna medföra nya kontaktytor mellan deras GU-handledare och skolpraktiken.

En potentiell risk som pekas ut i kvalitetsutvecklingsrapporten (2024/1976) är att en omgörning av lärarutbildningarna i enlighet med utredningen SOU 2024:81, där 15 hp flyttas från UVK till ämnesstudier/ämnesdidaktik, kan leda till en brist på ämnesdidaktiker som kan undervisa i dessa nya delkurser/kursmoment. I kvalitetsutvecklingsrapporten (2024/1976) ställs frågan om GU idag har tillräckligt med lärarresurser för att klara en sådan omgörning. Samma fråga reses vad gäller den ökade vikt som av SOU 2024/81 läggs vid

kognitionsvetenskap. Det finns, konstaterar rapportförfattarna, generell sakkunskap inom utbildningsvetenskaplig fakultet och några andra fakulteter vad gäller kognitionsvetenskap och lärande - och inom många områden finns stark ämnesdidaktisk kompetens – men däremot är det fortfarande ovanligt med en kombination av dessa två. Bristen på specialiserad kompetens kommer därför - vilket SOU 2024/81 också påtalar - att kräva betydande satsningar på fortbildning av lärarutbildare såväl inom UVK som ämnesdidaktik. I intervjuerna med ÄLP-studenterna framkommer erfarenheter av akademiska konflikter mellan lärare som företräder UVK respektive kognitionsvetenskap, vilket förstås kan innebära en extra utmaning i det fortsatta arbetet med en reviderad lärarutbildning. Studenten som nämnde detta tyckte inte det är rimligt att olika utbildningsvetenskapliga perspektiv, som i det aktuella fallet kognitionsvetenskap mot utbildningsfilosofi, ställs mot varandra i en och samma kurs. Bedömargruppen ser inte detta självklart som ett problem, men det är förstås viktigt att det i undervisningen ramas in på ett sätt som gör perspektiven – liksom eventuella konflikter dem emellan - tydliga och begripliga för studenterna.

Slutligen, ökad konkretion och praktikanknytning i de campusförlagda delarna av ämneslärarutbildningar genom exempelvis mer rollspel, övningslektioner, fler seminarier etc – i enlighet med förslagen i utredningen om en reformerad lärarutbildning - kommer sannolikt med en ökad kostnad eftersom det kräver ytterligare lärarresurser.

Rekommendationer

- Utveckla formerna för samplanering och dialog inom lärarlag, särskilt i kurser där lärare från fler institutioner deltar.

- Förtydliga kursstruktur och kursers roll i utbildningen, genom att exempelvis se över benämningar och kommunikationsstrategier kring systerkurserna och deras teman, så att både lärare och studenter lättare kan förstå kursens funktion i utbildningens helhet. Ett pedagogiskt stödmaterial för nya lärare i utbildningen kan också övervägas.

- Utveckla strategi för hur utbildningens behov beaktas vid rekrytering och bemanning, samt synliggör ansvarsförhållanden i lärarförsörjningen.
  Tydliggör i styrdokument och i organisationen hur ansvar för bemanning är fördelat mellan programledning och ämnesinstitutioner, i syfte att säkerställa att ämneslärarutbildningens behov finns med vid rekrytering och bemanning.

- Se över behovet och möjligheten att ytterligare förstärka närvaron av yrkesverksamma lärare i delar av de campusförlagda kurserna, samt de akademiska lärarutbildarnas möjlighet att genom praktiknära forskning öka sin förankring i skolpraktiken

- Stärk den högskolepedagogiska meriteringen hos adjunkter

- Uppmärksamma de utmaningar som kan finnas rörande VFU-placering och handledning av ULV-studenter, genom ett projekt med särskilt syfte att skapa större kontinuitet i handledargruppen och fördjupad kunskap om handledning av flerspråkiga studenter

5 Utbildningen är relevant för studenternas och samhällets behov

Styrkor:

Relevans i ämneslärarutbildningen kan förstås som ett relationellt begrepp som rör utbildningens koppling till både studenternas behov och erfarenheter och de samhälleliga krav och förväntningar som riktas mot skolan och läraryrket. Ämneslärarutbildning är, som annan lärarutbildning, tydligt reglerad med utgångspunkt i nationella krav och behov. Vad som uppfattas som relevans ur ett samhälleligt perspektiv, kan därmed ytterst beskrivas som hur väl utbildningen svarar mot de övergripande mål som uttrycks i högskoleförordningens examensordning. GU:s ämneslärarutbildningar erbjuder en stor mångfald av möjligheter att kombinera ämnen, yrkesväxla och förberedas för arbete som ämneslärare i Sverige och GU har genom detta breda utbud och valet att ha en särskild utbildningsvetenskaplig fakultet tagit ett stort ansvar för samhällets efterfrågan på välutbildade ämneslärare. Som bedömargruppen konstaterar inledningsvis under kriterium 1 är dessutom vårt helhetsintryck att ett mycket medvetet och genomtänkt arbete med såväl progression som måluppfyllelse kännetecknar samtliga granskade program. Utbildningen har naturligt nog en stark koppling till skolans verklighet, vilket skulle kunna förstärkas ytterligare genom praktiknära forskning, samverkan med huvudmän och konferenser om sådant som likvärdighet och bedömning. Dessa initiativ stärker utbildningens relevans och visar på ett aktivt ansvarstagande för att möta samhällets behov av professionellt förankrade och forskningsmedvetna lärare. Att eftersträva en integration av studenter i pågående forskningsprojekt eller möjligheten att utveckla examensarbeten tillsammans med företrädare för skolverksamheten, är en spännande möjlighet. Ambitionen är tydligt samhällsrelevant och kan ytterligare bidra till en lärarutbildning som rustar för komplexa uppdrag och samtidigt bidrar till att utveckla ny kunskap.

Vad gäller söktryck till utbildningen har frågan aktualiserats bland annat i samband med utredningen om en reformerad lärarutbildning. Vilka konsekvenser kommer det att få, om det i enlighet med utredningens förslag införs ett krav på minst betyget C i svenska för att vara behörig. ÄLP-programledningen antar - i enlighet med utredningen - att det kommer att leda till färre studenter som söker ÄLP. Å andra sidan ger de uttryck för en förhoppning om att en sådan betygsreform kan leda till att fler studenter genomför utbildningen, dvs att

genomströmningen blir högre, och att, i bästa fall, statusen för utbildningen höjs och på det viset bidrar till att söktrycket kanske inte måste minska så mycket, eller alls.

På frågan om utbildningens relevans och hur väl undervisningen förbereder studenterna för arbetet som lärare svarar dessa under våra intervjuer huvudsakligen positivt: En ÄLP-student tycker att "det är skönt att vi lägger så mycket tid på teori under utbildningen, för sen har vi ett helt arbetsliv att vara praktiska. Jag gillar det. Vi kommer ju öva sen!". En annan ÄLP-student säger att "det är onödigt och orättvist mycket kritik mot mängden teori", och tillägger att det är viktigt att "få ut teorin i undervisning så att studenter när de går ut från ÄLP känner att de är förberedda för att göra kursplanering, lektionsplanering, bedömning etc.". På frågan om de upplever att de utvecklar och formar en läraridentitet under utbildningen svarar studenterna inom ÄLP, KPU och VAL också genomgående positivt. En ÄLP-student säger att läraridentiteten i hög grad utvecklas: "Trots att jag före utbildningen jobbat som lärare i flera år tycker jag att utbildningen verkligen förbereder oss väl. Någonstans från läsår tre så börjar det falla på sin plats". En annan ÄLP-student beskriver utvecklingen som att hon inför den första VFU-perioden var skärrad som ett lamm och att hon nu, när hon varit på VFU4, känner sig helt trygg. KPU-studenterna är lite mer delade i sin uppfattning. Någon är mycket positiv och framhåller särskilt värdet av en fantastisk VFU-handledare.

Även om omdömena om de teoretiska inslagen i utbildningen ofta är positiva, är det VFU:n som framhålls av studenterna – och många lärarutbildare - som speciellt viktig för utbildningen och som något som i hög grad bidrar till dess relevans. Övningsskoleavtalet återkommer som en viktig kvalitetshöjande insats. Övningsskolorna förväntas också ha en fördjupad samverkan med lärosätena kring kursinnehåll och kompetensutveckling. Det har, enligt VFU-organisationen, medfört en förstärkning på områden där man tidigare varit svagare, bland annat kopplingen mellan den campusförlagda utbildningen och VFU och överhuvudtaget kontakten mellan utbildningsadministration, VFU-lärare och skolorna. Det har styrt upp kontaktvägarna mellan utbildningens olika delar, i synnerhet för ÄLP. Att avtalet dessutom innebär att skolorna förbinder sig att alla deras handledare ska ha gått/ska gå handledarutbildning om 7,5 hp ses som en viktig höjning av kvaliteten i VFU:n. Enligt VFU-barometern (från 2022) är resultaten av handledarutbildningen positiv. Handledarutbildade VFU-handledare är enligt VFU-barometern "mer nöjda med hur det fungerar att vara handledare" och "mer nöjda med hur samarbetet med VFU-kurslärarna fungerar". Dessutom uppger de sig vara mer säkra på sin roll som handledare. Bedömargruppen instämmer därför i att övningsskoleprojektets satsning på handledarutbildade VFU-handledare är viktigt för kvaliteten i VFU:n och därigenom för VFU:ns relevans i utbildningarna. En av de VFU-kursansvariga lärarna säger att arbetet med övningsskolorna varit positivt, genom att det närmat utbildningen och skolorna till varandra och att samarbetet med VFU-samordnare och skolans rektor förstärkts.

Det ambitiösa utvecklingsarbete som kontinuerligt pågår inom ramen för de olika ämneslärarprogrammen har konsekvenser för utbildningarnas relevans. Inför de väntade förändringarna av ämneslärarutbildningarna till följd av utredningen om reviderad ämneslärarutbildning (se även nedan), konstaterar ÄLP-ledningen i sin Uppföljningsrapport 2024 att vissa mål för programutveckling fått stå tillbaka något eller har inneburit en särskild orientering mot VFU:n (som inte förväntas genomgå en lika kännbar förändring). Bland annat har mål rörande bedömning, kontakt och samverkan med vårdnadshavare samt lektionsplanering särskilt styrts mot VFU:n bland annat genom att aktualiseras i VFU-kursmöten som även handledare varit inbjudna till. Bedömargruppen ser detta arbete som viktigt för utbildningens relevans.

Kan utvecklas:

Den svenska ämneslärarutbildningen står sannolikt inför en ganska omfattande revidering, bland annat genom den förändrade och delvis insnävade definition av den vetenskapliga grunden som görs i utredningen Ämneskunskaper och lärarskicklighet – en reformerad lärarutbildning (SOU 2024:81). Delar av framför allt utbildningshistoriska, läroplansteoretiska och forskningsförberedande moment försvinner ur den utbildningsvetenskapliga kärnan genom en omflyttning av 15 (av nuvarande 60) hp till ämnesstudierna i syfte att förstärka ämnesstudier, ämnesdidaktik, “praktisk metodik” och “kognitionsvetenskap med relevans för lärarutbildningarna”.

Ämneslärarutbildningarna vid GU, särskilt ÄLP, har gjort ett omfattande arbete för att förbereda sig för dessa väntade förändringar - vilket redovisats som en del av rapporten *Slutredovisning av uppdraget kvalitetsutveckling av lärarutbildningarna* (GU 2024/1926). Vårt uppdrag innefattar inte ämnesstudierna och därmed inte heller inslagen av ämnesdidaktik i dessa. Vi vill dock ändå framhålla att det i intervjuer och dokumentanalys framkommit att studenterna upplever stora skillnader i hur deras ämnesdidaktiska förberedelser ser ut beroende på vilket ämne de studerar och att det också finns exempel på osäkerhet hos lärare i ämnes- och ämnesdidaktiska kurser rörande innehållet i UVK-kurserna. Det problemet kvarstår och kanske till och med växer, om förslagen i SOU 2024:81 blir verklighet. En student berättar bland annat att den besökande VFU-läraren från GU trodde att studenten skulle ha fått vissa kunskaper i UVK, som de vid detta tillfälle inte fått. “ Det verkar finnas en sån problematik: de har inte koll! De tror vi kan något som vi inte kan.” Under intervjuerna med VFU-lärare uppmärksammades också denna informationsklyfta mellan ämnen och UVK, då en av VFU-lärarna sa att hennes kännedom om UVK-kurserna huvudsakligen går via studenterna. Själv hade hon sällan eller aldrig någon direkt kontakt med representanter för UVK. I samband med intervjuer med UVK-lärare framkom å andra sidan oro över att studenterna får så olika förutsättningar vad gäller vissa områden, särskilt det som ingår i ämnesdidaktiken, beroende på vilka ämnen de läser. Det återverkar också på förutsättningarna för undervisningen i UVK, och dess relevans, eftersom det i samma

kursgrupp då kan finnas studenter som har väldigt olika förkunskaper rörande kursinnehållet. I exempelvis den sena betyg- och bedömningskursen (L9K61A/LGK61A) nämndes att det finns studenter som har fått goda kunskaper om detta i ämnesdidaktiken, medan andra fått väldigt lite. Detta påverkar i sin tur studenternas upplevelse av relevansen med en sådan kurs: vissa kommer att uppfatta den som för grundläggande, medan andra uppfattar den som svår. En ÄLP-student som kommenterade detta var personligen väldigt positiv till den andra UVK-kursen om betyg och bedömning, men reagerade också på hur olika förkunskaper olika studenter hade. "... många studenter på första föreläsningen hade aldrig gjort detta (planerat för bedömning i sin undervisningsplanering), medan vi andra har fått det i våra ämnen". En annan ÄLP-student sa att han upplevt ämnesdidaktiken som väldigt knuten till ämnet, och att det varit i UVK-kurserna som grunden för lärarprofessionen byggts. Denna student upplevde det som problematiskt att innehållet i ämnesdidaktiken inte är mer uppstyrt och samordnat, eftersom det annars kan uppstå en godtycklighet i vad man som student får ta del av.

Även om VFU:n framhålls av särskilt studenterna som viktig för relevansen i utbildningen, framkom det särskilt från KPU-studenterna en del oro inför att känna sig lämnade väl ensamma under VFU:n. Så länge VFU:n fungerade bra, var det inget problem, men när det ibland uppstod problem saknade de stöd från GU och VFU-administrationen. KPU-studenterna (både f och o, och både campus och distans) efterlyste vidare mer ämnesdidaktik, och framför alltmer praktiskt orienterad ämnesdidaktik liksom mer generella lärarkunskaper som hur man använder en tavla. Vissa KPU-studenter tog också upp att de upplever det som problematiskt att den lilla ämnesdidaktik de har klustras ihop med andra ämnen, eftersom det, menar de, kan vara stor skillnad på didaktiska utmaningar och tillämpningar i exempelvis slöjd, bild och tv-produktion respektive på undervisning i 7–9 respektive gymnasiet. Utmaningarna med hur KPU-studenter ska erbjudas ämnesdidaktik är sannolikt närvarande i all svensk KPU-utbildning. Det handlar ofta om att antalet studenter är för litet för att kunna erbjuda ämnesdidaktik i bara det eller de ämnen som studenten ska bli lärare i. Mot bakgrund av GU:s stora utbud av ämneslärarutbildning kan här finnas goda möjligheter att hitta bättre former för detta, som eventuellt samläsning med ÄLP, inte minst om det blir så att ämnesdidaktiken får ökat utrymme i ämnesstudierna genom de 15 hp som föreslås flyttas dit från dagens UVK.

En studentgrupp med särskilda utmaningar är ULV-studenterna. Dels har en del av dem språkliga utmaningar, dels har de kulturella utmaningar, genom att inte ha egen erfarenhet av svensk skola. För denna studentgrupp har utbildningen särskild relevans – eftersom den förutom det innehåll som är relevant för alla blivande ämneslärarstudenter också kan innebära en introduktion till den svenska skolan i frågor som bemötande, framträdande i klassrummet, relationer till elever och vårdnadshavare, etc. Med sina erfarenheter av migration i någon form, och från andra skolsystem, bidrar ULV-studentgruppen med viktiga perspektiv till den svenska skolan och dess elever, och bedömargruppen kan konstatera att

ULV-lärarutbildarna vid GU gör ett viktigt arbete. Deras vilja att utveckla och anpassa utbildningen på ett sätt som tar hänsyn till ULV-studenternas särskilda situation, är ett bidrag i arbetet för att utbilda lärare som kan svara mot skolans mångfald och komplexitet. Samtidigt framkommer det i studentintervjun att utbildningen ibland misslyckas med att förbereda ULV-studentgruppen för inträdet i den svenska skolan. En student beskriver det som att hon inför sin VFU känt sig osäker på reglerna i svensk skola, vad man kan göra om en elev t ex ber om en sak, vad man får och inte får göra och även mer allmänt om den svenska skolkulturen. Enligt henne var de många som inte var redo att komma ut på sin första VFU. En försvårande omständighet här är sannolikt ULV-studenternas individuella studieplaner. Kurser kan komma i lite olika ordning och de kan också ha fått tillgodoräkna sig/validerat vissa kurser, som samtidigt skulle ha kunnat ge dem en bättre introduktion till den svenska skolan. Här upplever bedömargruppen att det finns ett inbyggt problem genom de individuella studieplanerna. Utbildningens ambition att skapa ett slags basår, kan förhoppningsvis råda bot på åtminstone vissa av dessa utmaningar.

I fråga om ULV-studenternas utbildning väcktes också från UVK-lärarhåll farhågor av konsekvenserna av förslaget om reviderad lärarutbildning. Om den reformerade lärarutbildningen medför att moment som skolhistoria och läroplansteori får minskad plats i utbildningen så kommer utbildningens relevans minska, särskilt för ULV-studenterna som har så stort behov av introduktion till det svenska skolsystemet och lärarprofessionens framväxt och utformning i svensk skola, etc.

Under intervjuerna aktualiserades varken internationalisering eller jämställdhet. Internationalisering är dock ett område som behandlas i uppföljningsrapporten för ÄLP 2024. Enligt denna finns det en särskild inriktning formulerad, i syfte att stärka internationaliseringen inom utbildningen i två avseenden: dels utveckla internationella perspektiv i utbildningarna, dels möjliggöra internationella utbyten och kunskapsgenererande nationella och internationella nätverk. Oro uttrycks i rapporten för att ÄLP av organisatoriska skäl hamnar utanför det internationaliseringsarbete som pågår inom institutioner inom Utbildningsvetenskaplig fakultet och det föreslås att ÄLP får en tydligare placering inom fakultetens stödfunktioner för internationalisering.

Rekommendationer:

- Fortsatt förstärkning av kopplingen mellan UVK och ämnesstudier för att öka utbildningens relevans. Detta gäller särskilt ämnesdidaktiska perspektiv, där variationer mellan ämnen kan leda till ojämlika förutsättningar för studenterna i UVK- och VFU-kurserna.

- Översyn av möjligheten att ge mer ämnesspecifik ämnesdidaktik i KPU, eventuellt genom samläsning med ÄLP

- Fortsatt arbete i syfte att uppmärksamma och stödja ULV-studenternas speciella situation och behov, både inom de campusförlagda delarna av utbildningen och inom VFU

6 Studenterna har inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen

Under detta kriterium har vi granskat programguide, kursutvärderingar, olika uppföljningsrapporter samt information från intervjuerna med olika grupper. Studentintervjuerna har naturligtvis en viktig roll här, men vi har också vägt in det sätt som studenterna och respons från studenterna inkluderats i resonemangen i andra intervjugrupper. Frågan om uppföljning av studenters kursutvärderingar berörs kort, men behandlas mer utvecklat under kriterium 8.

Styrkor:

Generellt är bedömargruppens uppfattning att studenter finns närvarande i de flesta sammanhang där utbildningarna planeras, genomförs och utvärderas. En viktig sådan arena är programråden, där så mycket viktigt arbete både i form av erfarenhetsutbyte och utvecklingsarbete kontinuerligt pågår. ÄLP-studenterna har många fler terminer på sig att utöva inflytande över sina utbildningar, men å andra sidan är KPU(o) och KPU(f), och även ULV och VAL, organisatoriskt sett mer sammanhållna och det verkar leda till att programledningar och lärarutbildare också inom KPU, ULV och VAL kan involvera studenterna i planering, genomförande och uppföljning. I fråga om ULV och i viss mån även VAL beskrivs svårigheter med att hitta studenter som kan och vill engagera sig, men å andra sidan ger lärarutbildarna från ULV och VAL under intervjuerna många exempel på hur de har ett studentnära arbete i undervisningsvardagen – och med studenternas särskilda utmaningar i fokus – vilket skapar en bild hos oss i bedömargruppen av att studentinflytande även i ULV och VAL fungerar väl. ÄLP-studenterna är mer osynliga i intervjuerna med ÄLP:s UVK-lärare, än när UVK-lärarna inom ULV och VAL-talar om sina studenter. En orsak till detta är sannolikt också skillnaden i antalet studenter, med betydligt mindre och mer överskådliga studentgrupper i ULV och VAL än de stora studentgrupperna inom ÄLP. Att färre institutioner är inblandade i de förras utbildningar kan också vara en förklaring till möjligheterna att vara mer lyhörda för studenternas behov. Bedömargruppens uppfattning är att UVK-lärargruppen inom ULV och VAL jobbar intensivt med att utveckla och anpassa utbildningen så att den gör det möjligt för studentgruppen att lyckas, trots alla individuella studiegångar, språkliga utmaningar, ovana vid akademiska förhållanden och att studentgruppen ofta kombinerar studier med yrkesarbete.

Studenter från samtliga ämneslärarutbildningar uttrycker sig under intervjuerna positivt till möjligheten att påverka sina utbildningar. Särskilt framhåller några studenter (från ÄLP respektive KPU) värdet av att gripa tillfället i flykten, och ta upp vissa frågor direkt med ansvarig lärare, i stället för att ta det via det formella studentinflytandet. Därigenom, menar de, kan de ibland få se en förändring redan medan de själva är studenter i aktuell kurs. Det formella inflytandet uppfattar de som mer långsamt. Då handlar det om förändringar som kan komma senare studenter till gagn. Flera av de ÄLP- och KPU-studenter som nämner att de försöker påverka direkt genom samtal med lärarna, framhåller också att lärarna vill lyssna, förändra och förbättras. En student jämför sina upplevelser av lärarnas intresse för studenternas inspel med hur det verkar vara inom andra utbildningar: "Jämför jag med kompisar som läser andra ämnen och utbildningar så verkar det inte självklart vara så på andra ställen. Detta är väldigt positivt för oss.” En av KPU-lärarna talar också om detta, och säger att hon tycker det är viktigt att ge studenterna tid att utvärdera kontinuerligt, inte bara vid kursens slut. "När man har tillfälle att fråga och lyssna, vad har de för tankar, vad är utmanande, etc. Då kan man få korta infall som man kan fånga upp.”

Kan utvecklas:

Om studenterna framför allt är tveksamma till de skriftliga kursutvärderingarna pga att de kommer när kursen redan är avslutad, så är problemet ur ett program-/kursledar-/lärarperspektiv den låga svarsfrekvensen. Vilken vikt ska överhuvudtaget läggas vid vad som framkommer i kursutvärderingar när svarsfrekvensen kanske är så låg som en av tio eller kanske ännu lägre?

Förutom att försöka hitta tid för muntliga utvärderingar eller för så kallade minutpapper under kursens gång, nämns också under intervjuerna möjligheten att schemalägga kursutvärderingarna med förhoppningen att på så vis kunna öka svarsfrekvensen. Någon tydlig plan eller idé för vad man samlat skulle kunna göra för att försöka höja svarsfrekvensen framkommer däremot inte.

Högskoleförordningen reglerar frågan om kursutvärderingar genom att göra varje lärosäte skyldigt att erbjuda studenter möjlighet att skriftligt och anonymt utvärdera sina utbildningar. Förordningen tydliggör också att lärosätena har skyldighet att offentliggöra resultaten av utvärderingarna samt vilka åtgärder som genomförts på grundval av dessa resultat. Bedömargruppen iakttar att det är en stor administrativ börda som läggs på lärosätena och att det mot den bakgrunden är viktigt att så långt som möjligt skapa former för att öka relevansen av dessa utvärderingar. Risken är annars, som en representant för ett programråd säger i en intervju, att man drar för stora växlar på kursutvärderingar som kanske bara har tio procents svarsfrekvens. Det är otroligt viktigt, underströk denna lärare, att man är skeptisk mot resultatet på ett korrekt sätt. Tanken på att bryta kurser mitt i, och

göra muntliga utvärderingar eller minutpapper, tyckte denna lärare var intressant. Och hen underströk att de skulle behöva utveckla alternativ till enkäterna, som med tiden lätt får för mycket karaktär av *copy paste*. En annan lärarutbildare och programrådsrepresentant sa att de inom hennes utbildning tar kursutvärderingarna på största allvar. "Även om det är få som svarat, lusläser vi dem och gör förändringar. Många av oss försöker nog också komplettera de skriftliga utvärderingarna med samtal för att få en större bredd."

I programguiden till ÄLP, som riktar sig till dess studenter, står det under rubriken studentinflytande så här: "Som student har du rätt att efter genomförd kurs lämna dina synpunkter i en kursutvärdering och genom dialog med din kursledare. I mitten av programmet genomförs en muntlig programdialog. Efter det avslutande examensarbetet genomförs utvärdering av hela programmet i form av en programutvärderingsenkät. Som student har du också rätt att vara representerad i beslutande och beredande organ. Genom Göta studentkår utses representanter till bland annat Nämnden för ämneslärarutbildning (NÄL) och Ämneslärarprogrammets programråd."

I det material bedömargruppen fått ta del av framkommer att studentdialoger inom kurser hör till ovanligheterna. Endast i en av de drygt tio kursvutärderingsrapporter som vi tagit del av har en studentdialog genomförts. I övriga rapporter bygger sammanställningen helt på kursenkäter - med en svarsfrekvens på mellan 3 och 17 procent.

Rekommendationer:

- Satsa på ett utvecklingsarbete som ökar värdet av studenternas kursutvärderingar. Möjliga åtgärder som redan omtalas, men inte verkar genomföras i någon större utsträckning, är att tid för kursutvärderingar avsätts på schemat, gärna i anslutning till annan undervisning, och att studentdialoger görs till något återkommande i varje kurs.
- Examinationen kan behöva utvärderas separat, och här kan kursansvarig pröva olika vägar. En möjlighet är att ha en särskild fråga i samband med examinationen, som bara syftar till att utvärdera denna (och där det förstås är frivilligt att svara). En annan möjlighet är att utvärdera föregående kursexamination i samband med utvärderingen av efterföljande kurs.

7 En för alla studenter tillgänglig och ändamålsenlig studie- och lärmiljö föreligger

Styrkor:

Det samlade intrycket av våra observationer av den fysiska miljön, som undervisningslokaler, tillgången på studieplatser, bibliotek, beskrivet som "en fantastisk arena", och infrastruktur,

är att ämneslärarutbildningen arbetar i en ändamålsenligt planerad studie- och lärmiljö. Placeringen av utbildningen i stadens centrum gör miljön dessutom trafikmässigt lättillgänglig.

Studenternas upplevelse av hur väl lärmiljöns specifika behov, pedagogik och lärande har till en del berörts under kriterium 2. Här kompletterar vi med att framhålla olika studentgruppers relativt samstämmiga vittnesbörd om den konkreta betydelsen av att ha tillgång till en välstrukturerad digital lärplattform och till pedagogiskt genomtänkta digitala stödstrukturer vilket bedömdes bidra till att underlätta studier och lärande. Likaså uppskattade de det kollegiala språkstödet, särskilt i blandade grupper. En stödform som också hade språklig relevans var de aktiviteter utanför schemat som ordnades i form av studiecirkel på zoom. Studenterna fick läsa och presentera examensarbeten för varandra för att bli vana vid språket i uppsatsskrivande. VAL-studenter noterade även sin tacksamhet över att få snabba och tydliga svar från kursledare och lärare via Canvas. Exemplet med det pedagogiska caféet inom KPU(o), vilket lett till faktiska förändringar, visar att den här formen av samverkan kan ha praktisk relevans. Ett forum har skapats där erfarenheter kan bidra till studenternas upplevelse av en lärmiljö som aktivt stödjer åtgärder för trivsel och lärande.

Vid intervjuerna framhölls vidare betydelsen av det kollegiala stödet som en resurs för studenternas studiemotivation, erfarenhetsutbyte och gemensamma lärande. Idén med att genom introduktionsdagar vid starten av studierna och andra former av möten för samverkan försöka skapa sammanhang och tillhörighet uppskattades, i synnerhet möjligheten att få träffas i mindre grupper, “inte 300 utan snarare 50”. En student beskrev tillfället så här: “Så nervös innan, men tack för att ni avdramatiserade detta”. Studenternas positiva omdömen reflekterar enligt vår tolkning ett fungerande samarbete mellan utbildning och lärosätesgemensamma stödstrukturer.

Företrädare för studievägledning och studieadministration gav en mångsidig information om handläggningen av ärenden, valideringar före och inom ramen för en utbildning, avstämningsmöten och spontana möten i korridoren. Huvudfokus ligger på individuella ärenden medan sådana som rör programärenden tas upp en till två gånger per termin. Det samlade intrycket var att rutinerna var tydliga och väl inarbetade. Förträffar ordnas med nyantagna studenter där praktiska och sociala ärenden som tekniska frågor, bibliotek osv. diskuteras och fyra tillfällen under första terminen för kommunikation och för att motverka avhopp. Studievägledarna hade en god inblick i mönster för avhopp och ett kritiskt skede inföll i början av studierna. Rutiner hade också utvecklats för återansökan till programmet och beredskap att bedöma när det ansågs motiverat att be studenter avsluta sina studier. Åtgärderna kan ses som väl anpassade former av respons på identifierade problem.

Kan utvecklas:

Lärare och kursledare inom VFU-kurser i ÄLP påtalade bristen på kontakt med UVK-kurserna som en svaghet i studie- och lärmiljön med uttryck som “För oss är UVK-kurserna långt borta. Vi har inte mycket kontakt med dem” eller “vi har nästan heller ingen kontakt med

UVK-kurserna". Kontakten mellan ämne och VFU-kurs beskrevs som tätare än mellan ämne och UVK-kurser. Antydda orsaker rörde praktiska frågor och schemaläggning men också uppfattningar om tolkningsföreträde. Bedömargruppen håller med den framförda önskan om att "det kunde byggas en brygga där emellan" och understryker nödvändigheten av att utveckla studie- och lärmiljön så att den är ändamålsenlig och tillgänglig för alla.

Ett annat problem, som utifrån varierande perspektiv berördes av flera grupper av kursledare och lärare, rörde förhållandet mellan campus- och distansundervisning. Skillnaden i studiemiljöer beskrevs som påtaglig. Uppfattningarna om distansundervisning var övervägande kritiska. Problem som rör grupptillhörighet, likvärdighet, närvaro, grupparbete, rättssäkerhet i examination illustrerade uppfattningen om att distansundervisning handlar om ett konceptuellt nytt sätt att undervisa. Intervjudeltagarna framförde även en hel repertoar av exempel på beprövade tillvägagångssätt för att komma till rätta med distansundervisningens möjligheter och begränsningar. Programrådsmedlemmar för KPU(o) informerade om en medveten strategi att under första året av parallellt löpande distans- och campusutbildning praktisera ett upplägg som går ut på att inte ha en "modell som alla skulle hålla sig till. Och visst, de första studenterna blev försökskaniner, men nu börjar vi ändå se vissa mönster." Uttalandet om "försökskaniner" kan vara viktigt ur ett studiemiljöperspektiv. Ett alternativ kunde ha varit ett noggrant inriktat försök att implementera metoder för kombinerad distans- och campusundervisning som tidigare visat sig fungera i stället för en "trial and error-ansats" på några studentkullars bekostnad. Studenter lyfte även upp egna erfarenheter av svårigheter att få gehör för problem på VFU och över svårigheter att få byta VFU-skola. Upplevelsen var att de fick ordna det mesta själva, och att stödet från universitetet ansågs svikta. Campusstudenter anses prestera bättre medan distansutbildningar praktiserar "överintagning" därför att så många studenter hoppar av.

Det sammanfattande och mer eller mindre entydiga omdömet var att campusundervisning tillsvidare är att föredra. Frågan om distansundervisning är aktuell och principiellt betydelsefull och bedömargruppen nöjer sig därför med att hänvisa till de försiktigt formulerade ställningstaganden som formuleras i *Slutredovisning av uppdraget kvalitetsutveckling av lärarutbildningarna* (2025, 48):

> "Om antalet som söker och har goda förkunskaper – det vill säga är motiverade och har förutsättningar att klara av utbildningen – ökar om utbildningen ges helt eller delvis på distans bör möjligheten övervägas. Att satsa på distansutbildning är däremot en mindre god idé om det kan tänkas leda till att studenter som inte är motiverade nog att flytta för att bli lärare ökar.
>
> - - - Dessa frågor behöver utredas innan några större förändringar i riktning mot mer distansundervisning genomförs."

Ett tredje problem rörde VAL- och ULV-programmen som, till följd av programmens och målgruppernas specifika karaktär, ansågs kräva en särskild omsorg. VAL-studenterna förutsätts arbeta 50%. Medlemmar i programrådet för VAL och ULV påpekade dock att "I princip alla våra studenter arbetar parallellt med studierna, samtidigt som utbildningen är dagtid och campusförlagd med digitala inslag". I praktiken arbetar således de flesta fulltid,

har familj och en snittålder som ligger vid omkring fyrtio år vilket har konsekvenser för genomströmningen. Programrådet har försökt möta utmaningen med att för VAL-studenter hålla sena seminarier och koncentrerade hela campusdagar. Långa sammanhängande campusdagar har av en del studenter, av olika praktiska skäl, upplevts som problematiska. Flera exempel gavs på konkreta insatser inom det nuvarande programmet, som olika typer av flexibla lösningar då en student missat en kurs. Vägledning bedömdes som en viktig åtgärd även inom ULV för att öka andelen studenter som inom en rimlig tid avlägger ämneslärarexamen. Ett problem som i flera sammanhang berördes under intervjuerna var att VAL- och ULV-studenter upplever studierna som pressande. Arbetsbördan beskrevs av en del som orimlig då de försökte kombinera arbete med studier. Ett annat problem gällde koordineringen av studie- och arbetstid. Schemat för nästa termin kommer, enligt en student, så sent att det inte kan koordineras med arbetsschemat vilket förorsakar praktiska komplikationer för att få ”livet att gå ihop”. En ULV-student påtalade språkrelaterade utmaningar, särskilt i början studierna, och brist på individuell anpassning av studieuppläggningen vilket inverkar negativt på studierna. Tillgången på VFU-handledare för flerspråkiga ULV-studenter beskrevs också som problematisk därför att potentiella handledare beskrev arbetet med placering som svårare, mera tidsödande och därtill förknippat med språkliga utmaningar.

Problem av det slag som exemplen illustrerar visar på behovet av flexibla lösningar, dels för att möta olika studenters förutsättningar, dels för att för studenter underlätta att hantera kombinationen studier och yrkesliv. Därtill föreslås riktade åtgärder för att kvalificera VFU-handledare för att möta ULV-studenternas specifika behov.

Bedömargruppen läser också, utifrån det perspektiv som exemplifierats, i en programrapport (2024) att ett stort omläggningsarbete igångsatts inom ULV och som även påverkar VAL-utbildningen. Omläggningen, som innefattar nya kurser, ny uppläggning och en mer fast grupptillhörighet, förefaller att ha goda möjligheter att mera träffsäkert möta det innehåll och den uppläggning som studenter och handledare efterfrågat.

Upplevelsen av hur lärmiljön stödjer olika behov, som studenternas professionella utveckling aktualiserade i diskussionen om tillgången till VFU, då endast omkring hälften av studenterna har möjlighet att göra VFU inom sitt andraämne. Lärare och studenter påtalade problemet med svårigheterna att få VFU-plats i andraämnet, vilket riskerade att skapa bristande jämlikhet i lärmiljön. Exempel på åtgärder inom ÄLP visade dock en del anpassningar i studiegången som genomförts föra att underlätta studenternas utbildningsväg, såsom att blocklägga andraämnet så att en student kan hoppa över en hel termin om ämnet i fråga tillgodoräknas. Andra flexibla åtgärder som nämndes var att tillgodoräkna enstaka kurser (mot andraämnet) samt att möjliggöra överflyttning från ÄLP till KPU för studenter som inte klarar två ämnen. I anslutning till förändringar som initieras av lärarutbildningsutredningen ingår i planerna att studenter med ämnen av relativt olika karaktär ska tillförsäkras möjligheter att göra VFU i bägge ämnen.

VAL- och ULV-lärare och kursledare inom VFU-kurser framhöll nödvändigheten av medvetenhet och av ett systematiskt arbete för att förebygga risker, särskilt för ULV-studenter att bli rasistiskt bemötta och kritiserade för sin språkliga förmåga. Bedömargruppen vill påminna om principen i dokumentet *Policy för jämställdhet och lika behandling* (2020) som understryker att "Varje anställd och student har ansvar för att behandla kollegor, lärare och studenter med ömsesidig respekt och arbeta för att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter för alla".

Bedömargruppen rekommenderar fortsatt satsning på åtgärder som språkstöd och välkomstseminarier på VFU- skolor, för att stärka en inkluderande studie- och lärmiljö för ULV-studenter på VFU och campus.

Ur dokumentet *Slutredovisning av uppdraget kvalitetsutveckling av lärarutbildningarna* (2025) framgår att flera av de svagheter som framkommit under intervjuerna har uppmärksammats och riktlinjer för konkreta åtgärder dragits upp; som att förstärka kommunikationen mellan systerkurser som ges vid olika institutioner, att knyta samman progressionslinjer mellan UVK-kurser och att utveckla fungerande kontaktytor på kursledar- och lärarutbildarnivå. Dokumentet vittnar om en klar medvenhet om situationen och innehåller en framskriven ambition att komma tillrätta med problemen.

Rekommendationer:

- Fortsatta åtgärder för att utveckla vertikal och horisontell koherens mellan kurser med målet att skapa en för alla tillgänglig och ändamålsenlig studie- och lärmiljö.

- Fortsatta ansträngningar för att tillrättalägga utbildningen inom VAL och ULV till de specifika behov som är förknippade med studierna inom programmen.

8 Kontinuerlig uppföljning och utveckling av utbildningen genomförs

Under detta kriterium har vi granskat program- och uppföljningsrapporter, programrådsprotokoll, kursrapporter samt information från i synnerhet intervjuer med programledningar, programråd och studenter.

Styrkor:

Bedömargruppen ser det som en väsentlig styrka att det kontinuerliga utvecklingsarbetet i samtliga program har ett tydligt centrum i programråden. Detta är också helt i linje med de intentioner som uttrycks i programrådens uppdrag. Särskilt tydligt blir detta fokus på utveckling av utbildningarna i programrapporterna. Programrapporten för ÄLP sticker särskilt ut med ett mycket stort antal utvecklingsområden som behandlats/är under behandling under de två år som rapporten berör. Men även för KPU(o) och ULV/VAL har

utvecklingsarbetet en framträdande plats i rapporterna, även om det här rör sig om färre men samtidigt större och mer övergripande utvecklingsarbeten (för KPU(o):s del utveckling av en helt ny studiegång samt en tämligen hastigt beslutad övergång till både campus- och distans; för ULV/VAL:s del stora organisatoriska frågor om samordning med andra program som leder till samma examen samt möjlighet till yrkesexamen för VAL-studenter). Det kontinuerliga utvecklingsarbetet framträder minst tydligt i programrapporten för KPU(f), dock har man arbetat med en ny studiegång i syfte att åstadkomma ökad progression i utbildningen. Vidare tyder analyserna av minnesanteckningar på en hög grad av systematik när det gäller uppföljning av såväl reguljär verksamhet (t ex kurser, se dock även under ”Kan utvecklas”) som mer tillfälliga utvecklingsåtgärder. Punkter som initierats på ett programråd återkommer således för uppföljning i senare programråd, exempelvis avseende införande av det nya examensmålet om läroböcker inom ramen för ämnesstudierna på ÄLP och genomgång av examinerande moment i KPU(o). Intrycket från såväl program- och uppföljningsrapporter som intervjuer med programråd är slutligen att de förändringar som utvecklingsarbetet syftar mot, på det stora hela också blir av. Även om det i intervjuerna framkommer att beslutsvägarna ofta är långa, från beredning i programråden till beslut i högre instanser, tyder ingenting på att önskade förändringar generellt stoppas eller kommer bort på vägen. Med andra ord tycks verkningsgraden på det hela taget vara god avseende det ofta intensiva utvecklingsarbete som bedrivs i programråden.

Programrådens roll som nav för utvecklingsarbetet stärks vidare av att det generellt finns god studentrepresentation (någon enstaka termin har det saknats representation på KPU(o)) och att de hålls med en hög och regelbunden frekvens. Programrapporterna från ÄLP och KPU(o) har vidare en detaljrikedom och tydlighet som är imponerande och som gör att även en utomstående tämligen lätt kan förstå och följa det arbete som bedrivits. Detta dokumenterade ”minne” ska inte underskattas i en verksamhet där det på grund av det stora yttre förändringstrycket kan finnas anledning att gå tillbaka till vad som gjordes (och tänktes) både ett och två decennier tillbaka i tiden.

Kursutvärderingar genomförs konsekvent i samtliga program och resultat och slutsatser dokumenteras i kursrapporter. Kursutvärderingar och kursrapporter utgör en stående punkt på programrådsmötena för KPU(o) (utifrån minnesanteckningar och intervjuutsagor) vilket är en betydande styrka. Det är något mer oklart hur det förhåller sig på övriga program. Sannolikt behandlas kursutvärderingar inom ramen för någon eller några av fokusgrupperna på ÄLP, men det är ett antagande – ingen specifik punkt om detta återfinns i minnesanteckningarna. Detsamma gäller ULV/VAL (det saknas minnesanteckningar från KPU(f):s programrådsmöten). Ett viktigt initiativ för att stärka arbetet med kursutveckling är de återkommande kursdialoger som genomförs i ÄLP och KPU(o). Som en programledare uttrycker det: ”Vi sitter i lugn och ro, jag och kursledaren, och pratar om hur det gått, jag får inblick i vad det är för litteratur […] det leder till en sorts utbildningsarbete, man får syn på saker…”. I ÄLP verkar det som att kursdialogerna genomförs utöver produktionen av skriftliga kursrapporter, medan kursdialogerna i KPU(o) eventuellt snarare ersatt rapporterna. Vidare antyds inte något motsvarande inom ULV/VAL eller KPU(f), men bedömargruppen ser kursdialogerna som något som med fördel kunde implementeras även i

dessa program. Precis som för utvecklingsinsatser generellt, tycks synpunkter från studenter få genomslag i kurserna, åtminstone utifrån de utsagor som kom i studentintervjuer (ULV och ÄLP), men också utifrån en analys av kursrapporter på ÄLP (se dock även nedan under ”Kan utvecklas”).

Bedömargruppen noterar att det finns en systematik för hur utbildningen kontinuerligt följs upp genom regelbundna programutvärderingar. Bedömargruppen vill dock i än högre grad betona de studentdialoger som genomförs i mitten av utbildningen på ÄLP, KPU(o) och KPU(f) som en särskild styrka, särskilt i ljuset av låg svarsfrekvens (10–15 %) på programutvärderingarna. Vidare är det positivt att studentdialogerna tas upp i programrådet som grund för fortsatt utvecklingsarbete (noterat i minnesanteckningar från KPU(o)).

Slutligen är den återkommande analysen av genomströmningen i samtliga program en styrka i det kontinuerliga utvecklingsarbetet.

Kan utvecklas:

Det går inte att komma ifrån att den låga svarsfrekvensen på både kurs- och programutvärderingar är en betydande svaghet för utvecklingsarbetet (se vidare resonemang om svarsfrekvensen under kriterium 6 ur perspektivet studenternas inflytande). Detta är ett välkänt problem i så gott som alla universitetsutbildningar. Bedömargruppen noterar det initiativ med studentdialoger som genomförs i mitten av ÄLP, KPU(o) och KPU(f), vilka torde utgöra ett viktigt komplement till programutvärderingarna givet den låga svarsfrekvensen. Icke desto mindre är det ett problem att inga tydliga idéer eller initiativ för att öka svarsfrekvensen framkommer vare sig under intervjuerna eller i dokumentationen från programrådsmöten eller i kursrapporter. Det skulle nog vara möjligt att uppdra åt någon central funktion att se över goda exempel från andra utbildningar på GU och från andra lärosäten.

Ett område där bedömargruppen haft svårt att få en tydlig bild av situationen gäller återkopplingen till studenter vad gäller kurs-/programutvärdering och -utveckling. Av anteckningarna från ett möte i programrådet för KPU(o) redovisas en diskussion där några studenter begärt ut kursrapporter från de senaste åren. Det framkommer av anteckningarna att det enligt kursplanerna endast finns en skyldighet att redovisa kursrapporten för nästkommande studentkull (eller åtminstone är det en tolkning som görs av några ledamöter). Här ställer sig bedömargruppen frågande till varför kursrapporter inte kan göras tillgängliga på offentliga kurssidor så att de även kan nås av presumtiva programstudenter och andra intresserade. En sådan rutin skulle också göra det möjligt att följa utvecklingen av en kurs över tid (genom att studera flera på varandra följande kursrapporter). Det är vidare möjligt att ökad tillgång till och exponering av kursrapporter kan ha positiv effekt på studenternas vilja att delta i kursutvärderingar. Därmed skulle åtgärder avseende återkoppling även kunna öka svarsfrekvensen. Av rapporternas utformning att döma finns ingen känslig information i själva innehållet, och personuppgifter skulle kunna raderas före

publicering. Med detta sagt är det samtidigt uppenbart att den goda studentrepresentationen i programråden utgör en potentiell väg för återkoppling, i den mån studentrepresentanterna har forum för att sprida information om diskussioner av kursvärderingar till sina studiekamrater. Eventuellt behöver ett arbete i de enskilda programråden göras med fokus på att på olika sätt underlätta för studentrepresentanterna att återkoppla diskussioner från kurs- och programutvärderingar till övriga studenter på utbildningen.

Det är en ganska stor variation i såväl omfattning som utformning av kursrapporter, både inom och mellan programmen. Inom ÄLP, det enda program där det varit möjligt att analysera ett större antal kursrapporter, varierar omfattningen på redovisningarna av studenters och lärares synpunkter från tomma fält till betydligt mer omfattande noteringar i löpande text och punktlistor, trots likvärdig svarsfrekvens. I några kursrapporter finns **vidare** ingen koppling mellan redovisade synpunkter och föreslagna åtgärder, medan denna koppling är hög i andra rapporter. I två rapporter, slutligen, redovisas kursens resultat som andel U, G och VG, medan denna information saknas i övriga kursrapporter. Även om endast en kursrapport funnits tillgänglig för KPU(o) och tre för ULV/VAL visar dessa att variation även förekommer mellan programmen. En enhetligare utformning och tydligare regler för hur synpunkter ska dokumenteras skulle sannolikt stärka det övergripande utvecklingsarbetet, och öka möjligheterna att jämföra kurser både i tid och på tvärs över olika program.

Rekommendationer:

- Gör en fakultetsövergripande (eller möjligen universitetsövergripande) översyn av hur kurs- och programutvärderingar genomförs centralt, med fokus på att hitta goda exempel som kan spridas.
- Överväg en ny policy för återkoppling av kurs- och programutvärderingar, i syfte att göra dessa mer offentliga och tillgängliga för studenter utöver nästkommande studentgrupp.
- Etablera ett enhetligt format för kursrapporter tillsammans med någon form av rutin- eller vägledning för hur dessa skrivs.
- Slutligen skulle programledarna kunna jämföra, inspireras av och eventuellt synkronisera dagordningar och minnesanteckningar avseende exempelvis stående punkter (som ”Pågående och nyss avslutade kurser”). Denna rekommendation skrivs i full medvetenhet om de skilda förutsättningar som råder i respektive programråd, och som också kräver skilda lösningar på vad som tas upp under mötena.

9 Organisationsstruktur och ledning

Under det här kriteriet fokuserar vi den övergripande och samordnande organisationen och ledningen runt lärarutbildningen. Motivet till valet av fokus är lärarutbildningens omfattning,

bredd och det unika arbete som lagts på att utveckla en funktionell struktur med tydligt specificerade uppgifter för programråd, nämnder och ledarskap.

Styrkor:

Dokumentunderlaget till bedömargruppen är omfattande och välorganiserat i kategorier som inkluderar styrdokument och ledning som gäller hela universitetet, specifikt Utbildningsvetenskapliga fakulteten och institutioner och utbildningsplaner som rör studiegångar. Vidare ingår dokument som ger specifika uppgifter om programråden, kursutvärderingar, kursrapporter, VFU-dokument, olika uppföljningar, kursplaner, litteraturlistor och listor över lärare i kurserna. Sammantaget ger styrdokumenten en helhetsorienterad överblick över organisationen och ledningsstrukturen.

I reglerna för programråden formuleras en ambitiös och motiverad princip om att Utbildningsvetenskapliga fakulteten ska fungera som en programansvarig fakultet för universitetets samtliga lärarprogram vilket inbegriper ansvar för beredning och beslut i samverkan med övriga involverade fakulteter. Dessutom har fakulteten ett samlat ansvar för sektorn lärarprofession med ansvar för forskningsområden som rör praktiknära forskning och lärarforskning. Det samlade ansvaret erbjuder gynnsamma strukturella möjligheter för en bred praktikrelevant forskning som inkluderar samverkan mellan utbildningsvetenskap, ämnesdidaktik och VFU samt med skolhuvudmän och andra externa parter.

De fyra programråden för ämneslärarutbildningarna, sammansatta av ledamöter från medverkande institutioner, bildar den operativa ledningen för planering, uppföljning och den innehållsliga utvecklingen av programmet. Sammansättningen av ledamöter är en styrka därför att programmens utbildningar kan hållas samman i beredning och beslut. Likaså bidrar betoningen av programledarens uppgift att fungera som en länk mellan programråd och programinstitution till förutsättningarna för att följa upp och utveckla kvaliteten på utbildningen. En styrka ligger också i att råden, med sin samlade och fasta ledningsstruktur, kan motverka fragmentering och generera funktionella rutiner och redskap för kvalitetsutvecklingen i ämneslärarutbildningen. Minnesanteckningar som vi bekantat oss med visar att dokumentationen från mötena är detaljerad och intrycket är att ärenden som behandlats följs upp och “bockas av” när de är lösta.

På liknande sätt som programråden har den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) en samlad organisation som på en övergripande nivå behandlar och samordnar VFU-ärenden mellan skolhuvudmän och lärosätet. Den verksamhetsförlagda utbildningen följer en variant av den nationella modellen för övningsskolor vilket bland annat betyder en ökad koncentration av studenter och att handledare ska genomgå en handledarutbildning. Det här innebär att VFU följer principer som UKÄ nationellt prövat ut i sin försöksverksamhet

(Rapport 2017: 13; 2019: 18). Övningsskolemodellen är inriktad på en fördjupad samverkan mellan lärarutbildningen på campus och skolor och korresponderar med universitetets policy att hålla hög kvalitet i sina utbildningar.

Dessutom har ett beredningsorgan för universitetets lärarutbildningar (BUGAL) tillsatts som bereder ärenden för den beslutsfattande nämnden för ämneslärarutbildning (NÄL). Vid Utbildningsvetenskapliga fakultetens kansli finns gemensamma stödfunktioner för antagning och för studieplans- och VFU-webb och ytterligare har programinstitutionerna sina stödfunktioner och en funktion för samordning av ämneslärarutbildningen.

I underlaget till bedömningsgruppen ingår också det dokument (*Slutredovisning av uppdraget kvalitetsutveckling av lärarutbildningarna,* 2025) som avser att dra upp riktlinjer för de förändringar och det utvecklingsarbete som förutsätts av universitetet i betänkandet SOU 2024:81. I läsanvisningen ingår en förteckning över hur UVK-kurserna kunde prioriteras om den föreslagna minskningen från 60 till 45hp genomförs. Riktlinjerna för möjliga förändringar och den diskussion som inletts visar på en ambition att inta en proaktiv beredskap inför den kommande reformen av landets lärarutbildningar.

Den valda formen av en tvärfakultetsmässig och tvärinstitutionell organisationsmodell som inbegriper en nära samverkan med skolhuvudmän och olika andra avnämare skapar gynnsamma förutsättningar för att följa upp och samordna kurserna inom ett program och mellan olika program. Förutsättningarna bidrar potentiellt till att säkerställa koherens och progression och säkra studenternas möjligheter att nå examensmålen.

Vid intervjuerna framfördes många tankar om den nuvarande organisationen. En del har redan behandlats inom aktuella kriterier och här tar vi i första hand upp aspekter som korresponderar med dokumentanalysen ovan och som specifikt rör den strukturella uppläggningen av ämneslärarutbildningen, särskilt frågor som rör koherens och progression. Det betyder att intervjupassen med företrädare för programråden står i förgrunden även om synpunkter från andra intervjupass inkluderas. Styrkor och kritiska synpunkter framfördes ofta integrerat men i det här avsnittet försöker vi extrahera fram styrkor.

En utbredd uppfattning var att fördelen med den nuvarande strukturen “är att de olika lärarprogrammen pratar med varandra, inget stuprör”. På frågan om hur arbetet med att försöka upprätthålla vertikal och horisontell koherens inom och mellan program, framhölls att programledare träffas ofta, utvärderar verksamheten varje år och skriver programrapport vartannat år. Eftersom företrädare för olika program träffas och samarbetar får deltagarna insikt i hur de olika programråden fungerar och kan utbyta idéer.

Programråd för KPU(o) beskrevs fungera “mycket väl” enligt samtliga ledamöter och mötena blir “som ett kursledarmöte en gång i månaden”. Beslutsvägarna för “små förändringar” löper smidigt och arbetet är överblickbart.

Flera konkreta exempel gavs på samverkan mellan olika delar av program. Ämneslärar-programmen ser, bland annat av traditionsmässiga skäl, olika ut och programråden ser det som en viktig uppgift för att utveckla samverkan och ett sätt rör kommunikationen. Kursansvariga för UVK bjuds in att informera kolleger om hur de arbetar och vilken litteratur som används. Medan institutionerna svarar för uppföljningen. Behovet av att vidga kommunikationsytorna till att inte enbart begränsa sig till kursplanenivå, utan även inkludera lärare och kursledare poängterades som en viktig åtgärd för en kommunikation som leder till bättre kännedom om varandras verksamheter och som minskar risken för upprepning.

Vidare har en vägledning för ämnesdidaktik och metodik utarbetats på ÄLP enligt vilken innehållet bör kopplas till UVK för att skapa en större förståelse för undervisningsuppdraget i sin helhet. Ett annat exempel är den bärande idéen om att studiegången för ämneslärarprogrammet (7–9 och gymnasiet) inleds med en UVK-termin som syftar till att initiera lärarstudenterna till yrket och få dem att "landa i en läraridentitet". Omdömet var att den här idéen, jämfört med andra lärosäten, sätter sin särskilda prägel på universitetets ämneslärarprogram. Såvida upplägget enligt studenterna fungerar är det naturligtvis ändamålsenligt och lovvärt. Samma omdöme kan också ges om progressionen "från novis till professionell lärare", med successivt växande krav på självständighet, som byggts in i den balanserat fördelade distributionen av VFU-perioder i utbildningen.

Betydelsen av att progressionen är samordnad inom och mellan UVK och ämnesdidaktik och VFU betonades. Ett sätt som utvecklas är att låta samma mål återkomma i en senare kurs. Inom KPU har "systerkurser" tagits fram där progressionen syns i ökningen av målkraven från kurs 1 till kurs 2. En grundläggande didaktisk fråga togs även upp om tajmningens betydelse i distributionen av kurser i programmen så att koherens och progression beaktas enligt målet att studiegången optimalt kan läggas "på den plats" där studenten befinner sig i sin egen progression. Hur välplanerad och väl genomförd en kurs än är missar den sitt syfte om studenterna inte är mogna att tillägna sig "en viss typ av kunskap i ett visst skede".

Kan utvecklas:

Även om den överordnade organisationen fick flera positiva omdömen framfördes synpunkter på vad som borde utvecklas. Organisationen betraktades som just överordnad och ansågs inte alltid nå fram till undervisningen där lärare och studenter möttes. Företrädare för ämneslärarprogrammet lyfte fram problemet och menade att "studenterna går igenom programmet var för sig" och att överlappningar noterats. Studenter framför I en programrapport (2023) visserligen flera positiva synpunkter på kurser men klagar över brister i koordinering av undervisningen med att "kursinnehåll upprepas snarare än reflekteras" och att lärarna borde ha bättre insyn i vad kollegerna tar upp i sin undervisning.

De önskar därför att medverkande lärare samarbetar för att genom bättre insyn i varandras kurser kunna undvika upprepningar och skapa större helheter.

Samtidigt som det ansågs vara en fördel att UVK-kurserna enligt kompetens är utspridda på flera institutioner var risken att "goda tankeprocesser kan gå till spillo" om kommunikationsutbyten saknas. Företrädare från en deltagande institution framförde kritik över att samarbetet "inte riktigt funkar som vi önskar" och hänvisade till problem med uppstarter, schemaläggning och med frågan om hur ett kursmoment är placerat i programmet som helhet. Orsaken till problemet beskrevs relaterat till stoffträngsel och till att "alla värnar om sin tid".

Kursledarna beskrevs ha ett stort ansvar för och stor makt att forma sin kurs och "mycket av samordning ligger alltså på dem". Företrädare från statsvetenskapliga institutionen såg förbättringsmöjligheter att via samverkansformer, som exempelvis lärarmöten och seminarier, bredda diskussionen om vad olika parter kan tillföra varandra i stället för "att man tänker det här är ert område, det här är vårt område". Svårigheter påtalades dock att praktiskt få till stånd sådana möten.

Uppfattningen om hur samverkan fungerar varierade och företrädare för ÄLP gav olika bilder av samverkan inom UVK. En del upplevde att den fungerade väl, medan andra pekade på en del svagheter. Verksamheten bedömdes som svårorganiserad med flera samverkande institutioner som delvis hade olika förutsättningar, som olika finansieringsmodeller.

Den omfattande överbyggnaden ansågs också göra förändringar tungrodda. Den långa sträcka som krävdes för att få förändringar. ". . . inom KPU krävs tålamod och jävlaranamma att få igenom förändringar, till och med små förändringar, som ett enda ord i en kursplan". Ökad flexibilitet hade varit önskvärd samtidigt som trögrörligheten "ger trygghet och stabilitet". En annan svårighet som nämndes gällde byte av plats på två kurser i studiegången.

Frågan om hur företrädare för programråden bedömde kännedomen bland lärarna om ämneslärarprogrammet hur deras kurser var placerade i helheten gavs varierande svar och beroende på arbetserfarenhet, typ av anställning och omfattning av program. Lärarutbildare på ämnesinstitutioner och ämnesansvariga sitter med i programrådet och får den vägen insikt i hur programmen är konstruerade. Utgångspunkten förklarades vara att ämnesansvarig förmedlar kunskap om utbildningen till kollegerna. "En del utvecklingsmedel inom programmet som pytsas ut till institutioner. Skapar kontakt mellan programråd och institution till utvecklingsmöjligheter." Inom KPU, som ett litet program, bedömdes att lärarna var mer integrerade och hade bättre förutsättningar att ha överblick över programmet och dessutom är antalet kurser färre. "Inom KPU ingår alla kursledare i programrådet. Inte så komplext program att sätta sig in i som ny lärarutbildare." ULV/VAL bedömdes som "mer komplext att förstå" och behovet av förbättringar betonades, såsom

kursledarnas ansvar att hålla lärarna informerade om kurserna, samtidigt som mycket ligger på den enskilda läraren att ta ansvar för.

Rekommendationer:

- Tanken om att lärarutbildningen ska vara hela universitetets angelägenhet behöver utvecklas vidare så att kontaktytor breddas och fördjupas över institutionsgränser och särskilt mellan programråd och lärare.

- Som en kvalitetsdrivande åtgärd rekommenderar bedömargruppen att programråden fäster ökad uppmärksamhet på lärarnas behov av att vara välinformerade om programmet som helhet och om hur och när kurser är inplacerade i programmen.

- Verksamheten bedömdes som svårorganiserad med flera samverkande institutioner som delvis hade olika förutsättningar, som olika sätt för timberäkning och olika finansieringsmodeller. Bedömargruppen rekommenderar att åtgärder vidtas för att reducera svårigheter som är förknippade med att samverkande institutioner har olika verksamhetsförutsättningar, exempelvis olika finansieringsmodeller.

Underlag till bedömargruppen Bilaga 1

Program platsbesök, den 6-8/5*2025* Bilaga 2

UTBILDNINGSVETENSKAPLIGA FAKULTETSKANSLIET

Protokoll från sammanträde med Beredning för utbildning på grundnivå och avancerad nivå - lärarutbildningarna

Datum:	2026-02-19
Tid:	08:30 – 12:30
Plats:	A1 136, plan 1, hus A, Pedagogen, Västra Hamngatan 25
Närvarande:	Lars Nyström, ledamot, Humanistiska fakulteten Dan Tommi Hildén, ledamot, Konstnärliga fakulteten Christel Backman, Samhällsvetenskapliga fakulteten Miranda Rocksén, ledamot, Institutionen för didaktik och pedagogisk profession Andreas Jacobsson, ledamot, Institutionen för pedagogik, kommunikation och lärande Katarina Samuelsson, ledamot, Institutionen för pedagogik och specialpedagogik Vice ordförande, Jonas Enger, ledamot, programinstitution för ämneslärarprogrammet Julia Eriksson, studentrepresentant, Utbildningsvetenskapliga sektionen, Göta studentkår Lova Herdinius, studentrepresentant, Utbildningsvetenskapliga sektionen, Göta studentkår
Frånvarande:	Ingvar Albinsson, ledamot, Fakulteten för naturvetenskap och teknik Elliot Roxenius, studentrepresentant, Utbildningsvetenskapliga sektionen, Göta studentkår
Ordförande:	Maria Svensson, vicedekan, Utbildningsvetenskapliga fakulteten
Bisittare:	Anna Brodin, utbildningsledare, Utbildningsvetenskapliga fakultetskansliet, §§ 1-9 Anders Larsson, utbildningssamordnare, Utbildningsvetenskapliga fakultetskansliet, §§ 1-9
Protokollförare:	Victoria Nilsson Lissvall, utbildningsledare, Utbildningsvetenskapliga fakultetskansliet
Föredragande:	§§ 5.1-5.5 Maria Svensson § 5.6 Katarina Samuelsson § 6.1 Jonas Enger, Miranda Rocksén

§ 6.2 Karin Fogelberg, Eva Harrie
§ 6.3 Karin Fogelberg, Mattias Danielsson
§§ 7.1-4 Karin Timan, Anders Larsson, Karin Jorthé
§ 8.1 Anders Larsson, Anna Brodin

Dagordning	Beskrivning	Beslut
§ 6.1	**Utbildningsutvärdering med extern bedömning av utbildning som leder till ämneslärarexamen – åtgärdsplan** *PM daterad 2026-02-02 föreligger* Fråga kring bedömargruppens fråga kring rekrytering och bemanning, och hur programinstitutioner kan hantera frågan. Det går att inkludera pedagogiskt idéprogram (PiP) och arbeta mer med kursintroduktion. Eftersom ämnesstudier inte ingick i utvärderingen bör de inte ingå i åtgärdssplaner för ämneslärarexamen. Detta kan ses som framåtsyftande för det som händer from höstterminen 2028 (LU27/28), och inte nödvändigtvis de utbildningar som har antagning innan detta datum. Bra om åtgärdsplanen utgör underlag i de fakultetsvisa utvärderingarna av undervisningsämnen.	Beredning för utbildning på grundnivå och avancerad nivå – lärarutbildningarna beslutar *att* föreslå Nämnden för ämneslärarexamen att fastställa åtgärdsplan för utbildning som leder till ämneslärarexamen.

Vid protokollet

Victoria Nilsson Lissvall, sekreterare